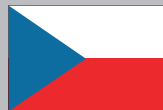
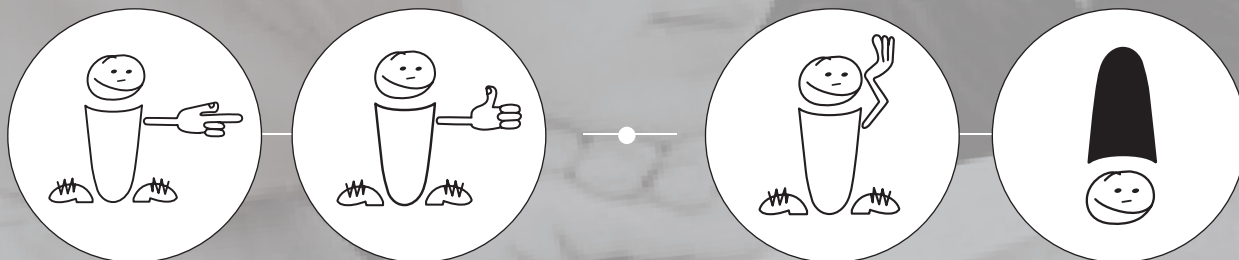

METODICKÉ LISTY

pro lektory kurzu socio-kulturních dovedností

„Jak žít česky v Česku“ pro cizince mimo členské státy EU

Helena Kosková a Michal Vybíral

orientace • komunikace • nákupy • práce • bydlení • kultura

METODICKÉ LISTY
pro lektory kurzu socio-kulturních dovedností

„Jak žít česky v Česku“
pro cizince mimo členské státy EU

© Step by Step ČR, o.s., Praha 2007

Projekt byl spolufinancován Evropským sociálním
fondem a státním rozpočtem ČR.

o autorech...

Sestavila: Lucie Masopustová

Autorský tým: Helena Kosková, Michal Vybíral

Jazykové editorky: Petra Kalvínská, Petra Honzáková

Grafická úprava: Josef Landergott, Lucie Masopustová

Zvláštní poděkování patří:

lektorkám kurzu socio-kulturních dovedností „Jak žít česky v Česku“ v pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí Petře Kalvínské a Haně Vyčichlové.

a jejich studentům:

Adgamova Zulkhamida, Amirova Marat, Arinova Zhuparkul, Arynov Aimkhanbet, Arynov Almas, Azhibayeva Lazzat, Aweys Amina Abukar, Burhanova Aisha, De Souza Henri Kodjovi, Emela Mokwa Tresor, Fazylova Zhainar, Chigreyev Gilma, Chigreyev Murat, Chigreyeva Lazzat, Chizriev Murad, Imangaliyev Bauyrzhan, Imangaziyeva Ainur, Isila Agathe, Ismail Jama Hawa, Iskakov Nurbek, Jaumutbayeva Gulbanu, Kanana Nkonko John, Kanatova Umit, Kapen Mulambo Jean Claudie, Kassahun Eshe-tu Adem, Kuriyev Rustam, Letema Mweshe Mamie, Madenova Feride, Mahmud Amin Safia, Maitanov Renat, Marozova Ludmila, Mfutalingi Rose, Meho Masoud, Moldasheva Kalua, Mukamina Mvula Albert, Munkushova Nura, Rakmetov Aibat, Rubio Marquez Tomas Yoel, Sagintayeva Bibigul, Sultanov Fakhriddin, Tulegenov Abulay, Uteshkaliyev Kanat, Uteshkalieva Ryna, Yerbulekova Meiramgul, Yeskariyeva Aizada, Zhubatkov Sagymbay.

Materiál vznikl v rámci projektu Human Step.

Vážené lektorky, vážení lektori,

protože v textech velmi často píšeme o lektorkách a lektorech a účastnicích a účastnících, rozhodli jsme se ve prospěch jednoduchosti a plynulosti textu nevyužít možnosti používat přechýlené tvary (např. lektor/ka, účastník/ice) a používat jen mužský rod – lektori a účastníci. Jsme si vědomi, že v obou rolích se rozhodně budou objevovat ženy i muži, prosím, rozumějte tomu také tak a vězte, že použití jen jednoho rodu je pouze zjednodušením textu, ne (byť i nevědomým) vyloučením žen z kurzů socio-kulturních dovedností.

MOŽNÝ STATUT A SITUACE ÚČASTNÍKŮ VAŠICH KURZŮ

Metodické listy, které se Vám dostaly do rukou, jsou určeny zejména pro práci s cizinci, kteří přicházejí ze států mimo EU, pro cizince z tzv. „třetích zemí“. Tito lidé mohou mít na území České republiky různý statut, a tím pádem se na ně mohou vztahovat různé zákony.

Účastníky vašich kurzů mohou být cizinci, azylanti nebo žadatelé o mezinárodní ochranu, někdy nazývaní též uprchlíci. **Cizincem** se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie. **Azylant** je fyzická osoba, které byl pravomocným rozhodnutím udělen azyl na našem území. **Žadatelem o mezinárodní ochranu** je ten, kdo na našem území vstoupí do azylové procedury a čeká na vyřízení své žádosti. Často používaný je také pojem **uprchlík**, a to zejména v mezinárodních dokumentech. V širším pojetí je pod významem slova uprchlík zařazován jak žadatel o mezinárodní ochranu, tak i azylant, v užším pojetí se jedná pouze o azylanta, tedy toho, komu již azyl udělen byl.

Jedná se o relativně úzkou, avšak velmi různorodou a nekonzistentní skupinu lidí, kteří se mohou nacházet ve velmi náročném, zlomovém období svého života. Každý začátek je těžký, zvláště v zemi s odlišným jazykem, kulturou a jiným společenským uspořádáním.

Zejména žadatelé o mezinárodní ochranu jsou v nejisté situaci, protože svůj dosavadní život a svou rodinou zemi – potažmo domov – z nejrůznějších důvodů opustili, aniž by měli jistotu, že jejich žádost o azyl bude úspěšná a oni budou moci zůstat v nové zemi. Jejich společným znakem je, že našli v sobě sílu něco se svou situací dělat a jsou schopni od základu změnit svůj život. V nové zemi je však čekají i nová pravidla, zákony a společenské struktury, do kterých by se měli začlenit a pochopit je. Jejich frustraci z budoucnosti posiluje i to, že se stali ve svých základních potřebách odkázanými na ostatní. Tito lidé jsou většinou dospělí, někteří z nich mohou mít zážitky z války či vězení, pocházejí z odlišného kulturního prostředí, mají jiné zvyklosti, kulturní vzorce, hodnoty, postoje, často jiné náboženské vyznání nebo takové pracovní zkušenosti či

vzdělání, které jsou v české realitě jen těžko použitelné. Jedním z největších handicapů zůstává to, že hovoří jinou řečí či řečmi.

PRÁCE S TAKOVOUTO SKUPINOU VYŽADUJE URČITÁ SPECIFIKA, KTERÁ BYSTE JAKO LEKTOŘI KURZŮ MĚLI BRÁT V POTAZ. NÁSLEDUJE PÁR RAD, JAK SE S NIMI VYPOŘÁDAT:

- Účastníci Vašich kurzů se mohou setkávat s xenofobií, odmítavými postoji a neporozuměním, proto je důležité věnovat jim pozornost, naslouchat jim a respektovat je bez předsudků.
- Účastníci Vašich kurzů mají různé mateřské jazyky, často velmi odlišné od jazyka českého, který se učí teprve od doby, kdy dorazili na naše území.
 - Je podpůrné ocenit jejich snahu a snažit se přizpůsobit svou slovní zásobu úrovni jejich češtiny.
 - Je nutné se stále ujišťovat, zda vám rozumí, zda vědí, o co jde, a tomu přizpůsobit i tempo práce a často informace opakovat, popřípadě vysvětlit.
 - Doporučuje se pozorně sledovat případné neverbální chování, být trpělivými a empatickými. Lze očekávat, že u studenta může vyvstat konflikt mezi prožíváním a chováním.
- Žadatelé o mezinárodní ochranu mohou být odkázáni jen na vnější pomoc, stává se, že se začínou stavět do role „obětí“, což je velmi sociálně i psychicky oslabuje.
 - Důležité je klást důraz na samostatnost a na vytvoření pocitu, že mohou svůj život ovlivňovat sami.
- Žadatelé o mezinárodní ochranu mají zajištěny pouze základní životní potřeby a nejistou budoucnost, tak se někdy stává, že mohou mít nepřiměřená očekávání, která mohou vyústit v o to větší zklamání.
 - Už od začátku je důležité jim srozumitelně vysvětlit možnosti i případné překážky, poskytovat jasné informace, nic neskrývat, hlavně je nenechávat v jejich možných nerealistických představách a neslibovat, co nemůžete dodržet – nevzbuzovat falešné naděje.

- Žadatelé o mezinárodní ochranu připisují vzhledem ke své situaci novým informacím značný význam. Často přisuzují pracovníkům, se kterými jsou v častém kontaktu, větší moc, než mají (očekávají, že za ně někdo něco vyřeší).
 - Je nutné za ně nepřebírat žádnou odpovědnost, ani jejich problémy, pozor na psychické vydírání a pocit nenahraditelnosti.
- Účastníci Vašich kurzů pocházejí z různých částí světa.
 - Důležité je respektovat jejich socio-kulturní pozadí, vnímat sociální a kulturní rozdíly v rámci různých komunit, zároveň však adekvátním a citlivým způsobem trvat na dodržování norem platných v ČR.
 - V případě, že chování některých jedinců narušuje či znemožňuje průběh hodiny, nemohou být vždy omluvou jiné sociální funkce jedince, rodiny, společnosti, ženy, muže ani prožitá traumata a odlišný původ. Doporučuje se hlídat si takové projevy chování, které manipulují s vyučujícím a s ostatními účastníky.
- Cizinci budou navštěvovat kurzy proto, aby se mohli lépe orientovat v české realitě.
 - U všech poskytovaných informací je důležité klást velký důraz na jejich praktické uplatnění („K čemu to bude?“).

Vzhledem k nekonzistentnosti skupiny, se kterou budete pracovat, jak z hlediska národnosti, jazyka, vzdělání, náboženství, věku, kulturního zázemí, tak z hlediska moti-

vace k pobytu nelze dávat jasná a jednoznačná doporučení. Naopak zavazuje to zainteresované osoby, tedy Vás, lektory kurzů, volit co nejindividuálnější přístup. Není nutné znát podrobně všechna specifika chování studentů ze všech různých zemí původu. Je však dobré mít určité obecné povědomí a vědět o možnosti, že chování, které může na první pohled vypadat jako neslušné, nepřátelské nebo neférové, může mít svůj původ v odlišném „kulturním naprogramování“.

- Zde předkládám pár vysledovaných úskalí, s kterými se můžete při vedení kurzů setkat:
 - Je pravděpodobné, že si cizinci ironii, dvojsmysly a humor budou vykládat zcela vážně.
 - Může se stát, že někteří z účastníků kurzů nebudou ochotni vyjádřit svůj názor, proto je k tomu ani nenuťte.
 - V očích některých studentů může být lektor velkou autoritou a odpověď „nevím“ může chápat jako degradaci lektora.
 - Někteří účastníci mohou být ochotni mluvit o svých tradicích až po delší době, kdy získají k lektorovi důvěru.
 - Někdy se mohou účastníci stavět k aktivitám jako jsou dramatizace, scénky, předvádění velmi odmítavě.

Podklady

- 1) Masopustová L.: Rozhovory s cizinci, azylanty, žadateli o mezinárodní ochranu a lektory kurzu „Jak žít Česky v Česku“
- 2) Sociální práce s uprchlíky, Organizace na pomoc uprchlíkům

Specifika cizinců mimo členské státy EU

NĚKOLIK NEJMARKANTNĚJŠÍCH KULTURNÍCH A POSTOJOVÝCH ROZDÍLŮ

Vezměte prosím na vědomí, že kulturní původ pouze zvyšuje pravděpodobnost sklonu k určitému jednání, nepředurčuje ho.

ARABSKÁ SPOLEČNOST

Islám určuje chápání mezilidských vztahů, postavení jednotlivce v rámci kolektivu, jeho povinnosti a práva. Není možné odvolávat se na to, že víra je chápána jako vnitřní záležitost každého jedince.

Kolektivnost – velká rodina, rod jako základní jednotka, rozhodování na kolektivní úrovni. Arabové jsou při emigraci často poprvé v životě nuceni rozhodovat se sami za sebe, opustili rodinný klan, často hledají úzká přátelství, která by jim suplovala rodinu, a tou náhradou se na čas může stát i pedagog.

Komunikační strategie vyplývá z tradice výmluvnosti a ta je také v jejich pojetí hodnocena kladně. V našich poměrech to může vypadat, jako že „chodí okolo horké kaše“ a k jádru věci se dostávají až po dlouhých zdvořilostních frázích. Přejít rovnou k věci jim přijde nezdvorné (zachování tváře = face saving technika – udržení harmonie kolektivu).

Koncept času – čas je v rukou Aláha

Přesnost není chápána jako důležitá životní priorita, čas je považován za entitu relativní, je podřízen lidskému jednání a rozhodnutí, nikoli naopak. I schůzky si domlouvají jen přibližně, proto z jejich pohledu není pozdní příchod hodnocen jako společenský přestupek.

Postavení ženy

Role žen a mužů jsou chápány jednoznačně a je přesně dáno, co je ženská a co mužská vlastnost. Žena by se měla chovat nevyzývavě a svým projevem prezentovat důstojnost. Oděv ženy má být skromný a neměl by přitahovat nežádoucí pozornost – chrání ženu před urážkami mužů. (U lektorek se doporučuje nevyzývavý oděv.)

ČÍNA

- Velký obdiv k autoritám (autorita má vždy pravdu), pedagog je také autoritou, názory na určitá témata jsou jasně dané a není potřeba o nich pochybovat, jiné chování ke společensky nadřazenějšímu a společensky podřadnějšímu člověku.
- Nekritické přijímání všeho západního včetně negativních rysů (akceptování nevěry je moderní, potrat je běžná záležitost...).
- Fixace na kolektiv (co je dobré pro kolektiv, je dobré i pro mne), veřejná ztráta tváře je nejhorší ostuda a přináší značný stres = mají rádi společné aktivity, při hře získají novou identitu, ke které nemají tak těsný vztah, jako ke své, pozor na veřejné kárání a kritizování, pozor na ironii, dvojsmysly, humor, idiomy, neverbální prostředky.
- Neradi vyčnívají z davu, je těžké je přimět k vlastnímu názoru, berou určité názory jako dané, a tudíž neměnné.
- Milují hazard, tradiční čínská společnost neznala koncept absolutní nejvyšší pravdy, proto lež není chápána jako výrazný prohřešek.
- Jsou zvyklí na memorování, opisování textů bez pochopení významu – patří mezi nejlepší studenty, pokud jsou hodnoceni písemnými testy, rádi píšou, pozor na to, zda umějí aplikovat.
- „Syndrom jezinky“ – student si dovolí právě to, co je mu dovoleno, bude stále zkoušet, kam až může zajít. Nebojte se odmítání, držte si své hranice.

KOREA

- Hierarchické chápání společnosti, jasně definovaný vztah nadřízený x podřízený.
- Učitel je autoritou, ale zároveň se jako autorita musí chovat a určitým způsobem vypadat.
- Nelze očekávat, že student bude mluvit bez vyzvání, je nesmyslné nabízet tykání.
- Pokud pozve učitel žáka domů, žák považuje, že byl přijat do rodiny a může se začít chovat vůči učiteli majetnický.
- Vůbec neotvírat politická témata týkající se Koreje. Korejci jsou velmi nacionalističtí a o nás si myslí, že neumíme rozeznávat státy východní Asie (což mají leckdy pravdu), a k euroatlantické civilizaci se staví se směsí obdivu a opovržení, proto se nenechte klamat vnějšími projevy Západu, často nejsou ztotožněni s našimi hodnotami.
- Nepočítejte s jejich aktivitou – doporučuje se permanentně je oslovovat, jsou výrazně nesamostatní, nechtějí se zúčastňovat veřejných diskuzí, ústní zkoušení je velmi obtížné (jejich systém zkoušení probíhá formou písemných testů, veřejné referáty si připraví písemně a pak je přečtou).
- Pokud se jedná o větší skupinu, většinou mají mluvčího, vůdce.
- Drobné dárky jsou projevem zdvořilosti, není třeba je odmítat.

AFRIKA

- Velký smysl pro rodinu; děti jsou pro rodiče symbolem štěstí a péče o ně je jejich základním posláním. Pokud by to dovolily ekonomické podmínky hostitelské společnosti, rádi by si založili početnou rodinu (tj. sedmi- a vícečlennou).
- Často nedělají rozdíl mezi kamarádstvím a příbuzenským vztahem, tj. ke kamarádovi se chovají jako ke svému bratrovi.
- Vyznačují se velkou společenskostí, vyhledávají přítomnost druhých osob; často organizují nejrůznější společenské aktivity (kulturního nebo sportovního charakteru), aby se tak utužovala soudržnost komunity.
- Vyznačují se velkou otevřeností a spontánností, jsou připraveni mluvit prakticky o čemkoli, náboženstvím počínaje a pracovními problémy konče. Jediným tématem, kde se poněkud zdráhají vyprávět, je jejich kmenový původ (neboť v zemi původu přetrvávají mezi jednotlivými kmeny nepokoje).
- Nepotrpí si na byrokracií, co je ujednáno ústně, to platí.
- Z důvodu jejich poněkud volného chápání času počítajte s nedochvilností; „čas je v Africe pouze velmi relativní veličinou, podle které se život ve společnosti neodvíjí“, konstatuje imigrant z Pobřeží slonoviny.
- Přísné rozdělení „mužských“ a „ženských“ rolí; muži v Africe mnohdy nemají do některých místností – jako je například kuchyň – ani přístup.
- Obvykle bývají velmi dobře jazykově vybaveni, mluví v průměru třemi kmenovými jazyky a jedním až dvěma jazyky evropskými.
- Často bývají velkými sportovními fanoušky, a pokud je příležitost, velice rádi si zahrají fotbal.

Podklady

- 1) Masopustová L.: Rozhovory s cizinci, azylanty, žadateli o mezinárodní ochranu a lektory kurzu „Jak žít Česky v Česku“
- 2) Sborník Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka, Akropolis 2005
- 3) Gerstnerová A.: průzkum Afričtí imigranti v ČR

Úvod do práce s metodickými listy

Úvod k úvodu

Vážené lektorky, vážení lektori, dostává se vám do ruky soubor metodických listů (aktivit, praktických cvičení), vytvořený k příručce „Jak žít česky v Česku“. Tento soubor aktivit vznikl v rámci projektu HUMAN STEP, zaměřeného na pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu v přístupu na trh práce. Vytváří jakousi základní materii pro realizaci kurzů socio-kulturních dovedností „Jak žít česky v Česku“, určených pro cizince ze zemí mimo členské státy EU.

Cíl

Základním cílem práce s cizinci, který mají rozvíjet aktivity nabízené v těchto metodických listech, je budování a prohlubování individuálních kompetencí účastníků kurzů (viz seznam klíčových kompetencí).

Kompetence a jejich vymezení

Kompetence jsme rozdělili do třech základních oblastí, které se samozřejmě v mnoha ohledech překrývají. Jedná se o kompetence personální, kompetence komunikační a kompetence k řešení problémů, a kompetence nutné k životu a uplatnění v Česku. Aktivity rozvíjejí mnohé další zde neuvedené kompetence, ale soustředění se pouze na tyto hlavní umožňuje jejich podrobnější sledování a uvědomování si jejich rozvoje, případně překážek tomuto rozvoji bránících.

Seznam klíčových kompetencí

- Kompetence personální:
 - projevuje ochotu věnovat se učení a práci na zlepšování svých znalostí a dovedností
 - dokáže analyzovat vlastní situaci a uvědomuje si osobní odpovědnost – zná svá očekávání a možnosti seberealizace, pracuje s osobním akčním plánem – má cíle vůči sobě a české kultuře a ví, jak jich dosáhnout – zdůraznění individuálního potenciálu každého jedince

- umí se reálně ohodnotit (znalosti, schopnosti a dovednosti), zná své silné stránky a ví, na čem by měl pracovat
- hledá vnitřní motivaci něco se sebou dělat (např. proč je lepší pracovat než brát podporu...)
- Kompetence komunikační a kompetence k řešení problémů:
 - ví, jak účinně komunikovat, jaké jsou v komunikaci překážky a jak se s nimi vyrovnat
 - dokáže účinně spolupracovat ve skupině, je schopen respektovat domluvená pravidla, případně se podílet na jejich vytváření
 - zná úskalí verbálního, přímého kontaktu: hlasitost, srozumitelnost, způsoby sdělování potřeb, co dělat, když nerozumím atd.
 - dokáže argumentovat, rozezná manipulaci a umí na ni reagovat
 - ví, co je konflikt a jaké jsou možnosti jeho řešení, umí rozeznat a řešit konflikty z vlastního života
 - má základy práce na PC (umí zapnout počítač, používat MS Office, internet atd.)
 - umí využít médií – včetně internetu – k získávání informací, dokáže tyto informace třídit a vyhodnotit
 - ví, co je kulturní šok a jak se s ním vyrovnat
- Kompetence nutné k životu a uplatnění v Česku:
 - rozumí informacím z příručky „Jak žít česky v Česku“ a umí je využít
 - chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy v Česku, zná svá práva a povinnosti
 - samostatně i ve spolupráci vyhledává a třídí informace, dokáže využívat různých zdrojů (internet, příručka, telefonní seznam, jízdní řády atp.) při řešení situací či problémů souvisejících s životem v Česku
 - naučené postupy dokáže aplikovat v podobných či nových situacích

Míru dosažených kompetencí mohou účastníci společně s lektory vyhodnocovat v rámci reflexí po jednotlivých aktivitách, v rámci průběžného i závěrečného hodnocení a v rámci práce s osobním akčním plánem. Více o těchto možnostech naleznete v následujících kapitolách.

Struktura metodických listů

Tyto metodické listy jsou vytvořeny jako soubor aktivit, každá aktivita je popsána samostatně v tzv. metodickém listu. Každý metodický list má tyto části:

- **Kapitola** – zde je uvedena konkrétní kapitola z příručky „Jak žít česky v Česku“, ke které se aktivita vztahuje a jejíhož obsahu využívá. V této kapitole najde účastník i lektor základní informace k tématu.
- **Název aktivity**
- **Potřebný materiál** – materiál a základní pomůcky potřebné k realizaci aktivity.
- **Popis aktivity** (popř. varianty obtížnosti) – konkrétní popis otázek, úkolů a činností každé aktivity. Součástí většiny aktivit jsou evokační otázky na začátku a reflexivní otázky na konci.
- **Specifické otázky k reflexi** – specifické otázky vážící se přímo ke konkrétní aktivitě, buď směřující k reflexi zážitku, nebo k získaným dovednostem a znalostem.
- **Komentář** – komentář autorů listů k dané aktivitě, odkazující ke kontextu, v jakém je aktivita vytvořena.
- **Nutné znalosti, předpoklady** – znalosti účastníků a předpoklady, které jsou potřebné k možné realizaci aktivity.
- **Jazyková úroveň** – P = pokročilý, MP = mírně pokročilý, Z = začátečník.

Jak používat tento soubor metodických listů

Soubor metodických listů je koncipován jako skládačka, která se dá skládat různými způsoby. Každému tématu z příručky „Jak žít česky v Česku“ je věnován 1 – „x“ metodický listů. Výběr témat, kterým se budou účastníci společně s lektorem věnovat, závisí především na potřebách a cílech jednotlivých účastníků, kompetencích, které chtějí účastníci rozvíjet, jejich úrovni ovládnutí českého jazyka a dovednostech, které už zvládají. Klíčovými pro výběr aktivit mohou být otázky účastníkům: Co nejvíce potřebujete řešit, na co narážíte nebo očekáváte, že budete narážet, čeho se při životě zde nejvíce obáváte atp.? Je také možné vycházet z aktuálních událostí (např. blížící se Vánoce, státní svátky, události prožívané samotnými účastníky).

V metodických listech nenajdete informaci o vhodném počtu účastníků a o časové dotaci aktivit. Velmi záleží na skupině, která se kurzu účastní, na možnostech jednotlivých účastníků, jejich schopnosti i znalosti češtiny mohou být velmi různé. Je třeba, aby lektor s konkrétní skupinou vyzkoušel několik aktivit, poté bude schopen lépe odhadnout potřebný čas i počet účastníků, kterým se může v aktivitách věnovat.

Volba aktivit záleží na potřebách účastníků a výběru lektora. U aktivit věnovaných jednomu širšímu tématu (např. „práce“) je však třeba dbát na návaznost – mnohé z nich počítají již se znalostmi a dovednostmi z aktivit předchozích. To lektor zjistí z uvedených komentářů v metodických listech a samozřejmě ze srovnání popisu aktivit samotných.

Celkově je třeba mít při práci na paměti následující skutečnost: Cílem není realizovat co největší množství aktivit a cvičení, ale umožnit účastníkům rozvoj jejich kompetencí, tzn. znalostí, dovedností a přístupu. K sledování těchto cílů slouží mj. vytyčování dlouhodobých cílů v osobních akčních plánech, střednědobých a krátkodobých cílů během kurzu, častá reflexe a sebereflexe, využívání sebehodnocení a hodnocení.

Na závěr úvodu jedno doporučení lektorům

Soubor metodických listů vnímejte jako inspiraci, jako organismus, jehož oživení záleží na energii a tvořivosti vás a účastníků kurzu. Není to dogma ani konečná podoba, které je potřeba „odučit“, ale prostor, který může (nebo taky nemusí) ožít. Dělejte změny a inovace, když vám to přijde užitečné a důležité, zapisujte je, reflektujte prožitě, aktivity proměňujte, doplňujte aktivity nové. Chceme tento soubor vnímat jako proměnlivý, stále otevřený diskusi a vývoji a ve své podstatě nikdy neukončený.

Ať se vám práce daří a přejeme hodně energie a tvořivosti!

Bez REFLEXE by to nebylo ono...

Co je reflexe

Reflexe je důležitou součástí každé aktivity. Umožňuje účastníkům zpracovat zážitky a informace z proběhlé aktivity, zhodnotit její vliv na vlastní osobu a uzavřít ji. Po reflexi by si účastníci měli být vědomi, jak na ně aktivita zapůsobila, čím jim byla prospěšná a čím ne, na čem z dané oblasti by rádi dále pracovali. Při reflexi si účastník zpracovává aktivitu sám pro sebe, zároveň svými postřehy může inspirovat ostatní.

Po každé aktivitě by měly následovat dvě roviny reflexe:

- 1) „**Prožitková**“ – jak se účastníci cítili, co během aktivity prožili.
- 2) „**Znalostní a dovednostní**“ – co se účastníci dozvěděli, naučili, jakou dovednost zlepšili nebo se naučili nově, co se z dané oblasti ještě chtějí dozvědět, naučit – tzn. jak rozvíjejí své kompetence.

Otázky k reflexi

Otázky k reflexi závisí na uvážení lektora, na tom, jak aktivita probíhala, jaké zajímavé momenty během ní vznikly a v neposlední řadě také na tom, jak jsou účastníci pokročilí, jak umějí s reflexí zacházet. V pokročilých skupinách mohou otázky k reflexi vymýšlet a klást i účastníci, pokud chtějí. Příklady možných otázek:

- Jak jste se cítili?
- Co bylo pro vás těžké, s čím jste si nevěděli rady, co vám nešlo?
- Co jste udělali, když se vám něco nedařilo nebo jste nevěděli, jak dál?
- Za co byste se ocenili, co se vám povedlo?
- Jak se vám dařila komunikace, případně spolupráce s druhými?
- Jak se vám dařilo sdělovat jasně a srozumitelně to, co jste chtěli?
- Co jste zvládli sami a k čemu jste potřebovali pomoc nebo radu od druhých?
- Co jste se v této aktivitě naučili, dozvěděli?
- Čemu ještě málo rozumíte?
- Co potřebujete ještě vědět?
- Co se potřebujete naučit, abyste situaci příště zvládli ještě lépe?
- Máte nějaký nápad, jak tuto aktivitu zlepšit, změnit?

Další nabídku konkrétních otázek naleznete v metodických listech v oddílu Specifické otázky k reflexi.

Pokud se v reflexi zamýšlím sám nad sebou vyjadřuji sám k sobě, jedná se o sebereflexi. Pokud se v reflexi vyjadřuji k někomu druhému (dávám mu zpětnou vazbu), mohu mu tím poskytnout příležitost dozvědět se, jak působí svým chováním na ostatní a může na sobě pracovat, pokud dodržuje určité zásady. Zpětná vazba by měla být:

- **popisná** – nehodnotím, popisuji co se stalo a jak to na mne působilo
- **konkrétní** – aby bylo jasné, o čem mluvím
- **užitečná** – nezmiňuji se o tom, co daná osoba nemůže změnit
- **chtěná** tím, komu je určena
- **v pravý čas**, na pravém místě a v tom správném počtu lidí
- **jasná** – je dobré ověřit si, zda mi daná osoba rozuměla.

Důležité je také zpětnou vazbu umět přijmout – vyslechnout druhou stranu, ověřit si, zda správně rozumím, a poděkovat.

Metody reflexe

Různé metody reflexe můžeme používat jak pro zpeřčení, tak proto, že každému účastníkovi může být blízká jiná forma reflexe – pro někoho je snadnější mluvit, pro někoho psát, někdo si potřebuje svou odpověď vizualizovat...

1) Mluvená reflexe

Reflexi vedeme ústně – povídáme si. Důležité je poskytnout prostor vyjádřit se všem účastníkům, podpořit ty, kteří jsou nesmělí, nedůvěřují svým jazykovým dovednostem apod.

2) Psaná reflexe

Účastníci dostávají obdobné otázky jako při mluvené reflexi, mají možnost formulovat své odpovědi písemně. Výhodou je, že každý má čas a klid na uvědomění si svých pocitů a postojů, možnost formulovat je před tím, než vyslechnou ostatní. Účastníky může velmi podpořit, pokud si reflexi zpracují ve svém rodném jazyce a nejsou tak omezeni svými jazykovými dovednostmi v češtině. Psanou reflexi si můžeme ponechat a vrátit se k ní poz-

ději – účastníci mohou srovnat změnu ve svém vnímání a prožívání, ve svých postojích i znalostech a dovednostech.

3) Škály

Pomocí škály můžeme reflexi vizualizovat. Výhodou vizuální reflexe je přehlednost a měřitelnost. Důležité je, že se při ní každý rozhodne a vyjádří jasně a konkrétně svůj názor či postoj, pocit... Nemůže „chodit kolem horké kaše“. Některým účastníkům může pomoci vyjasnit si vlastní pohled na věc. Úskalím může být nesprávné pochopení, pokud reflexi nedoprovodíme slovním vysvětlením. Je třeba mít na zřeteli, že se jedná o zjednodušení, schematizaci reality!

Škála může vypadat například takto:

nebo takto:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Účastníci pak sami pro sebe zhodnotí předmět reflexe a umístí své hodnocení na číselnou škálu. Všichni si prohlédnou výsledek. Každý má příležitost vysvětlit, proč zvolil právě tu kterou hodnotu. Pro zajímavost a lepší představivost můžeme škálu umístit do symbolického obrázku (např. terč, žebřík).

Příklad:

Předmětem reflexe je otázka „Umím si v ČR koupit rohlík?“ K dispozici mám škálu 1 (absolutně ano) – 10 (absolutně ne). Nejprve zhodnotím svou situaci – v samoobsluze s kupováním rohlíku nemám problém, tam bych volil 1. V obchodě s pultem si za pomoci ukazování prstem a velmi lánané češtiny rohlík také dokážu koupit, ovšem cítím se trapně, a proto se této situaci někdy raději vyhnu a do obchodu vůbec nejdu. Zde bych se ohodnotil na 5. To znamená, že celkově svou schopnost koupit rohlík hodnotím na 3. Zakreslím svou značku k hodnotě 3. Prohlédnu si sebehodnocení ostatních. Vysvětlím, jak jsem k hodnotě 3 dospěl, aby nedošlo k nedorozumění (můj kolega dospěl také k hodnotě 3, a tak si může myslet: „Á, stejně jako já! Já také umím báječně česky a koupím si cokoli, ale neorientuji se v českých penězích a to je pro mne problém...“).

Reflexi můžeme opakovat, např. každý týden zaznamenat novou značku s datem a sledovat, jaké pokroky děláme apod.

4) „Chaotická“ vizuální reflexe

Je vhodná hlavně k vyjádření pocitů, kdy nechceme používat číselné škály s hodnotícím prvkem a chceme účastníkům usnadnit mluvení o svých pocitech jejich symbolickým vyjádřením. Jedná se o výčet možných reakcí na předmět reflexe, účastník si vybere jednu či více z nich, případně popíše, jak se v čase měnily.

Příklad:

Namalujeme ostrovy, které pojmenujeme po různých pocitech, které mohl účastník během aktivity mít (nezájem, strach, nadšení, frustrace, smutek, láska, úleva, zmatek...), a ponecháme i několik volných, které si mohou účastníci doplnit dle své libosti. Účastník si v duchu znovu projde celou aktivitu a rozvzpomene se, jak se cítil. Pak ostatním ukáže a popíše cestu své lodi. – „Začal jsem na ostrově zmatení, protože jsem vůbec nechápal, co že to tu dnes chceme řešit, pak jsem plul na nadšení, protože jsem pochopil, že dnes se můžu naučit něco z komunikace s úřady, s čímž neustále bojuji. Pak jsem jel bohužel na ostrov frustrace, protože jsem měl pocit, že tohle tedy nikdy nepochopím. Pak jsem postavil nový ostrov, který do té doby v našem moři nebyl – motivace. Nepochopil jsem sice vše, ale mám motivaci pokračovat a v pondělí se půjdu znovu zkusit zaregistrovat na úřad práce.“

5) Další možnosti reflexe

Můžeme použít velmi různé formy reflexe, důležité je, abychom ze zřetele neztratili cíl a umožnili účastníkům aktivitu kvalitně uzavřít. Fantazii se meze nekladou, můžeme použít hlasovou reflexi (svůj postoj či pocit vyjadřujeme silou nebo výškou výkřiku), mimickou reflexi (svůj postoj či pocit vyjadřujeme výrazem v obličeji), dramatickou či taneční reflexi...

Hodnocení a sebehodnocení během kurzu

Hodnocení a sebehodnocení v kurzu je především součástí reflexe a sebereflexe konané na závěr či v průběhu všech aktivit. Cílem obecně je, aby každý z účastníků dokázal vyhodnotit změny, kterých dosáhl, a naplánovat svůj další rozvoj.

Otázkou je, jaké místo může mít hodnocení ze strany lektora. Domníváme se, že jeho základní přístup má být klientský, partnerský a „poradenský“, tedy že má podporovat účastníky v jejich rozvoji. Tento přístup je postavený na následujících bodech:

- Účastník si stanoví své cíle, případně přijímá cíle nabídnuté aktivity.
- Účastník sám hodnotí svůj přístup k učení a výsledky, kterých dosáhl.
- Lektor se vyjadřuje k účastníkovi na základě pozorování (zachyceného např. pomocí poznámek udělaných během či po skončení aktivity) a popisu: toho, co viděl a slyšel, že účastník dělal a říkal, na základě materiálů, které účastník vytvořil, na základě reflexí aktivit a sebereflexí účastníků atp.
- K sledování dlouhodobých cílů slouží sledování klíčových kompetencí (viz seznam klíčových kompetencí), se kterými se účastníci seznámí při práci na svém osobním akčním plánu a na začátku kurzu.
- Navrhujeme, aby případné další nástroje na vyhodnocování konkrétně dosažených znalostí a dovedností účastníků byly vytvořeny až v průběhu kurzu, přímo na míru konkrétním účastníkům.

Cíl

Chceme, aby si účastníci ujasnili, čeho chtějí dosáhnout a mohli hodnotit, jak se jim to daří. Je vhodné, aby si na začátku kurzu stanovili své cíle – dlouhodobé i krátkodobé. Účastníci si mohou stanovit i více cílů najednou – v různých oblastech, tzn. pracovat na více klíčových kompetencích zároveň. Stanovit si cíl tak, aby byl účastníkovi skutečně nástrojem pomoci v procesu vlastního rozvoje, není snadné, proto doporučujeme, aby lektor na stanovení cílů pracoval s účastníky a věnoval tomu dostatek času.

Jak si určit cíl

- Cíl by měl být realistický, uskutečnitelný a zároveň by měl být pro účastníka výzvou.
Dobrý příklad: Během září/října 2009 navštívím každý úřad v Kostelci nad Orlicí a promluvím vždy alespoň s jedním pracovníkem.
Špatný příklad: Během září/října 2009 navštívím každý úřad v České republice a promluvím vždy alespoň s jedním pracovníkem.
- Cíl by měl být pozitivní (říkat, co chci, ne, co nechci).
Dobrý příklad: V srpnu 2009 budu mít v Kostelci nad Orlicí práci na plný úvazek.
Špatný příklad: V srpnu 2009 se už nebudu flákat.
- Cíl by měl být něco, nad čím mám kontrolu.
Dobrý příklad: Každý den se naučím 10 nových českých slovíček.
Špatný příklad: Každý den mě Nikola naučí 10 nových českých slovíček.
- Cíl by měl být měřitelný (co, kdy, kde) – aby účastníci mohli zhodnotit, zda svého cíle dosáhli, či ne.
Dobrý příklad: Každý den poskytnu nejméně třem lidem ve svém okolí zpětnou vazbu.
Špatný příklad: Do ledna 2009 se naučím lépe komunikovat s lidmi.

Osobní akční plán

Účastníci již mají stanoveny své cíle. V jejich dosažení jim může pomoci práce s osobním akčním plánem. Účastníci si jej mohou vytvořit sami, ve spolupráci s lektorem či si pomoci ve dvojicích.

Otázky pro vytvoření osobního akčního plánu

- Co je můj cíl?
- Když ho dosáhnu, co bude lepší než teď?
- Jak svého cíle dosáhnu, jaké kroky pro to podniknu?
- Kdo mi v tom může pomoci?
- Jaké zdroje budu potřebovat (čas, peníze, materiál, informace, experti...)?
- Jaké překážky mi mohou bránit v dosažení mého cíle?
- Jak je mohu překonat?
- Jak oslavím úspěch – dosažení svého cíle?
- Co se stane, pokud svého cíle nedosáhnu?

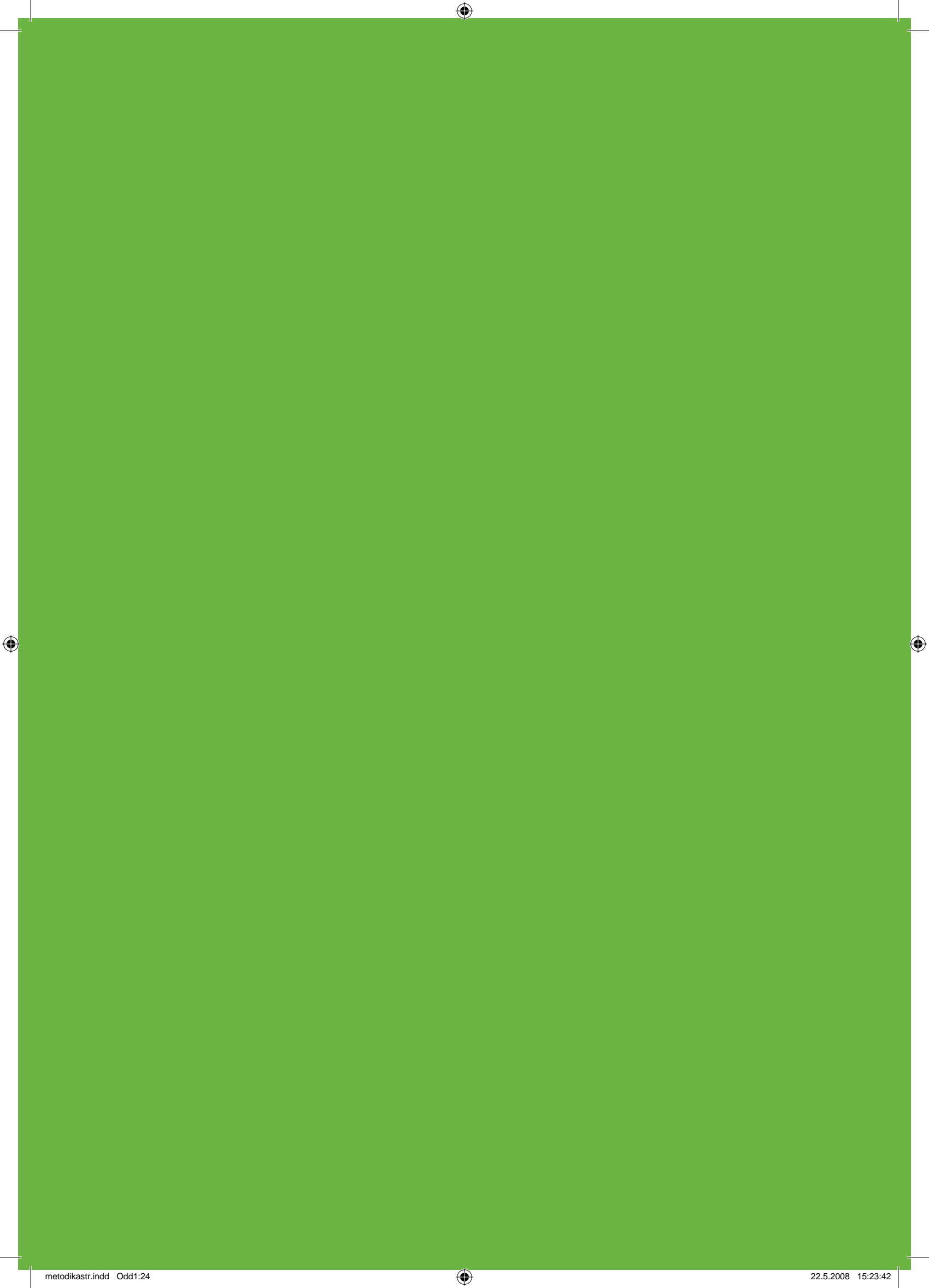
Seznam metodických listů...

STRANA	Kapitola v příručce „Jak žít česky v Česku“ - průvodce pro cizince mimo členské státy EU	JMÉNO METODICKÉHO LISTU	ODKAZ NA SLOVNÍ ZÁSObU V UČEBNÍCI „ČESKY V ČESKU I., II.“
28	A1. Historické minimum Česká historie		
29	A2. Státní symboly, vlajka Vlajky, státní symboly, hymny zemí účastníků kurzu		
30	A3. Státní zřízení a politické uspořádání Galerie státních zřízení ČR		
31	A3. Státní zřízení a politické uspořádání Politické strany ČR		
32	A4. Zeměpis Z rodné země do ČR		L2/7, 8, R1/1
33	A5. Podnebí, počasí Počasí v ČR, předpověď počasí		L2/6, R2/5
34	A6. Doprava Hledání v jízdním řádu MHD/autobusové dopravy/vlaků		L1/6, R1/6,7
35	A6. Doprava Nákup jízdenek MHD/autobus/vlak		L1/6, R1/6,7
36	A6. Doprava Cesta dopravním prostředkem MHD/autobusem/vlakem		L1/6, R1/6,7
37	A7. Auto Jízda autem		L1/6, R1/6,7
38	A7.3. Taxi Jízda taxíkem		L1/6, R1/6,7
39	B1. Verbální a neverbální komunikace B1.3. Konflikty a krizové situace Jednání v konfliktech		R1/6
40	B1.3. Konflikty a krizové situace Krizové situace		R1/6,7
76	B2. Komunikace na úřadě a D6. Úřady a instituce D6. Úřady a instituce Jak jednat na úřadech		L2/7, R2/2
74	D6. Úřady a instituce Na které úřady se mohou obrátit a jak?		L2/7, R2/2
41	B3. Telefon Zjišťování tel. čísel, práce se Zlatými stránkami, telefonování		L2/7, R1/2,4
42	B3. Telefon Volání z pevné linky včetně automatu		L2/7, R1/2,4
43	B3.2. Mobilní telefon, volání z pevné linky, faxování Mobilní telefony - nákup telefonu, vybírání z nabídek mobilních operátorů		L2/7, R1/2,4
44	B3.3. Telefonní čísla tísňového volání Využití bezplatného volání - volání v krizových situacích - záchranka, policie, hasiči...		L2/7, R1/2,4,7

STRANA	Kapitola v příručce „Jak žít česky v Česku“ - průvodce pro cizince mimo členské státy EU	JMÉNO METODICKÉHO LISTU	ODKAZ NA SLOVNÍ ZÁSObU V UČEBNÍCI „ČESKY V ČESKU I., II.“
	B4. Internet		
45	Hledání na internetu, zřízení e-mailové schránky		
	B4. Internet		
46	Základy práce s počítačem		
	B4.2. E-mailová adresa		
47	Elektronická pošta - založení e-mailové schránky, příjem a posílání el. pošty		
	B6. Pošta		
	B6.1. Poslat		
48	Posílání dopisu (úředního a soukromého) nebo balíku		L2/7
	B6.1. Poslat		
49	Posílání peněz, placení složenkou		L 1/2, L2/7
	B6.2. Vyzvednout, koupit		
50	Nakupování známek, obálek a/nebo krabic na balík		L2/7, L1/2
	B6.2. Vyzvednout, koupit		
51	Vyzvedávání balíku na poště – úroveň II – balík na dobírku		L2/7
	C1. Kultura		
	C1.1. V novém prostředí		
52	Jak rozumím kultuře a chování v ČR, jak se vyrovnávám s kulturním šokem?		
	C1.5. České oslavy, svátky a C2.3 Rodinné oslavy		
53	Svátky a oslavy v Česku		
	C2. Lidé a obyvatelstvo		
	C2.1. Rodina a životní události		
54	Rodinné události – narození dítěte, svatba, manželství, úmrtí, pohřeb		L2/2, R2/1
	C2.2. Na návštěvě		
55	Rodinný život v Česku – na návštěvě		L1/7, L2/2, R1/1, R2/1,5,6
	C3. Volný čas		
56	Volný čas v mém městě		L1/4,5,7, R1/4,8, R2/1,5,6
	C3. Volný čas		
57	Volný čas a kontakt s místní kulturou		R1/4,8 R2/4,5,6, L1/5,6
	C3.1. Kam za kulturou		
58	Kino, divadlo, koncert, výstava		L1/7
	C3.5. Dovolená, prázdniny		
59	Jak trávit dovolenou, komunikace		L1/7, L1/1,4,7, L2/1, R1/1,4,8, R2/5,6
	D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu		
60	Postavení žadatele o mezinárodní ochranu, azyllanta, cizince s trvalým pobytem v ČR a občana ČR		
	D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu		
61	Žadatel o azyl – kdo to je?		
	D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu		
62	Azylová procedura		
	D1.2. Cizinecký režim		
63	Víza, přechodný pobyt, dlouhodobý pobyt, trvalý pobyt		
	D1.3. Státní občanství		
64	Státní občanství		

STRANA	Kapitola v příručce „Jak žít česky v Česku“ - průvodce pro cizince mimo členské státy EU	JMÉNO METODICKÉHO LISTU	ODKAZ NA SLOVNÍ ZÁSOBU V UČEBNÍCI „ČESKY V ČESKU I., II.“
	D2. Zdravotnictví, lékař, doktor		
65	D2.1. Zdravotní pojištění Zdravotní pojištění		L2/5, R2/4
66	D2.3. Lékařské vyšetření Kam se obrátit se zdravotními potížemi, návštěva u lékaře		L2/5, R2/4
67	D2.5. Lékárna Kupování léků v lékárně – na recept i bez receptu		L2/5, R2/4
68	D3. Policie Setkání s policií		
69	D4. Vzdělávací systém, škola Vzdělávací systém v ČR		R2/2
70	D4.2. Uznávání zahraničního vzdělání, nostrifikace Možnosti mého vzdělávání, uznání zahraničního vzdělání		R2/2
71	D5. Sociální zabezpečení Systém sociálního zabezpečení v ČR		
72	D5.2. Státní sociální podpora Dávky státní sociální podpory		
73	D5.5. Finanční příspěvek dle zákona o azylu Finanční příspěvek podle zákona o azylu		L2/7
74	D6. Úřady a instituce a B2. Komunikace na úřadě Na které úřady se mohu obrátit a jak?		L2/7, R2/6
75	D6. Úřady a instituce Úřady od A do Z		L2/7, R2/6
76	D6. Úřady a instituce Jak jednat na úřadech		L2/7, R2/6
77	D6.2. Adresář neziskových organizací Kdo vám může pomoci? (adresář neziskových organizací)		
78	E1. Měna v České republice a E3.2 Obchody, nákupní střediska Nakupování, seznámení s penězi		L1/3, R1/3, R2/7
79	E1.2. Účet v bance Účet v bance – orientace v nabídkách a zřizování účtu		L2/7
80	E1.3. Měsíční rozpočet Vytváření předpokládaného měsíčního rozpočtu		
81	E2. Pohostinství E2.2. Chování v restauraci Návštěva restaurace		L2/4, R2/3
78	E3. Nakupování, obchody, služby E3.2. Obchody a nákupní střediska a E1. Měna v České republice Nakupování a seznámení s penězi		
82	E3.4. Služby Využití vybrané služby – kadeřnictví, opravy, čistírna, kopírka...		L2/7, R1/7

STRANA	Kapitola v příručce „Jak žít česky v Česku“ - průvodce pro cizince mimo členské státy EU	JMÉNO METODICKÉHO LISTU	ODKAZ NA SLOVNÍ ZÁSObU V UČEBNÍCI „ČESKY V ČESKU I., II.“
	F1. Možnosti legální práce		
83	F1.1. Zaměstnávání cizinců Chci pracovat? A za jakých podmínek je to možné?		L2/3,7, R1/5, R2/2
84	F1.3. Druhy pracovních smluv Druhy pracovních smluv		R2/2
	F2. Nelegální práce		
85	Lákání na „práci načerno“ – obrana proti manipulaci		L 2/6,7 R2/2
	F3. Hledání práce		
86	F3.1. Aktivní hledání práce Hledání (možností) práce		L2/3,6, R1/5, R2/2
87	F3.2. Životopis Psaní životopisu		R2/2, L1/4,5,6, L2/7
88	F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz Pohovor, schůzka, konkurz		L2/6,7, R2/2
89	F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz Reakce na pracovní nabídku – telefonicky		L1/4,5,6, L2/7, R1/5, R2/2
90	F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz Reakce na pracovní nabídku – písemně		L2/6,7, R2/2
	F4. V práci		
91	Vykonávání práce		L1/4,5,6,7, L2/7, R1/4,5, R2/2
	F5. Úřad práce		
92	Získání orientace ve službách úřadu práce		L2/7, R2/2
	F6. Podnikání		
93	Jak se stát podnikatelem nebo živnostníkem?		L1/5, L2/6,7, R1/5
	G1. Možnosti bydlení a G2. Hledání bydlení		
94	Hledání bydlení v inzerátech		L1/8, R2/1
	G2. Hledání bydlení		
95	Psaní inzerátu, telefonické sjednání schůzky		L1/8, R2/1
96	G2. Hledání bydlení Realitní kancelář		L1/8, R2/1
	G3. Žadatel o mezinárodní ochranu – odchod do soukromí		
97	Jak postupovat, pokud se chci stěhovat (tábor – soukromí, soukromí – soukromí, soukromí – tábor)		
98			
	G4. Azylant – Státní integrační program a D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu		
99	Státní integrační program		
	G5. Podmínky pronájmu		
100	Domlouvání pronájmu bytu, nájemní smlouva		
101	G5. Podmínky pronájmu a G6. Bydlíme Co je třeba udělat, když se nastěhuji do nového bytu?		L 1/8, L1/8
102	G5. Podmínky pronájmu Ukončení nájmu, sousedské vztahy		L1/8

Metodické listy.....

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k sebereflexi:

Komentář:

Nutné znalosti:

Jazyková úroveň:

Očekávání

- barevné lepicí papírky (post-ity), tužky
- velký obrázek stromu

- 1) Představíme účastníkům symboliku kurzu jako stromu, který potřebuje živiny, aby mohl přinášet ovoce.
- 2) Účastníci na post-ity samostatně píší odpovědi na otázky:
„Co od kurzu očekáváte?“
„Co chcete vy nabídnout, co do něj chcete vložit, investovat?“
Odpověď může být jedna, může jich být více, ale každá na samostatném post-itu.
- 3) Účastníci jeden po druhém představí svá očekávání a své nabízené vklady, symbolicky umístí očekávání do koruny stromu (ovoce, které by chtěli, aby jim kurz přinesl) a své nabídky ke kořenům (živiny, které chtějí kurzu dodat tak, aby jim ovoce skutečně vyrostlo).
- 4) Některé věci se budou zřejmě opakovat, některé si budou podobné. Lektor očekávání i nabídky shrne, může i vizuálně seskupit podobná či stejná očekávání a nabídky k sobě.
- 5) Otázka: „Čeho se obáváte, čeho byste se v kurzu nechtěli dočkat?“ Účastníci opět zapisují a prezentují ostatním, umístí své obavy poblíž stromu – do podoby škůdce, který by mohl strom poničit, a připravit ho o úrodu.
- 6) Krátká reflexe aktivity.

- Bylo těžké svá očekávání a obavy formulovat?

K očekáváním je vhodné se čas od času vrátit a zjistit, zda se naplňují, zda účastníci vkládají to, co na začátku uvedli, zda se nenaplňují jejich obavy. Mít očekávání od budoucnosti, od kurzu a ochotu sdílet je s ostatními.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Cíle kurzu; jak bude kurz probíhat**

- velký papír, fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Lektor představí cíle kurzu.
- 2) Vrátí se i k očekáváním z minulé aktivity a dle potřeby uvede na pravou míru, zda jsou naplnitelná, nebo ne. Např. očekávání „naučit se českou gramatiku“. Cílem kurzu není věnovat se českému jazyku a jeho gramatice, ale je veden v češtině, a proto bude dostatek příležitostí češtinu dobře procvičit, využívat v praxi a učit se nové věci.
- 3) Lektor představí „filosofii“ kurzu – vytváříme jej všichni společně, čím více energie do něj vložíme, tím více z něj můžeme získat. Bude se vyvíjet podle potřeb a přání účastníků. Máme připravenou mozaiku aktivit, které je možno kombinovat dle aktuálnosti témat pro účastníky. Lektor není učitelem, který předává informace pasivním žákům, je více facilitátorem procesu, který vytváří prostor pro aktivitu účastníků...
- 4) Pro snadnější průběh kurzu si vytvoříme společný kodex, kterým by se měli všichni řídit a na který se může během kurzu každý odkázat. Kodex se může během kurzu měnit dle potřeby. Části kodexu mohou navrhovat všichni přítomní, je třeba, aby se na nich všichni shodli. Pokud účastníky na začátku žádná pravidla nenapadají, může nějaká navrhnout lektor, další přidávají účastníci v průběhu času.

Příklady pravidel:

- Každý může říct svůj názor.
 - Nebudeme si skákat do řeči.
 - Nikdo se nemusí účastnit aktivity, která se mu nelíbí.
 - Každou hodinu si uděláme 10 minut přestávku.
- 5) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k sebereflexi:

- Změnila se vaše očekávání po představení kurzu?
- Těšíte se na kurz?
- Myslíte si, že nám kodex může být užitečný?
- Jak se cítíte, když vysvětľujete svůj názor?

Komentář:

Kodex může být užitečným nástrojem pro hladký průběh kurzu, příkladem nástroje pro řešení konfliktů, které mohou během kurzu nastat. Je možné, že na úplném začátku kurzu si účastníci ještě nedovedou představit, jak bude kurz vypadat, a co by tudíž v kodexu mohlo být. Můžeme ho tedy nástroj jen představit a pracovat na něm později.

Jazyková úroveň:

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A1. Historické minimum**

Česká historie

- zdroje informací o historických událostech – učebnice dějepisu, počítač s internetem...
- velký papír s časovou osou historie ČR 20. a 21. století
- fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Lektor představí účastníkům prázdnou časovou osu historie ČR 20. a 21. století.
- 2) Účastníci se rozdělí do několika skupin (dle počtu historických událostí, kterým se chceme věnovat). Každá skupina dostane na starosti jednu událost z příručky a připraví si pro ostatní na toto téma dramatickou scénku. Důležité je, aby se ostatní dozvěděli, CO se stalo, KDY se to stalo a KDO v události figuroval. Potřebné informace vyhledávají skupiny dle svého – v učebnicích, na internetu, ptají se Čechů apod.
- 3) Pro každou skupinu se pak opakuje stejný postup, skupiny se střídají dle časové souslednosti událostí od nejstarší až po nejmladší:
 - Skupina přehraje svou scénku.
 - Diváci říkají, co se ze scénky dozvěděli, a hádají, o jakou událost šlo.
 - Lektor zapisuje řečené na časovou osu.
 - Diskuse o události – otázky na vyjasnění, doplnění podrobností, vysvětlení souvislostí (účastníci i lektor společnými silami).
- 4) Reflexe aktivity.

- Souvisí některé historické události České republiky s událostmi ve vaší rodné zemi?
- Jak myslíte, že tyto události ovlivnily současné Čechy?

Pro zpestření a motivaci účastníků se můžou některé události chopit a scénku sehrát lektoři.

Dobrá orientace v textu, pro porozumění je dobrá základní znalost evropské historie.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****A2. Státní symboly**

Vlajky, státní symboly, hymny zemí účastníků kurzu

- obrázky státních symbolů ČR i zemí účastníků, nahrávky hymen ČR i zemí účastníků – Mohou zajistit účastníci, pokud to budou vědět dopředu.
- papíry, barvy
- pro vyhledávání je vhodný počítač s internetem, encyklopedie apod.
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Krátký úvod do tématu a diskuse – klíčové otázky: „Co jsou státní symboly? Kdy a k čemu se používají, kde je můžeme vidět?“ Prohlédneme si obrázky českých státních symbolů, a pokud je máme k dispozici, i symboly zemí jednotlivých účastníků – mohou je mít s sebou, najít je na místě v encyklopedii apod.
- 2) Všichni malují vlajku své země a vlajku ČR. Sedí v kruhu, postupně vysvětlují, co symbolizuje jejich vlajka a co si myslí (nebo vědí), že symbolizuje česká vlajka, na závěr popisuje svou – českou – vlajku lektor. Pokud je pro účastníky zadání náročné, může naopak lektor prezentovat svou vlajku jako první.
- 3) Hymna – klíčové otázky: „Co to je? Co obvykle děláme, když hraje hymna? Při jaké příležitosti ji můžeme slyšet?“ Můžeme si pouštět hymny zemí účastníků, můžeme si je zpívat, podle zájmu se můžeme některou naučit nebo mluvit o tom, co znamená...
- 4) Reflexe aktivity.

- Jsou pro vás symboly vaší země důležité?
- Kdy zpíváte hymnu své země?
- Jsou vám symboly ČR něčím blízké, líbí se vám?

Může být dobrou relaxační aktivitou – malování, zpívání, muzika... Vzpomínání na rodnou zemi a vztah k ní je citlivým tématem. Pokud o ní někdo nechce hovořit, respektujeme to.

Co jsou státní symboly, znalost státních symbolů své země.

Z (s dobrou přípravou), MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A3. Státní zřízení a politické uspořádání**

Galerie státních zřízení ČR

- velké papíry, fixy, barvy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Účastníci pracují ve trojicích, kterým se zadá několik tematických slov souvisejících se státním zřízením (viz příručka) – např. demokracie, prezident, senát, soud, volby, Evropská unie... Pracují s příručkou, můžou s lektorem konzultovat své chápání informací. Cílem je vytvořit pro ostatní na velký papír prezentaci státního zřízení ČR, ve které:
 - jsou použita všechna zadaná slova
 - je jasně vidět, jak systém funguje
 - je psaný text nebo kresba, pro diváky je přehledný
- 2) Prezentace vystavíme v „galerii“, společně si díla prohlédneme, umělci je představují ostatním. Můžeme mít doplňující otázky nebo naopak vysvětlení, můžeme si slavnostně připít na zahájení výstavy...
- 3) Reflexe aktivity.

- Rozumíte všem slovům, která jste ve své prezentaci použili?
- Čemu nerozumíte?
- Co ještě chcete vědět?
- Je státní zřízení v České republice podobné zřízení ve vaší zemi?

Lektor se může pohybovat mezi skupinami, odpovídat na otázky, pomoci, pokud je pro někoho úkol těžký. Může také vytvořit svou prezentaci anebo pracovat s některou skupinou.

Práce s textem, dobrá je znalost principu nějakého politického uspořádání, chápání významu pojmů jako demokracie apod.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A3. Státní zřízení a politické uspořádání**

Politické strany ČR

- velké papíry, fixy
- různé noviny
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Účastníci mají k dispozici různé noviny z nedávné doby, v nich hledají zprávy týkající se různých politických stran. Na jejich základě společně s lektorem vytvoří seznam největších českých politických stran, určí jejich politické zaměření, hlavní představitele, zastoupení v Parlamentu a ve vládě ČR apod. Cílem je, aby všichni měli přehled, jak vypadá naše politické spektrum.
- 2) Účastníci se rozdělí do skupin, každá se stane jednou z politických stran. Úkolem je diskuse na aktuální společenská témata, každý se snaží názory reprezentovat „svou“ politickou stranu. Aktuální témata můžeme vybrat z výtisků novin, které máme k dispozici, např. imigrační politika, stavba dálnic, vzdělávací systém, daně...
- 3) Reflexe aktivity.

- Bylo těžké argumentovat za stranu, s jejímiž názory možná nesouhlasíte?
- Sledujete, která témata jsou nyní v ČR aktuální?
- Čtete obvykle noviny, díváte se na zprávy v TV, na internetu, v novinách?
- Co vás nejvíce zajímá?
- Zajímáte se o politiku v České republice?

Druhá část aktivity je velmi pokročilá, je na zvážení lektora, zda je vhodné ji zařadit a jakým tématům se věnovat tak, aby se do diskuse mohli zapojit všichni.

Dobrá orientace v textu, orientace v základních politických směrech, schopnost a ochota argumentovat „v roli“, ne za sebe samého.

P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

A4. Zeměpis

Z rodné země do ČR

- bílé samolepky, tužky, barvy
- mapa světa, slepé mapy ČR, mapy ČR, příp. počítač s internetem

- 1) Účastníci si vyrobí samolepky se svou značkou nebo jménem. Umístí je na mapu světa – do své rodné země, do dalších zemí, kde žili, a do České republiky.
- 2) Každý pak ostatním prezentuje svou „cestu“ – kde se narodil, jak se pohyboval světem až do České republiky. Možno rozšířit o další informace – o jednotlivých zemích, co ve které zemi dělal, proč se rozhodl stěhovat jinam... Účastník vypráví, ostatní se ptají na to, co je zajímavé.
- 3) Nyní jsme všichni v České republice a budeme se jí věnovat podrobněji. Práce ve trojicích. Každá skupina dostane slepou mapu ČR – hranice okolních zemí, hranice Čech, Moravy a Slezska, krajská města + město, ve kterém jsme, řeky. Společně doplňují místa, která již navštívili nebo je znají (okolní země, města, řeky, hory).
- 4) Skupiny prezentují ostatním své mapky a své znalosti.
- 5) Skupiny doplňují ty části slepé mapy, které neznali, s pomocí:
 - a) mapy ČR
 - b) internetu
 - c) místních obyvatel
 - d) lektora
 Variantu zvolíme dle toho, jak je skupina pokročilá a na které dovednosti se chceme soustředit.
- 6) Hotové mapy si vystavíme, společně porovnáme, zda je vše správně.
- 7) Reflexe aktivity.

- Která místa v České republice chcete navštívit?

Povídání o své zemi a cestě do ČR je citlivým tématem, pokud někdo nechce sdílet s ostatními, respektujeme to.

Dle pokročilosti účastníků se můžeme postupně věnovat jen částem slepé mapy – města, potom řeky... Lektor může pracovat na doplňování společně se skupinou, říkat o městech zajímavosti.

Orientace v mapě.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****A5. Podnebí, počasí****Počasí v ČR, předpověď počasí**

- velké papíry, fixy
- počítač s internetem, TV, noviny...

- 1) Rok v ČR – účastníci vyjmenovávají 4 roční období a také měsíce, které k nim patří, lektor zapisuje na velký papír. Krátká diskuse – klíčové otázky: „Jak se vám žije v ČR, jak vám vyhovuje klima? = Máte rádi počasí v České republice? Které roční období máte nejraději? Je počasí v ČR stejné jako ve vaší zemi? Pokud ne, v čem je jiné?“
- 2) Účastníci si postupně losují měsíce. Úkolem je dramaticky ztvárnit nebo popsat daný měsíc tak, aby ho ostatní poznali. Ostatní hádají, nahlas říkají, co vidí nebo slyší, dokud měsíc neuhodnou. Po uhodnutí každého měsíce následuje diskuse: „Co se v daném měsíci děje? Jaké je typické počasí v tomto měsíci? Co obvykle děláte? Co slavíte? Pro zajímavost možno srovnat s tím, co se v dané době děje v zemích účastníků.“
- 3) Diskuse – klíčové otázky: „Jak zjistíme, jaké počasí nás čeká v nejbližší době? Kde můžeme najít předpověď počasí? Co se z ní můžeme dozvědět? A k čemu nám to může sloužit? = Proč tyto informace potřebujeme?“
- 4) Účastníci mají za úkol zjistit, jaká je předpověď počasí na příští den (noviny, internet, TV...), a prezentovat ji ostatním.
- 5) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:**Komentář:****Nutné znalosti: předpoklady:****Jazyková úroveň:**

- Zjišťujete si obvykle počasí na příští dny?

Pro cizince může být zajímavá informace, jaké nebezpečí ve kterém období hrozí (klíšata, povodně, sněhové laviny...).

Měsíce, roční období.

Z (ve velmi zjednodušené formě), MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A6. Doprava****Hledání v jízdním řádu MHD / autobusové dopravy / vlaků**

- jízdní řády MHD / autobusů / vlaků
- počítače s internetem a tiskárnou (adresa www.idos.cz)
- papíry, tužky

- 1) Diskuse s účastníky – klíčové otázky: „Co víte o dopravě ve městech? Máte nějakou zkušenost s MHD? Už jste použili MHD v tomto městě (pokud zde MHD jezdí)? A kam byste rádi jeli?“ Podobné otázky můžeme opakovat pro cestování autobusem a vlakem.
- 2) Domluva na výchozí stanici a cíli cesty.
- 3) Práce ve dvojicích. Úkol: Najděte spojení z místa „A“ do místa „B“. Všechny dvojice mohou hledat stejné spojení, nebo naopak v různých časech. Některé dvojice hledají na internetu, jiné v papírové verzi, pak si média mohou vyměnit.
- 4) Sdělování zjištěných výsledků. Fáze 2–4 se několikrát opakují, aby došlo k fixaci postupu.
- 5) Reflexe aktivity zaměřená na znalost postupu a porozumění používaným značkám, zkratkám a symbolům.

- Jaké informace najdete v jízdním řádu?
- Rozumíte symbolům / značkám? Kterým nerozumíte?
- Kde můžete jízdní řády najít nebo koupit?

Tato aktivita je využitelná pro tři různé druhy dopravy. Doporučuji řešit spíše každý druh dopravy nejprve zvlášť, teprve při větší zkušenosti účastníků jednotlivé druhy kombinovat.

Při zadávání úkolů je důležité se soustředit též na porozumění značkám:

Kdy jezdí spoj ve všední dny, kdy ve svátek, kdy ve školní dny, u vlaků značky R, IC, EC atp.

Zkušenost s jakýmkoli jízdním řádem.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A6. Doprava****Nákup jízdenek na MHD / na autobus / na vlak**

- jízdenky na MHD / na autobus / na vlak
- peníze
- zjištěné cíle cesty (viz metodický list „Hledání v jízdním řádu MHD / autobusové dopravy / vlaků“)
- značky na čtvrtkách: „Tabák“, „ČD“, „Autobusové nádraží“ atp.

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jak platíte za lístek / jízdenku? Kde můžete koupit jízdenku? Můžete jet bez jízdenky? Co znamená „jízda načerno“? Jakým způsobem se hradí cestovné? Jaký je rozdíl mezi přestupní a nepřestupní jízdenkou? Co umožňuje vlaková zpáteční jízdenka? Co je to místenka?“ K hledání odpovědí je možné využít příručky „Jak žít česky v Česku“.
- 2) Lektor se stane „prodávčem jízdenek“. Dle zvoleného druhu spoje buď v trafice (při MHD – zde může hrát i „automat na výdej jízdenek“), nebo na vlakovém, případně autobusovém nádraží. Při cestování autobusem může hrát i řidiče autobusu, který prodává jízdenky. Dle úrovně účastníků může působit podpůrně nebo naopak konfliktně.
- 3) Každý z účastníků si kupuje jízdenku dle zvoleného cíle cesty. V pokročilejší skupině může roli prodávče jízdenek převzít někdo z účastníků.
- 4) Reflexe aktivity.

- Kde koupíte jízdenku, zpáteční jízdenku, místenku...?
- Jaký je rozdíl mezi přestupní a nepřestupní jízdenkou?
- Jaká je platnost jednotlivých jízdenek?
- Kdy si kupujete místenku?
- Kdy je lepší si koupit zpáteční jízdenku?
- Co jsou předplatné jízdenky a jak fungují?

Tato aktivita plynule navazuje na metodický list „Hledání v jízdním řádu MHD / autobusové dopravy / vlaků“.

Aktivita je opět využitelná na tři různé druhy dopravy. Doporučuji řešit spíše každý druh dopravy nejprve zvlášť, teprve při větší zkušenosti účastníků jednotlivé druhy kombinovat.

Variantou aktivity je možnost nakupovat jízdenky skutečné a rovnou navázat cestováním.

Vědět, odkud a kam chci cestovat.
Dokázat si najít spoj v jízdním řádu.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A6. Doprava****Cesta dopravním prostředkem MHD / autobusem / vlakem**

- jízdenky na MHD / na autobus / na vlak
- imitace revizorského znaku
- imitace označovače jízdenek (při variantě MHD)
- průvodcovská čepice či jiný znak průvodčího (při variantě vlak)

- 1) Pokud to není jasné z předchozí aktivity, skupina se domluví, jakým dopravním prostředkem se pojedje právě teď. Kdo má lístek do tohoto prostředku, zúčastní se akce. Kdo ne, dívá se, případně si může zkusit roli „černého pasažéra“.
- 2) Lektor s účastníky sestaví ze židlí domluvený dopravní prostředek: metro, tramvaj, trolejbus, autobus, vlak. Následuje tzv. simulace: lektor hraje řidiče tohoto prostředku, případně hlásí stanice (v metru, tramvaji, možné i v „lepší vlaku“). Účastníci cestují, lektor může případně vstoupit do role revizora jízdenek či průvodčího, nebo např. nějakého specifického pasažéra: těhotné ženy, tělesně postiženého člověka, kapsáře, opilce atp.
- 3) Reflexe aktivity, sdělování a vyhodnocování zkušeností, analýza možných problémů.
- 4) Jízda jiným dopravním prostředkem nebo opakování simulace.

- Jaké to bylo pro přímé účastníky? Čeho jste si všimli vy, diváci?
- Čeho se při cestování MHD / vlakem / autobusem bojíte?
- Co vám dělá problémy?
- Co to znamená „jet načerno“ a proč tak nesmíte cestovat?

Aktivita plynule navazuje na metodický list „Nakupování jízdenek na MHD / na autobus / na vlak“.

Doporučuji se zaměřit nejen na postup při cestování, ale i na chování, rizika cestování atp.

Tuto aktivitu je možné též provést reálně, např. jako součást celodenního projektu typu „výlet“ nebo jako cestu určenou k vyřizování různých záležitostí atp.

Znát základy fungování jednotlivých dopravních prostředků.
Dokázat si najít spoj v jízdním řádu.
Umět si koupit jízdenku.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****A7. Auto****Jízda autem**

- seznam zemí, jejichž řidičské průkazy platí i v ČR
- peníze
- příručka „Jak žít česky v Česku“ – kapitola zaměřená na pravidla provozu v Česku
- ukázka českého řidičského průkazu
- policejní čepice nebo jiný znak pro roli policisty

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Kdo umíte řídit auto / autobus / nákladní auto / motorku? Kdo máte řidičský průkaz (ŘP)? Jaké máte zkušenosti s řízením auta? Znáte pravidla pro řidiče v Česku? Platí ŘP z vaší země v ČR? Co musíte udělat, když ho chcete v ČR používat? Co musíte udělat, když chcete získat řidičský průkaz v ČR? Co všechno k tomu potřebujete?“
- 2) Rozdělte se do skupin tak, aby v každé byl vždy aspoň jeden řidič. Postavte si ze židlí své „auto“ a domluvte se, kam pojedete. Také se domluvte, co si berete s sebou (řidičský průkaz, pas, technický průkaz, peníze, jídlo...).
- 3) Základní pravidla v Česku – řízená simulace (lektor popisuje, posádky aut následují jeho instrukce): Nasednutí do auta, zapnutí světel, upozornění na max. rychlost v obci, mimo obec a na dálnici, zákaz telefonování za jízdy, zákaz řídit po požití alkoholu, děti v sedačkách atd.).
- 4) Simulace „jízda autem“. Řidič řídí, auta „jezdí“ po místnosti. Lektor může hrát různé role: chodce, policejní hlídku stavějící auta (a např. kontrolující rozsvícení světel, připoutání, alkohol atd.), čerpadláře na benzinové stanici (úkol: „Dochází vám benzin, musíte si ho koupit u benzinové stanice.“) atp.
- 5) Reflexe aktivity.
- 6) Případné rozvíjení a komplikování simulace: nehoda, uzavření silnice, kalamita (popadané stromy přes silnici), zablouzení atp. To je možné rozvíjet pouze s jednou skupinou, ostatní se dívají, případně mohou (při zastavení simulace) dávat rady co dělat.

- Jaká specifická pravidla silničního provozu v Česku znáte?
- Co musíte udělat pro to, abyste v Česku mohli řídit auto?
- Jaké jsou výhody, když máte řidičský průkaz v ČR?
- Co musíte udělat, když se stane dopravní nehoda?
- Jak zavoláte první pomoc?

Aktivita může probíhat jako jednoduchá, lektorem hodně řízená simulace, nebo je možné ji sehrát velmi rozvinutě, s různými obtížemi a překážkami. Velmi záleží na dovednostech a otevřenosti účastníků (a samozřejmě dramatických dovednostech a otevřenosti lektora). V případě zařazení dalších obtíží lze u účastníků rozvíjet i další kompetence: nakupování na benzinové stanici, první pomoc, dovednost přivolání záchranné služby a policie atd.

Alespoň u části účastníků: umět řídit auto.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****A7.3. Taxi****Jízda taxíkem**

- telefony
- oblastní telefonní seznam
- počítač s internetem
- peníze

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Kdy potřebujete taxi? Jak taxi zavoláte? Jaké jsou obvyklé ceny? Kde můžete zjistit cenu? Jaké jsou výhody a jaká jsou rizika, když zastavíte taxi na ulici? Jaké jsou výhody, když si objednáte taxi telefonicky? Co musíte říct, když si objednáte taxi?“
- 2) Účastníci se sami nebo v menších skupinách domluví na důvodu, proč zavolat taxi.
- 3) V těchto skupinách nebo samostatně účastníci hledají čísla v telefonním seznamu, případně na internetu nebo prostřednictvím telefonní informační služby.
- 4) Otázka: „Co je nutné oznámit při objednávání taxi?“ (Odkud a kam chceme jet, v kolik hodin, kdo si taxi objednává.)
- 5) Objednání taxíku: Lektor hraje dispečera, účastníci postupně „jako“ volají telefonem a objednávají službu. Soustředí se na informace nutné k přesné objednávce. Mohou se také zeptat, jaká je odhadovaná cena cesty.
- 6) Simulace – „jízda taxíkem“. Postupně si vyzkouší cestu všichni účastníci, ostatní sledují průběh. Lektor hraje řidiče taxi, které je vytvořeno z několika židlí. Při různých situacích může hrát různé řidiče: nemluvného, upovídaného, vyzvídajícího, snažícího se pasažéry „natáhnout“ atp. Doporučují vést účastníky k vyžádání dokladu o zaplacení.
- 7) Reflexe aktivity.
- 8) Následují opět body 6) a 7) s dalším účastníkem nebo skupinou.

- Jaké to bylo pro přímé účastníky, čeho jste si všimli vy, diváci?
- Jaké informace musíte říct, když si objednáte taxi?
- Jaké jsou výhody a rizika při zastavení taxi přímo na ulici?
- Proč je důležité chtít od řidiče / taxikáře doklad o zaplacení / účet?
- Co uděláte, když vám řidič řekne vyšší cenu?

Doporučuji lektorovi se předem seznámit s možnostmi taxislužby v oblasti pobytu účastníků a zjistit si informace (telefonní čísla, ceny atp.).

Umět hledat v telefonním seznamu.

Umět telefonovat (viz metodický list „Zjišťování telefonních čísel, práce se Zlatými stránkami, telefonování“).

MP, P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

B1.3. Konflikty a krizové situace

Jednání v konfliktech

- příručka „Jak žít česky v Česku“
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké konflikty (hádky, spory) jste zažili? Jaké to pro vás je, když se ocitnete v konfliktu? Co vás dokáže rozčlít / naštvat? Jaké konflikty jste už zažili tady v Česku? A jaké čekáte, že vás ještě potkají?“
- 2) Výběr konfliktní situace z námětů účastníků.
- 3) Simulování situace: Lektor (nebo některý účastník) hraje vybranou „konfliktní osobu“ a vstupuje do konfliktu s jiným účastníkem – dobrovolníkem (či postupně s více účastníky). Cílem je zkusit si jednání v konfliktních situacích.
- 4) Reflexe situací: Jak jste se cítili, v čem se vám komunikace dařila a v čem ne, co můžete zlepšit?
- 5) Opětovné rozehrání situací, pokus o dosažení zlepšení v komunikaci a jednání.
- 6) Celková reflexe aktivity, společné vytvoření základních bodů, které mohou pomoci řešit konflikty efektivně.
- 7) Přečtení kapitoly o konfliktech v příručce „Jak žít česky v Česku“, diskuse nad tématy z této kapitoly.
- 8) Varianta: Znovu rozehrát situaci nebo zkusit jiné konfliktní situace.

- Co je pro vás v konfliktu nejtěžší?
- Co ve své komunikaci ještě potřebujete zlepšit, aby se vám dařilo konflikty řešit lépe?

Pro účastníky může být obtížné jednání v konfliktech zkusit i o konfliktech pouze mluvit. Buďme citliví a zároveň je podporujeme a oceňujeme za mluvení i jednání. Lektor může pomoci tím, že sám vstupuje do rolí a v roli oslovuje účastníky, čímž je vtahuje do akce.

Ochota aktivně zkusit jednat v simulovaných situacích.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****B1.3. Konflikty a krizové situace****Krizové situace**

- příručka „Jak žít česky v Česku“
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy

- 1) Simulovaná situace uvedená tímto komentářem: „Představte si, že ve vybrané části domu, ve kterém právě teď jsme, začne hořet. Je možné si to představit? Není to doopravdy, jenom budeme hrát, že se to děje. Cílem bude vyzkoušet, jak kdo budeme jednat, co budeme dělat. Takže, pozor: Já odejdu z místnosti a začneme, až mě uslyšíte volat „Hoří!“
- 2) Lektor odejde a zahájí situaci voláním „Hoří!“ . Pak příběhne a iniciuje větší aktivitu účastníků. Pracuje v roli, ale nechává dost prostoru účastníkům. Určuje situaci (např. že není možné odejít nejjednodušší cestou), aby účastníci museli vymýšlet svůj další postup. Může také hrát, že je zraněný a potřebuje ošetřit.
- 3) Ukončení aktivity, okamžitá reflexe pocitů.
- 4) Reflexe aktivity je zaměřená na uvědomění toho, co kdo dělal, a jaké jednání bylo efektivní a jaké ne. Vyhodnocujeme také, zda někdo z účastníků volal hasiče či záchranáře, nebo ne (viz metodický list „Využití bezplatného volání – volání v krizových situacích – záchraná služba, hasiči, policie, linka bezpečí...“)
- 5) Celková reflexe aktivity, společné vytvoření základních bodů, které mohou pomoci efektivně jednat v krizové situaci.
- 6) Varianta: Znovu rozehrát situaci nebo zkusit jinou krizovou situaci.

- Co je pro vás v krizové situaci nejtěžší?

Budme citliví a zároveň je podporujeme a oceňujeme za mluvení i jednání. Lektor může pomoci tím, že sám vstupuje do rolí a v roli oslovuje účastníky, čímž je vtahuje do akce.

Ochota aktivně zkusit jednat v simulovaných situacích.
Schopnost využít telefonu pro zavolání hasičů, první pomoci a policie (viz metodický list „Využití bezplatného volání – volání v krizových situacích – záchraná služba, hasiči, policie, linka bezpečí...“)

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k sebereflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****B3. Telefon**

Zjišťování telefonních čísel, práce se Zlatými stránkami, telefonování

- Zlaté stránky – různé obvody, počítač s internetem (www.zlatestranky.cz – i anglická verze)
- tužky, papíry nebo bločky na telefonní seznamy
- mobily nebo jejich atrapy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké máte zkušenosti s telefonováním? Používáte v Česku telefon? Co uděláte, když neznáte telefonní číslo? Kde budete telefonní číslo hledat?“
- 2) Otázky: „Která telefonní čísla v Česku potřebujete? Kam voláte, když máte doma havárii vody, když nefunguje pračka...? Které úřady potřebujete? Kde najdete jejich telefonní čísla?“
- 3) Zjišťování telefonních čísel na různé instituce, případně soukromé osoby. Účastníci samostatně nebo ve dvojicích hledají telefonní čísla buď v papírové verzi Zlatých stránek, nebo na internetu.
- 4) Sdělování čísel, vytváření soukromých (varianta jednoho společného) adresářů. Otázka: „Jak si čísla uchováte?“ Možnosti: Vlastní papírové (případně elektronické) telefonní seznamy nebo ukládání do paměti mobilních telefonů. Také je možné si vytvářet adresář v e-mailové poště.
- 5) Diskuse nad otázkou: „Kam můžete volat zdarma? Jaké jsou ceny telefonních hovorů?“
- 6) Simulace „telefonování“. Demonstrována situace: Jeden dobrovolník volá na „vybrané“ číslo, lektor hraje volaného. Probíhá rozhovor, na který navazuje okamžitá reflexe od účastníků. Poté následuje demonstrace s dalším dobrovolníkem. V další demonstraci si zkusí někdo také telefonát přijmout. Pozn.: Pokud účastník neumí telefonovat vůbec, soustředíme se na nacvičení postupu:
 - a) navolení čísla
 - b) vytočení čísla
 - c) pozdrav, představení se, ujištění se, že mohou mluvit, ověření, s kým mluvím, sdělení, co potřebuji, vlastní hovor – podrobněji viz příručka „Jak žít česky v Česku“ – téma Telefonování
 - d) rozloučení
 - e) ukončení hovoru stisknutím příslušného tlačítka
- 7) Telefonování ve dvojicích (pokud to dovednosti účastníků umožní). Ve dvojici si domluví, koho bude volaný hrát (může být i sám s sebou), a proběhne simulované telefonování.
- 8) Reflexe aktivity.

- Co bylo pro vás těžké při hledání telefonních čísel?
- Jaké problémy a obtíže se objevily při samotném telefonování?
- Chcete si dělat vlastní telefonní seznam? K čemu vám může být? Proč?

Obtížnost simulací závisí na dovednostech účastníků. Ideální je, pokud se hledají čísla, která účastníci potřebují nebo pravděpodobně budou potřebovat, a mohou si cvičit to, co budou chtít vyřídit. Je také možné zařadit reálné volání, pokud má někdo z účastníků jasný cíl a potřebu.

Zvládat principy telefonování.
Pro hledání na internetu umět zacházet s internetovými stránkami.

Z (při vhodném výběru jednoduchých aktivit – např. jen vyhledávání čísel v tel. seznamu...), MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B3. Telefon****Volání z pevné linky včetně automatu**

- pevný telefonní přístroj
- telefonní karta do automatu
- obrázek telefonního automatu (pokud není nějaký poblíž)
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- peníze

- 1) Diskuse – klíčová témata: Možnosti telefonování a faxování pevnou linkou. K čemu slouží fax. Telefonní automaty a telefonování z nich. Vysvětlení, jak funguje telefonní karta. Možnost telefonovat a faxovat z pošty.
- 2) Účastníci se – každý sám, případně ve dvojici – rozhodnou, kam / komu chtějí volat. K vyhledávání čísel využijí buď své telefonní seznamy, nebo Zlaté stránky.
- 3) Simulované situace:
 - a) Volání z obyčejné pevné linky.
 - b) Volání z automatu pomocí telefonní karty buď „jako“, nebo ze skutečného automatu. (Základní postup volání je uveden v metodickém listu „Zjišťování telefonních čísel, práce se Zlatými stránkami, telefonování“. Součástí této aktivity může být i kupování telefonní karty.)
 - c) Faxování na poštu.
 - d) Volání z pošty (též možnost volat „na účet volaného“). Lektor hraje člověka, kterému se volá, případně úředníka na poštu, účastníci se střídají nebo si volají sami ve dvojicích.
- 4) Reflexe aktivity.

- Který způsob telefonování chcete v budoucnu využívat a proč?
- Kdy můžete použít fax?

Navrhuji shrnout klady a zápory mobilů (paušálů a kreditů), zřízení pevné linky a volání pomocí telefonní karty, případně z pošty.

Znát základní principy telefonování (viz metodický list „Zjišťování telefonních čísel, práce se Zlatými stránkami, telefonování“).

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****B3.2. Mobilní telefon / volání z pevné linky / faxování**

Mobilní telefony – nákup telefonu, vybírání z nabídek mobilních operátorů

- mobily nebo jejich atrapy
- cenovky s cenami jednotlivých telefonů
- nabídky mobilních operátorů a pevných linek
- ukázka smlouvy na paušální služby
- peníze

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké máte zkušenosti s telefonováním? Kdo má tady telefon? Proč potřebujete telefon? Víte, jak si zařídit mobilní (případně „pevný“) telefon? Víte, kde si můžete koupit mobilní telefon? Jaké jsou rozdíly mezi pevnou linkou a mobilem?“ Může následovat krátký (max. 5–8min) výklad lektora k tématu. Klíčové pojmy: paušál, předplacená karta, SIM karta („kartička“), SMS zpráva, přístup na web, operátoři.
- 2) Práce ve dvojicích: Každá dvojice dostane nabídku jednoho mobilního operátora. Snaží se ji prozkoumat a připravit krátkou prezentaci a vysvětlení této nabídky.
- 3) Prezentace zjištěných faktů, diskuse k nim.
- 4) Simulace „nákup mobilního telefonu“. Lektor hraje prodavače a prodává telefony (skutečné, atrapy nebo „na obrázku“), účastníci si kupují mobilní telefony a zjišťují o nich informace. Též si vybírají buď tarif, nebo kredit. Pokud si někdo koupí paušál, můžeme demonstrovat domlouvání a podepisování smlouvy.
- 5) Reflexe aktivity.

- Jak jste spokojeni s telefonem, který jste si vybrali?
- Proč jste si koupili tento telefon?
- Čemu dáte přednost: kreditu, nebo paušálu? A proč?
- Jaké jsou výhody / nevýhody paušálu a kreditu?
- Jak se orientujete v nabídkách telefonů a operátorů?
- Co vám dělá při výběru telefonu největší potíže?

Tato aktivita může být různě složitá dle toho, jakou mají účastníci zkušenost s telefonováním. Proto je nutné ji upravovat individuálně. Pro naprosto nezkušené půjde víc o seznámení s principy telefonování. V tomto případě je potřeba především pomoci překonat obavy z neznámého a pomoci jim prozkoumat telefonování a telefonní přístroje vůbec.

Orientovat se v číslech a penězích.
Vědět, co je telefon a jak v zásadě funguje.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B3.3. Telefonní čísla tísňového volání**

Využití bezplatného volání – volání v krizových situacích – záchraná služba, hasiči, policie, linka bezpečí...

- telefony nebo jejich atrapy
- Zlaté stránky
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – Úvodní motivační situace, kterou lektor vypráví nebo ji sám přehraje: „Jede řidič autem, nezvládne řízení, vybourá se, je zraněný, v bezvědomí. Z auta vytéká benzín, auto může začít hořet.“ Otázka: „Co uděláte?“
- 2) Účastníci sdělují, co udělají. Situaci je možné využít i pro nácvik první pomoci. Klíčová otázka: „Jak zavoláte záchranou službu a hasiče?“
- 3) Hledání čísel v informačních zdrojích.
- 4) Prezentace a zapsání základních čísel.
- 5) Demonstrace: Někdo z účastníků volá záchranou službu, další pak hasiče.
- 6) Reflexe aktivity, hodnotí se především přesnost a rychlost podání základních informací (dle popisu v příručce „Jak žít česky v Česku“).
- 7) Opět aktivity 5 a 6, zkoušejí volat i další účastníci.
- 8) Řešení otázky: „Jaká jsou další bezplatná čísla a k čemu slouží?“ (Např. Linka bezpečí dětí a mládeže 800 155 555, informace na O2 – 800 123 456 atd.). Obecně: Čísla začínající na 800 jsou bezplatná.
- 9) Shrnutí základních faktů a postupů.

- Co musíte udělat při havárii / požáru / povodni?
- Kam a na jaká čísla můžete volat o pomoc?
- Co musíte říct operátorovi?
- K čemu můžete využít Linku bezpečí dětí a mládeže?

Je možné shrnout a reflektovat celkové možnosti a způsoby využití telefonování dle zkušeností ze všech předchozích aktivit.

Umět telefonovat.
Dokázat popsat, co a kde se stalo.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B4. Internet****Hledání na internetu, zřízení e-mailové schránky**

- počítače s internetem a tiskárnou
- případně mobilní telefony s připojením na internet

- 1) Diskuse – klíčová témata: možnosti / výhody využití internetu, práce s internetovými vyhledávači, možnosti internetové pošty. Řešení otázky: „Kde a jak se můžu dostat na internet?“
- 2) Účastníci se rozdělí do co nejmenších skupin – dle počtu počítačů.
- 3) Hledání internetových stránek dle www adres nebo pomocí vyhledávačů, buď dle zadání lektora nebo podle potřeb účastníků. Vedeme účastníky ke zkoušení a experimentování, aby ztratili případné obavy a nejistotu, a zároveň pracujeme s možnými riziky (otvírání reklamních panelů, možnosti virů atd.).
- 4) Máme-li k dispozici tiskárnu, můžeme naučit účastníky vytisknout některé zjištěné informace.
- 5) E-mailová pošta, možnosti využití e-mailové pošty. Otázka: „Jakou máte zkušenost s tímto druhem komunikace?“
- 6) Sdílení zkušeností, učení se navzájem.
- 7) Reflexe aktivity.

- Co jste pomocí internetu vyhledali dnes?
- Jaké důležité informace jste na internetu našli?
- Je nebo může vám být užitečná e-mailová pošta?
- Proč potřebujete e-mailovou adresu?

Konkrétní provedení této aktivity bude záležet na zkušenostech jednotlivých účastníků a též na dovednostech konkrétního lektora. Dají se předpokládat velké individuální rozdíly, které je možné využít také pro vzájemné učení účastníků.

Ovládat základy práce na počítači.
Zvládat základní orientaci v českých (případně cizojazyčných) internetových stránkách.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****B4. Internet****Základy práce s počítačem**

- počítače s internetem a tiskárnou
- Pracovní sešity I a II (Ing. Tomáš Ludvíček, Remedium, Táboritská 22, Praha 3, www.vstupujte.cz)
- diskety, nosiče CD

- 1) Diskuse – klíčová témata: „Jakou zkušenost máte s prací na počítači? Co na něm umíte? K čemu vám může být užitečné umět pracovat s počítačem?“
- 2) Práce s počítačem dle úrovně jednotlivých účastníků.

Základní pojmy a dovednosti k výuce:

- zapnutí a vypnutí počítače
- plocha obrazovky
- systém Windows
- klávesnice (+ změna jazyka klávesnice, kontrola pravopisu), myš a kurzor
- nabídka „Start“
- aplikace „Word“: psaní textu ve „Wordu“, mazání (tlačítko „Delete“), bloky (vytváření myši), kopírování nebo mazání bloků s textem, pojmenování souborů
- tiskárna, její zapojení, tisk textu
- internetový prohlížeč
- vytváření, přejmenování a mazání souborů nebo složek
- aplikace „Koš“

Další možné důležité aplikace a dovednosti (viz Pracovní sešit II):

- Outlook Express
- práce s disketou a CD nosičem, možnosti ukládání a vypalování
- vytváření adresářů
- aplikace „Excel“

Při práci na praktické výuce práce s počítačem doporučujeme využít Pracovní sešit I a II od autora T. Ludvíčka.

- 3) Celková reflexe aktivity.

- Co jste se dnes naučili nového v práci s počítačem?
- Kterou dovednost jste dnes zlepšili, zdokonalili?
- Co se v práci s počítačem chcete ještě naučit?

Tento metodický list je specifický v tom, že se nejedná o popis aktivity, ale o souhrn základních pojmů a oblastí, které je nutné zvládnout pro práci s počítačem a následnou (či souslednou) práci s internetem. Znalosti a dovednosti účastníků mohou být na velmi rozdílné úrovni a tomu je třeba práci přizpůsobit. Celkově doporučujeme téma tohoto metodického listu (základy práce na počítači) zařadit do kurzu co nejdříve, aby účastníci mohli získaných dovedností využívat v dalších aktivitách.

Výstupy z úvodní diskuse a sebereflexe lze využít také při vytváření osobního akčního plánu.

Ochota k práci s počítačem.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B4.2. E-mailová adresa**

Elektronická pošta – založení e-mailové schránky, příjem a posílání elektronické pošty

- počítače s internetem
- Pracovní sešity I (Ing. Tomáš Ludvíček, Remedium, Táboritská 22, Praha 3, www.vstupujte.cz)

- 1) Diskuse na téma: možnosti využití elektronické pošty, zkušenosti účastníků.
- 2) Účastníci se rozdělí do dvojic, případně pracují samostatně (záleží na počtu účastníků a počtu počítačů připojených na internet).
- 3) Připojení na internet, nalezení stránek umožňujících zřízení e-mailové schránky (např. seznam.cz, volny.cz).
- 4) Zřízení e-mailové schránky. Každý z účastníků si zřídí svou e-mailovou schránku dle postupu uvedeného na vybrané internetové stránce. K zřízení schránky doporučujeme také využít Pracovního sešitu I, s. 57–60.
- 5) Úkol: „Zjistěte si od některého účastníka e-mailovou adresu a napište mu dopis.“
- 6) Úkol: „Zjistěte si od dalšího účastníka e-mailovou adresu a napište mu dopis, ke kterému dáte přílohu (např. obrázek ze složky obrázků nebo soubor z Wordu atp.).“
- 7) Úkol: „Odpovězte na e-mail, který jste dostali.“ (využití funkce „Reply“, „Re“)
- 8) Úkol: „Přepošlete e-mail, který jste dostali, dalšímu účastníkovi.“ (využití funkce „Forward“)
Pozn.: K úkolům 4–8 doporučujeme lektorovi opět využít Pracovní sešit I, s. 61–64.
- 9) Sdílení zkušeností, reflexe aktivity.

- Jak jste si založili e-mailovou adresu? Bylo to těžké?
- Co ještě potřebujete k tomu, abyste ji mohli pravidelně využívat?
- Proč je dobré mít e-mailovou adresu?

Konkrétní provedení této aktivity bude záležet na zkušenostech jednotlivých účastníků a též na dovednostech konkrétního lektora. Dají se předpokládat velké individuální rozdíly, které je možné využít také pro vzájemné učení účastníků.

Ovládat základy práce na počítači.
Zvládat základní orientaci v českých (případně cizojazyčných) internetových stránkách.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B6.1. Pošta**

Posílání dopisu (úředního a soukromého) nebo balíku

- obálky
- známky (nebo jejich kopie)
- papíry, tužky, fixy
- krabice na balík, případně balicí papíry
- znak pošty
- počítač s internetem – na hledání PSČ a adres (příp. tištěná brožura – přehled PSČ)
- krabice imitující poštovní schránku
- dodejky, podací lístky (průvodky)

- 1) Lektor si připraví „poštu“ a poštovní schránku.
- 2) Krátká diskuse, navázání na aktivitu z metodického listu „Nakupování známek...“
- 3) Účastníci si připraví dopisy nebo krabice a známky, které si koupili v předchozí lekci.
- 4) Psaní obálek nebo balíčků.
 - a) příprava obyčejného dopisu – adresa příjemce i odesílatele, známka
 - b) příprava doporučeného dopisu – adresa příjemce i odesílatele, podací lístek, známka
 - c) příprava balíku – adresa příjemce i odesílatele, dodejka
- 5) Otázky: „Odkud můžete poslat dopis nebo balík? Co potřebujete k poslání balíku nebo doporučeného dopisu?“
- 6) Cesta na poštu (případně ke schránce na dopisy).
- 7) Poslání připraveného dopisu nebo balíku. Varianty:
 - a) vhození obyčejného dopisu do schránky
 - b) poslání doporučeného dopisu nebo balíku na poště. (Lektor hraje poštovního úředníka, pro pokročilou variantu konfliktního.)
- 8) Reflexe aktivity.

- Co vám dělalo problémy při jednání na poště?
- Co vše musíte napsat do adresy / na průvodku / podací lístek, aby dopis / balík došel?
- Jaké jsou rozdíly mezi obyčejným a doporučeným dopisem?
- Kdo je odesílatel? Kdo je příjemce?

Je důležité podporovat účastníky v tom, aby zkusili maximum toho, co zvládají. Při případném opakování je vést k tomu, aby vyzkoušeli těžší variantu než při prvním pokusu, případně aby znovu vyzkoušeli stejnou variantu a získali větší jistotu.

Znát různé funkce pošty.
Znát české peníze.
Pochopit funkci známek.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B6.1. Pošta**

Posílání peněz, placení složenkou

- poukázky A, C a předtištěné složenky (nájem, SIPO, elektřina)
- oznámení o uložení zásilky
- peníze
- znak pošty

- 1) V rohu místnosti si lektor připraví stůl a židli, poukázky, složenky, peníze, logo pošty, úřední hodiny atp.
- 2) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké máte zkušenosti s posíláním peněz? K čemu se používají složenky? Máte nějaké zkušenosti s placením složenek?“
- 3) Účastníci se rozdělí na 2 skupiny. První skupina zkoumá rozdíly mezi poukázkou A a C, pak si připraví poštovní poukázku, kterou vyplní – může „jako“ poslat peníze někomu z druhé skupiny. Druhá skupina zkoumá různé druhy předtištěných složenek, případně si pak vyplní složenku tak, aby ji mohli na poště zaplatit.
- 4) Příprava peněz, cesta na poštu.
- 5) Posílání peněz, platba složenkou.
- 6) Návrat z pošty. Lektor dodá oznámení o uložení peněz těm, kteří je mají dostat. Účastníci pak ve skupinách zkoumají toto oznámení.
- 8) Sdělení zjištění, reflexe aktivity. Může následovat i vyzvednutí peněz na poště.

- Kdy potřebujete poštovní poukázku? Kdy potřebujete složenku?
- Jaký je rozdíl mezi poukázkou A a C?
- Jaké jsou další způsoby posílání peněz (např. bankovní převod)?

Znát možnosti a funkci pošty.
Znát české peníze.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****B6.2. Pošta – Vyzvednout, koupit****Nakupování známek, obálek a/nebo krabic na balík**

- obálky
- krabice na balíky (k dostání na poště asi ve 3 velikostech)
- známky
- dodejky
- podací lístky
- peníze
- znak pošty

- 1) V rohu místnosti si lektor připraví stůl a židli, známky, obálky, krabice, peníze, logo pošty, úřední hodiny atp.
- 2) Diskuse na téma: „Jaké máte zkušenosti s posíláním dopisů, balíků atp. ve své zemi? Kdy jste využili možnost něco poslat? K jakému účelu byste mohli využít služeb pošty teď nebo v budoucnu?“
Ideální by bylo pracovat na skutečných dopisech či balících, které pak budou opravdu odeslány svému adresátovi.
- 3) Účastníci se rozdělí na 3 skupiny, z nichž jedna se věnuje dopisu, druhá doporučenému dopisu a třetí balíku.
Otázky: „Co všechno potřebujeme k poslání dopisu (doporučeného dopisu, balíku)? Kde tyto věci seženeme?“
- 4) Prezentace skupin, shrnutí.
- 5) Otázka: „Kde můžete své dopisy nebo balíky poslat? A co ještě potřebujete k poslání balíku nebo doporučeného dopisu?“
(Odpověď: Ještě peníze na doplacení.) Příprava peněz.
- 6) Hledání cesty na poštu (případně ke schránce na dopisy), následuje cesta na poštu.
Varianty:
 - a) „Přímo“ (účastníci už vědí, kde pošta nebo schránka je).
 - b) Hledání cesty na mapě města.
 - c) Hledání cesty na internetové mapě.
 - d) Rozhovor s občanem města, kterého hraje lektor nebo někdo z účastníků.
- 7) Nakupování potřebných věcí dle toho, co se účastníci rozhodli poslat. Lektor hraje poštovního úředníka.
- 8) Návrat z pošty, reflexe aktivity.

- Bylo těžké najít poštu?
- K čemu potřebujete známky, podací lístek a dodejky?
- Kde všude můžete koupit obálky a známky?

Dle úrovně účastníků lektor v roli úředníka nákup účastníkům ulehčuje nebo naopak komplikuje.

Dle různých variant práce s mapou nebo s internetem.
Znát české peníze.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****B6.2. Pošta – Vyzvednout, koupit**

Vyzvedávání balíku na poště – úroveň II – balík na dobírku

- doručky na balík (je možno psát tužkou a přepisovat)
- tužky
- znak pošty (namalovaný nebo vytištěný z internetu)
- balíky (krabice, nejlépe zabalená v balicím papíru, s adresou a cenou)
- papír se jmény účastníků, s místem na jejich podpis
- krabičky se jmény účastníků imitující poštovní schránky (pokud se nebude užívat skutečných schránek)
- peníze (skutečné nebo kopírované)
- mapa města

- 1) Lektor dá každému krabičku a ten si na ni napíše své jméno – krabička pak plní roli poštovní schránky. (Varianta: využíváme skutečných schránek klientů). Účastníci si schránky umístí do místnosti. Zároveň si lektor někde v místnosti připraví stůl a židli, balík, papíry se jmény účastníků a logo pošty.
- 2) Diskuse na téma pošta, balíky, balík na dobírku, otázky typu „Od koho by vám mohl přijít balík?“
- 3) Účastníci přicházejí ke schránce a vybírají si ji. Někdo tam nic nemá, někdo tam může mít reklamy a někteří naleznou doručku.
- 4) Každý se snaží přečíst doručku. Kdo ji nedostal, pomáhá někomu, kdo ji má. Řízený rozhovor napomáhající porozumění. Specifické otázky: „Jaký je rozdíl mezi doručkou na tento balík od doručky na obyčejný balík? Co potřebujete / jaký dokument / doklad potřebujete, když si jdete vyzvednout balík s doručkou?“
- 5) Příprava věcí, které je potřeba si vzít s sebou na poštu: doručka, doklady, peníze.
- 6) Cesta na poštu. Hledání cesty na mapě města. Varianta: Možnost rozhovoru s občanem města, kterého hraje lektor. Po nalezení cesty jdou účastníci sami (nebo ve dvojicích) na poštu.
- 7) Vyzvedávání balíků na poště. Lektor hraje poštovního úředníka, probíhá výběr balíků včetně podpisů na seznamu účastníků a placení. V nejtěžší variantě hraje lektor „konfliktního úředníka“.
- 8) Přinesení balíků domů, rozbalování. Otázky: „Co vám mohlo přijít? = Co je asi v balíku? Kdo vám to mohl poslat? Co byste rádi dostali?“
- 9) Reflexe aktivity.

- Čemu nerozumíte na doručce? Jaké jste měli problémy na poště?

Je vhodné aktivitu několikrát opakovat a zvyšovat náročnost. Případně mohou ti, kteří aktivitu zvládají, být asistenty pro druhé účastníky.

Vědět, kde je pošta, a poznat ji. Pokud to účastníci nevědí, umět to zjistit od „domorodců“ nebo najít na mapě.

Umět z doručky poznat, že jde o vyzvednutí balíku.

Znát české peníze.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****C1.1. V novém prostředí**

Jak rozumím kulturu a chování v ČR, jak se vyrovnávám s kulturním šokem?

- papíry, tužky
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- kartičky s popisem neverbálních symbolů (dle příručky „Jak žít česky v Česku“ kapitola B1.2. Malý slovník nonverbální komunikace)
- kartičky se „scénkami ze života“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Co Vás překvapilo, když jste přijeli do Česka? Jak jste se cítili, když jste sem přijeli? A jak se cítíte teď? S čím tady máte problémy, co vám přijde divné? Čemu nerozumíte? Co se vám Česku líbí? Co se vám líbí na Češích?“
- 2) Práce ve dvojicích. Úkol: „Pročtěte si v příručce „Jak žít česky v Česku“ 5 fází kulturního šoku.“
- 3) Po přečtení diskuse ve dvojicích: „Čemu v textu nerozumíte?“ (Je-li třeba, lektor či další účastníci vysvětlí nejasnosti.) Které z fází kulturního šoku jste sami prožili? A v jaké fázi myslíte, že se teď nacházíte?
- 4) Společná diskuse nad výše uvedenými otázkami.
- 5) Aktivita „Hraní neverbálních symbolů“. Každý účastník si vylosuje jeden neverbální symbol, který zahraje ostatním. Ti se snaží poznat, co daná neverbální komunikace znamená.
- 6) Aktivita „scénky ze života“. Účastníci se rozdělí do dvou až tříčlenných skupin. Každá skupina si vylosuje lístek s jednoduchým popisem situace: „muž jde se ženou po ulici a žena nese 2 kufry“, „2 lidé bouchají na dveře a hlasitě křičí, ať další člověk vyjde ven“, „mladší muž pouští sednout v autobuse ženu“ atp. Skupina situaci zahraje a všichni se domlouvají, jestli podobné chování znají z ČR nebo ze své rodné země, co toto chování může znamenat a jaké může mít příčiny. Lektor vede účastníky k ocenění rozmanitosti, ne k souzení, co je správné a co ne. Zároveň vysvětluje, jaké chování je v Česku obvyklé a pokládané za slušné a proč.
- 7) Hraní stejných scének s tím, že někdo z dalších účastníků zkouší zasáhnout (= řešit konflikt či problém), pokud si myslí, že situace by v českém prostředí měla vypadat jinak.
- 8) Prezentace tvrzení o různých kulturách, diskuse o nich. Příklady tvrzení – stereotypů, mýtů: „Všichni Češi pijí pivo. Romové neradi pracují. Muži mluví hlavně o fotbale, ženy neumí řídit auto.“ Na základě diskuse lektor vysvětlí teorii o předsudcích a stereotypech z příručky „Jak žít česky v Česku“.
- 9) Diskuse o rozdílech v chování a kultuře v Česku a v zemích původu účastníků.
- 10) Celková reflexe.

- Co vám v Česku dělá největší potíže v porozumění?
- Co je pro vás osobně těžké pochopit a přijmout? • Čemu nerozumíte například v chování Čechů? (Nechte účastníky uvádět konkrétní příklady.) • Máte nějaké stereotypy? • Chcete je změnit? • Co můžete udělat, aby vám lidé víc rozuměli, aby rozuměli tomu, co děláte jinak než Češi?

Aktivita má za cíl co nejvíc otevřít diskusi na témata kulturní rozdíly, přijímání různosti, vzájemné pochopení, orientace v české kultuře a chování lidí v Česku, uvědomování si stereotypů atp.

Ochota k hraní, reflexi a sebereflexi.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****C1.5. České oslavy, svátky a C2.3. Rodinné oslavy****Svátky a oslavy v Česku**

- papíry, tužky
- velké papíry, fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- kartičky s názvy svátků (případně symboly těchto svátků), oslav a rituálů v Čechách: Nový rok, Velikonoce, Čarodějnice, Dušičky, Mikuláš, Advent, Vánoce, Silvestr, narozeniny, svátek, svatba, pohřeb...
- zabalený „dárek“, prskavka, františek atp.

- 1) Lektor zahraje scénku z Vánoc nebo z oslavy narozenin – např. zahraje, že dostal dárek, rozbaluje ho, raduje se z toho, co v krabici objevil atp. Nebo zpívá koledu, sleduje „jako stromek“, může zapálit prskavku či františka atp.
- 2) Diskuse na téma: „Co se ve scénce odehrávalo? Co jste viděli? Poznali jste v tom nějaký svátek? Znáte něco podobného?“
- 3) Práce ve skupinách, které tvoří účastníci ze stejné země nebo oblasti. Úkol: „Jaké oslavy / svátky slavíte ve vaší zemi? Představte svůj oblíbený svátek. Můžete o něm mluvit, nebo ho zahrát.“
- 4) Prezentace, diskuse.
- 5) Práce ve stejných skupinách: „Které z těchto svátků a oslav se slaví taky v Česku? Jaké další svátky či oslavy se ještě v Česku slaví?“
- 6) Prezentace, zapisování na velký papír.
- 7) Práce ve skupinách. Úkol: „Vyberte si ve skupinách druh svátku či oslavy, o kterém víte nejméně, a zjistěte si o něm informace v příručce „Jak žít česky v Česku“. Pokuste se pak zahrát českou rodinu (rozdělte si role) a zahrajte, jak tento svátek slaví.“
- 8) Prezentace skupin, diskuse, doplňování informací.
- 9) Vytvořte libovolné skupiny, vyberte si jeden ze svátků, který se vám líbí (nebo ten, který jste nehráli), a zahrajte ho, jak by mohl vypadat v některé české rodině.
- 10) Prezentace skupin, diskuse.
- 11) Celková reflexe.

- Co vás na českých oslavách a svátcích překvapuje?
- Jaký svátek (oslava) se vám líbí a proč?

Aktivita má za cíl co nejvíc porozumět českým svátkům a oslavám a hledat podobnosti a rozdíly mezi oslavami a svátky v jiných zemích. Má podpořit respekt k odlišnostem, probudit zájem a zvědavost.

Vhodné zařazovat v době, kdy dané svátky aktuálně probíhají.

Ochota k hraní, reflexi a sebereflexi.

Znalost a zkušenost s oslavami a svátky v zemi svého původu.

Z (při zjednodušení), MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****C2.1. Rodina a životní události**

Rodinné události – narození dítěte, svatba, manželství, úmrtí, pohřeb

- papíry, tužky
- velké papíry, fixy
- šátky, kravaty, čepice, klobouky, sukně... (= jednoduché kostýmní znaky)
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse na téma „Rodina a významné události v rodině“.
Klíčové otázky: „Jaké události jsou v životě člověka důležité? Jak tyto události souvisí s rodinou? Jaké události jste zažili vy sami, jak probíhaly a jaké to pro vás bylo?“
- 2) Práce ve skupinách. Instrukce: „Udělejte si skupiny po 3–4 lidech. Představte si, že jste rodina, a domluvte se, jaké v ní budete mít role. Vyberte si jednu z významných rodinných událostí a tu nám bez mluvení zahrajte. My pak budeme hádat, jaká událost to byla. Pro odlišení rolí můžete použít jednoduché kousky oblečení (= kostýmní znaky) – kravaty, šátky, čepice, sukně...“ Čas na přípravu cca 10 min.
- 3) Hraní etud, odhadování událostí.
- 4) Diskuse na téma: „V čem myslíte, že se organizace těchto událostí v Česku liší od událostí ve vašich zemích? O které události si myslíte, že ji v Česku můžete prožít? Znáte někoho, kdo už tady některou takovou událost prožil? Co o tom víte?“
- 5) Práce ve skupinách. Instrukce: „Vyberte si událost, kterou byste v Česku chtěli zažít, nebo o které si můžete myslet, že vás může potkat. Pak si ve skupinách pročtete příslušné téma v příručce „Jak žít česky v Česku“, vypíšete z ní to nejdůležitější a připravte si prezentaci pro ostatní.“
- 6) Prezentace skupinové práce, dotazy, psaní na velký papír, doplňování informací lektorem.
- 7) Celková reflexe.

- Co vás dnes překvapilo?
- Co je na základních rodinných událostech v Česku jiné než ve vašich zemích?

Aktivita má za cíl sdílení a diskusi věnovanou základním životním rodinným událostem, a zkoumání organizačních zvyklostí a právních náležitostí těchto událostí v Česku.

Citlivé téma, je zapotřebí individuální přístup i v rámci jedné rodiny.

Ochota k hraní, reflexi a sebereflexi.
Orientace v příručce „Jak žít česky v Česku“.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****C2.2. Na návštěvě****Rodinný život v Česku – na návštěvě**

- papíry, tužky
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- fotografie z rodinného alba lektora (pokud je ochoten je využít), případně jiné fotografie z „rodinného života“
- čaj, káva, jakékoli občerstvení atp.

- 1) Diskuse na téma: „Co víte o rodinném životě v Česku? Byli jste v české rodině na návštěvě? Pokud ano, jaké to bylo, a co si pamatujete?“
- 2) Práce ve dvojicích. Úkol: „Připravte si otázky pro lektora na téma „Co vás zajímá o rodinném životě v Česku“. Otázky mohou být obecné i osobní.“
- 3) „Křeslo pro hosta“. Lektor přijme „křeslo pro hosta“, účastníci kladou své otázky, lektor na ně odpovídá, doplňuje další informace, ukazuje fotografie. Varianta této části: Pozvat další hosty – např. pracovníky azylového střediska atp. a odpovídat ve více lidech.
- 4) Modelová situace: Udělejte si dvě skupiny. Každá skupina si vytvoří svou českou rodinu – domluvte si, kdo bude hrát koho (matka, otec, děti, babička, dědeček atp.; je možno vytvořit různé rodiny – třígenerační, bezdětný pár, matka s dětmi...). Každá skupina se připraví na návštěvu hostů – to budou členové druhé skupiny a lektor. „Hosté“ si mohou připravit drobné dárky atp. Pak proběhne „návštěva“. Při přípravě můžete využít informací z příručky „Jak žít česky v Česku“, část „Lidé – Na návštěvě“. Varianta této části: Navštívit skutečnou českou rodinu.
- 5) Improvizace na téma „návštěva“.
- 6) Reflexe aktivity, výměna rolí, druhá návštěva.
- 7) Celková reflexe.

- Co vás na životě v českých rodinách překvapuje?
- Co je stejné jako ve vašich rodinách?

Aktivita má za cíl co nejvíce umožnit otevírání se kulturám účastníků a „naší“ kultuře, být prevencí proti předsudkům a stereotypům, případně umožnit jejich odhalování a rozkrývání.

Ochota k hraní, reflexi a sebereflexi.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****C3. Volný čas****Volný čas v mém městě**

- velké papíry, fixy, popř. barvy
- počítač s internetem

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Co je pro vás volný čas? Jak jste trávili volný čas ve své zemi, jak ho trávíte tady? Víte, jak obvykle tráví volný čas Češi?“
- 2) Úkol pro tříčlenné skupiny: „Připravte plán na jeden týden (pondělí – neděle) pro 5člennou rodinu, která bydlí ve stejném městě jako vy. Jak mohou trávit volný čas? Co můžou dělat jednotliví členové rodiny, jak a kdy mohou trávit čas společně? Připravte pro ně bohatý program (je to aktivní rodina). Můžete použít různé způsoby, jak zjistit možnosti trávení volného času ve vašem městě (místní lidé, internet, vývěsky, informační centrum, DDM...). Cílem je najít pro naši rodinu co nejvíce možností, nebojte se, že toho bude moc. Oni si vyberou aktivity, které budou chtít dělat. Snažte se najít i nové možnosti, o kterých jste dosud nevěděli. Plán by měl být pestrý – sport, kultura, relaxace...) Připravte / napište plán na velký papír.“

Rodina:

- máma Jarka, pracuje pondělí – pátek od 7:00 do 15:30 hod.
 - táta Pepa, pracuje pondělí – pátek od 8:00 do 16:30 hod.
 - syn Honza (12 let), chodí do školy pondělí, středa, pátek od 8:00 do 14:00 hod. a úterý, čtvrtek od 8:00 do 15:30 hod.
 - dcera Lenka (8 let), chodí do školy pondělí – pátek od 8:00 do 13:00 hod.
 - pes Daníček (5 let), má volno pořád
- Víkendy mají všichni volné.
- 3) Prezentace týdenních plánů.
 - 4) Reflexe aktivity.

- Kde jste hledali / našli informace?
- Napadají vás další způsoby, jak podobné informace zjistit? = Kde ještě tyto informace můžete najít?
- Našli jste něco nového / zajímavého i pro vás? Potkali jste při vašem hledání zajímavé lidi?

V malých městech / vesnicích, kde je omezená nabídka trávení volného času, je dobré účastníky podpořit v přemýšlení směrem k tomu, co si může rodina připravit sama – výlet, karneval pro kamarády dětí, návštěva...

Orientace ve městě, práce s informacemi a s časovým plánem.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****C3. Volný čas****Volný čas a kontakt s místní kulturou**

- papíry, tužky

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Poznáváte ve svém volném čase českou kulturu? Jak? Co se vám na ní líbí a co ne? Co vás překvapilo? Snažte se navazovat kontakty s Čechy? Jste úspěšní? Jak mohou být v poznávání české kultury užitečné volnočasové aktivity jako sport, zájmové kroužky...? Prezentujete někde svou vlastní kulturu?“
- 2) Každý si zpracuje sám pro sebe 4 témata ve vztahu k poznávání, sžívání se s českou kulturou. Lektor může rozhovorem pomoci těm, pro které je to těžké, může všem uvést názorné příklady:
 - Moje silné stránky – např. dobře navazuji kontakty s novými lidmi.
 - Moje slabé stránky – např. velmi málo mluvím česky.
 - Možnosti do budoucna – najít si práci, kde budu v kontaktu s lidmi, učit se i jazyk...
 - Hrozby, obavy – nedostanu azyl.
- 3) Účastníci mohou ve dvojicích sdílet své postřehy z této aktivity.
- 4) Krátký výklad o tom, jak si určit cíl a jak s ním pracovat.
- 5) Na základě analýzy si účastníci určí, co by chtěli zlepšit, a vytvoří si na příští měsíc cíl ve vztahu k české kultuře a svému volnému času. Např. chci lépe mluvit česky.
Můj cíl: Každý den se naučím 10 nových slov. Lektor může opět individuálně pomoci, aby cíl byl reálný, měřitelný, aby byl zároveň výzvou...
- 6) Účastníci – pokud chtějí – si pak najdou dvojice, ve kterých se jim bude příjemně pracovat, a sepíší si smlouvu, ve které bude u každého z nich cíl a také způsob jak a kdy ho druhý ze dvojice může zkontrolovat. Např. každý den v 8 hodin se sejdeme a já kolegovi řeknu 10 nových slov, která jsem se naučil. Oba dva smlouvu podepíší, každý bude mít u sebe jednu kopii. Je důležité mluvit o tom, že kolega slouží jako podpora, ne jako zlý kontrolor!
- 7) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Je pro vás důležité poznávat českou kulturu?
- Jste zvyklí si dávat cíle, plánovat?
- Je pro vás důležité mít nějaký cíl? Jaký?
- Jaká pro vás je spolupráce s kolegou – cítíte ji jako pomoc?

Komentář:

Tato aktivita vyžaduje od účastníků velkou schopnost sebereflexe, schopnost pracovat sám se sebou, nejen v rámci kurzu, ale i ve volném čase. Je na úvaze lektora pro kterou skupinu ji zařadit a pro kterou ne. Aktivitu je vhodné zařadit až v druhé polovině kurzu, obzvláště tehdy, bude-li se lektor se skupinou i nadále setkávat. Lektor se může při vhodné příležitosti zeptat, jak vše funguje a jak se účastníci blíží k cíli.

Nutné znalosti, předpoklady:

Schopnost sebereflexe, práce s cílem, schopnost samostatné práce mimo čas kurzu.

Jazyková úroveň:

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****C3.1. Kam za kulturou**

Kino, divadlo, koncert, výstava

- počítač s internetem, případně tištěné kulturní přehledy z regionu
- velké papíry, fixy, barvy, papíry, tužky
- cedule s nápisy (obrázky) divadlo, kino, koncert, výstava

1) Každý roh místnosti označíme jedním pojmem – divadlo, kino, koncert, výstava. Ujistíme se, že všichni těmto pojmům rozumí. Máme připravenou sadu otázek, na které je možné odpovědět jedním z těchto slov.

2) První otázku nahlas a zřetelně vyslovíme. Každý účastník si vždy stoupne do toho rohu místnosti, kterou odpověď by zvolil, případně může být mezi dvěma, uprostřed apod., pokud má na otázku více odpovědí. Když mají všichni účastníci své pozice, následuje krátká řízená diskuse o tom, proč kdo zvolil kterou odpověď. Účastníci mohou během diskuse změnit své místo, pokud změní názor. Tímto způsobem pracujeme postupně se všemi otázkami.

Volíme otázky:

- **znalostní:** např. Na kterou akci musíte koupit lístky 2 týdny předem? Při které akci můžete sedět v autě? Na konci které akce obvykle tleskáte?
 - **osobní:** např. Která z těchto akcí se vám líbí nejvíce? Kterou akci máte rádi? Kterou z akcí jste nikdy nenavštívili? Která z akcí je ve vaší zemi populární? Odpovědi nejsou často jednoznačné ani u znalostních otázek; je důležité, jak účastníci vysvětlí svůj postoj v diskusi. Cílem není určit „správnou“ odpověď, ale vytvořit prostor pro diskusi.
- 3) Poslední otázka: „Kterou z akcí byste rádi navštívili v Čechách?“
Tím, jak se účastníci rozestaví, vytvoří skupiny pro další aktivitu.
- 4) Každá skupina se zabývá svým tématem – kino, divadlo, koncert nebo výstava. Pokud jsou skupiny hodně nerovnoměrné, můžou se někteří účastníci přesunout jinam, pokud chtějí, příp. můžeme velkou skupinu rozdělit na dvě menší, které se budou zabývat stejným tématem. Úkolem skupin je vyhledat informace o akcích v „jejich“ oboru, které se konají v blízké době v dostupné vzdálenosti, a vybrat si jednu, která je lákavá. Pro ostatní pak připraví reklamu na tuto akci, která bude informovat co, kdy, kde, za kolik a jak se na akci připravit. Reklama může být do TV – hraná, do rádia – mluvená anebo billboard – malovaná.
- 3) Prezentace reklam.
4) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:**Komentář:**

- Půjdete se na některou z akcí podívat?

Pokud je ve velmi blízkém okolí některá z možností, nemusíme pracovat s kulturním přehledem, můžeme zjišťovat informace přímo v kině, divadle, klubu...

Je možné, že účastníci ještě těchto možností nevyužili a nebylo to pro ně obvyklé ani doma. Proto pro ně může být toto téma nepříjemné. Je třeba pracovat s motivací, rozhodně nehodnotit.

Můžete se domluvit, že společně některou z kulturních akcí navštívíte.

Nutné znalosti, předpoklady:**Jazyková úroveň:**

Práce s internetem, orientace v textu, vyhledávání informací

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****C3.5. Dovolená, prázdniny**

Jak trávit dovolenou, komunikace

- papíry, tužky

- 1) Účastníci se ve dvojicích vydají do města udělat anketu mezi místními obyvateli: „Jak obvykle trávíte svou dovolenou? Jaká je vaše dovolená snů?“ Před anketou provedeme nácvik mezi sebou – účastníci se ve dvojicích oslovují, vysvětlují, co chtějí. Poskytují si zpětnou vazbu tak, aby mohli svou komunikaci zlepšit (př. „Přišel jsi ke mně zezadu a já se leknul.“ „Mluvila jsi velmi rychle, nerozuměla jsem, co chceš.“ „Moc se mi líbilo, že jsi mi vysvětlila, proč anketu děláš, vzbudilo to ve mně důvěru.“)
- 2) Realizace ankety – domluvíme se na čase, kdy budou všichni zpět.
- 3) Vyhodnocení ankety – skupiny si vypíší všechny odpovědi, které dostaly, a počty respondentů, kteří tuto odpověď uvedli.
- 4) Reflexe aktivity. „Co jste se dozvěděli? Jaké jsou výsledky vaší ankety? Bylo pro vás těžké oslovit cizí lidi na ulici? Jak na vás lidé reagovali? Všimli jste si, na co lidé reagují pozitivně a na co negativně? (a přizpůsobovali jste tomu další rozhovory?) Líbí se vám způsob, jak Češi, se kterými jste mluvili, tráví svou dovolenou?“
- 5) Účastníci odpovídají sami za sebe: „Jaká je vaše dovolená snů? Co pro její realizaci potřebujete udělat? Co musíte zařídit a jak, kolik potřebujete peněz, kdo vám může pomoci? Kdy budete moct svůj plán realizovat?“
- 6) Kdo chce, může svůj sen a plán sdílet s ostatními. Ti mohou dát své tipy, jak plán realizovat. Diskuse o dovolených, účastníci mohou mít otázky k ostatním i lektorovi o tom, jak co v Čechách zařídit – zajímavá místa, cestovní kanceláře, informační centra...
- 7) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Jak se seznamujete s českými lidmi?
- Jak s nimi komunikujete?

Komentář:

Pro někoho může být velmi náročné oslovovat lidi na ulici a být konfrontován s jejich reakcemi. Účastníky k tomu podpoříme, ovšem nenutíme je. Téma dovolené může být citlivé pro ty, kteří prožívali život, ve kterém není na dovolenou ani pomyšlení. Cílem je i podpořit účastníky k tomu, aby si našli prostor na odpočinek a relaxaci. Můžeme připomenout varianty dovolené, které jsou finančně nenáročné.

Nutné znalosti, předpoklady:

Odvaha oslovovat lidi na ulici, komunikační dovednosti.

Jazyková úroveň:

P

Kapitola**D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu****Název aktivity:**

Postavení žadatele o mezinárodní ochranu, azylanta, cizince s trvalým pobytem v ČR a občana ČR

Potřebný materiál:

- velké papíry, fixy
- tabulky (viz popis aktivity), tužky
- příručka „Jak žít česky v Česku“

Popis aktivity:

- 1) Účastníci se rozdělí na 4 skupiny, každá si vylosuje jeden ze statusů – žadatel o mezinárodní ochranu, azylant, cizinec s trvalým pobytem v ČR, občan ČR. S pomocí příručky zjistí a napíše na velký papír základní informace o těchto stavech. Poté je vysvětlí ostatním a papír pověsí na zeď, aby byl k dispozici po celou aktivitu.
- 2) Každá skupina dostane tabulku s dříve vysvětlenými 4 statusy a různými právy a povinnostmi (možno zvolit dle pokročilosti skupiny, v tabulce jsou uvedeny příklady). S pomocí příručky tabulku doplňují – označují u každého statusu, zda pro něj dané právo nebo povinnost platí.
- 3) Porovnáme tabulky, probereme sporná místa. Diskuse – cílem je porozumět, co jednotlivé statusy znamenají, jaké jsou mezi nimi rozdíly.
- 4) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Jak vám váš status komplikuje pobyt v ČR?

Komentář:

Do tabulky je možné zařadit práva a povinnosti z kapitol, které už byly probrány v minulých lekcích, osvěžit si je a ověřit jejich porozumění.

Nutné znalosti, předpoklady:

Orientace v textu.

Jazyková úroveň:

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu****Žadatel o mezinárodní ochranu – kdo to je?**

- velké papíry, fixy, barvy
- staré časopisy, nůžky, lepidlo

- 1) Účastníci se rozdělí do skupin po 3–4 lidech, jejich úkolem je zpracovat na velký papír téma „Žadatel o mezinárodní ochranu v České republice“. Mohou použít fixy, barvy nebo výstřižky z časopisů a vytvořit koláž. Tvořivost a fantazii můžeme podpořit pomocnými otázkami, např.: „Jak tráví svůj čas? Z čeho má radost? Jaké má problémy? Co má za sebou? Co ho čeká?“ Cílem je, aby spolu účastníci sdíleli své názory, pocity a zážitky a přenesli je společně na papír.
- 2) Skupiny představují své obrázky ostatním, možné otázky a diskuse.
- 3) Práce ve dvojicích. Jeden z dvojice se stane sochařem, druhý jeho materiálem. Sochař tvoří ze svého materiálu sochu, která vyjadřuje jeho současný pocit z pobytu v ČR. Při této aktivitě účastníci nemluví, sochař sám tvaruje materiál, při práci na výrazu obličejů ho svému materiálu předvede, ten ho napodobí.
- 4) Když jsou sochy hotové, sochaři se mohou projít „galerií“ a prohlédnout si sochy ostatních sochařů, mohou se také pokusit každou sochu na okamžik napodobit, aby si lépe představili, jaký pocit vyjadřuje.
- 5) Poté se aktivita opakuje, sochaři se stávají materiálem a materiál sochaři.
- 6) Reflexe soch – jaké bylo být sochařem? A materiálem? Co bylo těžší? Co se vám líbilo? Jaké bylo prohlížení a napodobování soch? Byl vám některý z pocitů jiného sochaře blízký?
- 7) Reflexe celé aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Co je pro vás v roli žadatele o mezinárodní ochranu (popř. jiné – dle reality) těžké / snadné, příjemné / nepříjemné?
- Co je jiné, než jste očekávali před příjezdem do ČR?
- Co vás překvapilo?
- Jaké je vaše přání – co byste chtěli, aby bylo např. za 5 let?

Komentář:

Aktivita je zaměřena na sdělování osobních pocitů, lektor musí zvážit, zda je skupina připravena ji absolvovat.

Nutné znalosti, předpoklady:

Ochota sdílet své pocity, ochota zúčastnit se aktivit, kde se lidé vzájemně dotýkají apod.

Jazyková úroveň:

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu****Azylová procedura**

- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Účastníci si ve dvojicích přečtou informace z příručky „Jak žít česky v Česku“ o azylové proceduře, pokud něčemu nerozumí, poradí se s ostatními.
- 2) Dvojice si sedne na židle naproti sobě tak, aby všechny dvojice tvořily společně dva kruhy – vnější a vnitřní. Dvojice dostane téma k hovoru a také omezený čas (např. 2 minuty). Po uplynutí času dá lektor znamení. Účastníci sedící ve vnějším kruhu si poposednou o jedno místo doprava. Tím získají nového partnera k hovoru a od lektora dostanou nové téma. Po uplynutí času dá lektor znamení, vnější kruh se posune o jedno místo vpravo, dostane nové téma... Opakujeme dle potřeby. Témata se týkají azylové procedury, např.:
„Proč jste přijeli do České republiky? Proč tady chcete žít?
Jaké byly vaše první dny v ČR, co jste dělali?
Co už jste absolvovali z azylové procedury?
Jaké je pro vás jednání s úřady?
Co se teď s vaší žádostí o azyl děje a co můžete dělat dál?
Co máte v plánu, když azyl dostanete? Jak to oslavíte?
Co máte v plánu, když azyl nedostanete?
Co jste se od svého příjezdu do ČR naučili?
Čemu jste se od svého příjezdu do ČR nejvíce zasmáli?“
- 3) Otázky a odpovědi k azylové proceduře – diskuse s pozvaným hostem, odborníkem (pracovník azylového zařízení, neziskové organizace, úředník apod.).
- 4) Reflexe aktivity.

- Jaké je pro vás mluvit o svých zkušenostech a pocitech?

V aktivitě je vhodné začít se snadnějšími otázkami a postupně jít více do hloubky. I nadále prokládat lehčími, případně i humornými tématy, aby rozhovory nebyly příliš tíživé. Měly by účastníky dovést i k pozitivním stránkám jejich situace, ukázat, co již získali, nezávisle na tom, zda jim azyl bude udělen, nebo ne, motivovat je k aktivitě.

K diskusi je vhodné pozvat odborníka, který může odpovědět na specifické otázky.

Specifické otázky k reflexi:**Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:**

Schopnost reflektovat svou situaci, ochota sdílet své zkušenosti a pocity, zkušenost s azylovou procedurou.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****D1.2. Cizinecký režim**

Víza, přechodný pobyt, dlouhodobý pobyt, trvalý pobyt

- kartičky s různými údaji o různých typech pobytu
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „K čemu potřebujete vízum? Jaký typ víza v současné době máte? Jak jste ho získali? Bylo to komplikované? Kdy potřebujete mít s sebou doklad o vízu?“
- 2) Lektor uvede přehled možných typů pobytu v ČR – přechodný s různými typy víz, dlouhodobý, trvalý. Účastníci dostanou kartičky s různými údaji o jednotlivých typech pobytu a jejich úkolem je společně je rozřadit k typu pobytu, u kterého platí. Údaje mohou být: délka pobytu, účel pobytu, podmínky udělení, práva a povinnosti s nimi spojené...
- 3) Rekapitulace a kontrola správnosti – lektor společně s účastníky. Diskuse o výhodách a nevýhodách jednotlivých typů pobytu. „Jakého typu pobytu byste rádi dosáhli a co k tomu potřebujete? Co pro to můžete udělat?“
- 4) Účastníci pravděpodobně již mají víza vyřízena, vědí, jak o ně žádat. Pokud toto vyřizování některé účastníky čeká, pracujeme s příručkou „Jak žít česky v Česku“ a internetem – zájemci s pomocí ostatních zjišťují, jaký typ víza je pro ně vhodný, co potřebují k žádosti o toto vízum, a vyplňují si formulář. Ti, kdo mají víza již vyřízena, mohou vyprávět o svých zkušenostech a připravit seznam tipů pro hladké vyřízení žádosti o vízum.
- 5) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Kdo vám může s vízy a vyřízením pobytu pomoci?

Nutné znalosti, předpoklady:

Orientace ve vízech, typech pobytu.

Jazyková úroveň:

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D1.3. Státní občanství**

Státní občanství

- papíry, tužky
- velké papíry, fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse k uvedení do tématu – klíčové otázky: „Co je to státní občanství? Jaké je vaše státní občanství? Znáte někoho, kdo své občanství změnil? Jaké výhody a nevýhody má podle vás získání českého občanství pro člověka, který chce v ČR trvale žít?“
- 2) 4 skupiny, každá si zvolí jedno z témat a s pomocí příručky „Jak žít česky v Česku“ si pro ostatní připraví jeho představení (výklad nebo jinou aktivitu).
Témata:
„Kdy může české státní občanství získat dítě narozením?
Za jakých podmínek může české státní občanství získat dospělý člověk?
Jak vypadá žádost o české státní občanství a co vše k ní potřebujete?
Jak probíhá proces žádání o české státní občanství?“
- 3) Každá skupina předá ostatním svou část informací, po každé prezentaci následuje krátká diskuse, možné otázky pro vyjasnění apod.
- 4) Účastníci si samostatně píšou úvahu ve svém rodném jazyce.
Téma: „Jaké je vaše státní občanství? Co to pro vás znamená?
Dovedete si představit situaci, kdy byste své občanství chtěli změnit?
Přemýšleli jste o možnosti získat české občanství – je pro vás něčím zajímavé?“
- 5) Reflexe aktivity.

- Jaké pro vás bylo přemýšlení o svém občanství?
- Uvědomili jste si při něm něco zajímavého, překvapivého?
- Chcete s ostatními sdílet něco ze svých úvah?

Může jít o velmi citlivé téma.

Porozumění pojmu občanství. Orientace v textu. Ochota vyjadřovat se písemnou formou.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****D2.1. Zdravotní pojištění****Zdravotní pojištění**

- účastníci – kartičky zdravotní pojišťovny
- počítač s internetem
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Máte zdravotní pojištění? Jaký typ zdravotního pojištění máte a u které pojišťovny? Jaký doklad máte o svém pojištění? (možnost ukázat si vzájemně své kartičky) Proč potřebujete zdravotní pojištění? Už jste ho někdy využili? Víte, jak ho využít?“
- 2) Výklad o zdravotním pojištění (je povinné, různé pojišťovny, podmínky pro žadatele o azyl, azylanty a cizince, kdo hradí pojistné, jak se pojistit). Je dobré výklad kombinovat s otázkami účastníků – co vědí, vykládají sami; dáváme prostor sdílení osobních zkušeností.
- 3) Účastníci se rozdělí na dvě skupiny, jedna dostane téma „Veřejné zdravotní pojištění“, druhá „Smluvní zdravotní pojištění“ (možno podle toho, kdo které ve skutečnosti má). Pracují s textem v příručce „Jak žít česky v Česku“, případně s internetem. Cílem skupiny je najít základní informace o pojištění, soustředit se na informace, které jsou pro účastníky důležité, a prezentovat je druhé skupině.
- 4) Reflexe aktivity.

- Kdo zařídil vaše zdravotní pojištění?
- Kdo ho v současné době platí?
- Co se může stát, když si pojištění nebudete platit?

Jedná se o složité téma. Je dobré přehledně vysvětlit základní principy pojištění, do detailů se pouštět na základě zájmu účastníků, reagovat na pokročilost skupiny a neustále kontrolovat, zda jsou téma a diskuse srozumitelné.

Práce s textem, základní povědomí o pojmu pojištění.

Z, MP (ve zjednodušené podobě), P – je to důležité téma

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D2.3. Lékařské vyšetření****Kam se obrátit se zdravotními potížemi, návštěva u lékaře**

- účastníci: kartičky zdravotní pojišťovny, průkaz totožnosti, doklad o vízu
- Zlaté stránky
- počítač s internetem
- „lékařská ordinace“ – lékařské nástroje, recepty do lékárny...
- příručka „Jak žít česky v Česku“

1) Diskuse – klíčové otázky:

„Byli jste už v ČR u doktora? Proč? Kam jdete, když vás něco bolí? Víte, co to je První pomoc?“

2) Skupiny po 3–4 účastnících, v každé jeden z účastníků předstírá zdravotní

potíže (určí lektor; případně, má-li někdo z účastníků zdravotní potíže a plánuje v blízké době návštěvu lékaře, můžeme je s jeho souhlasem využít k nácviku). Úkolem skupiny je pomoci nemocnému. Je dobré použít různá zadání, aby se účastníci rozhodovali, zda půjdou k lékaři, na pohotovost, budou volat záchranku...

3) Skupiny mají nejprve čas na přípravu – domluvit se, jak budou postupovat, najít kontakty, připravit si, co budou potřebovat s sebou.

4) Poté postupně představují svá řešení v simulaci, lektor hraje toho, koho skupina potřebuje – telefonistu, lékaře...

5) Reflexe aktivity.

- Jak jste se cítili jako nemocní / pacienti?
- Jaké bylo mít zodpovědnost za pomoc někomu jinému?
- Umíte reagovat, když někdo potřebuje vaši pomoc?
- Jak reagujete? Umíte si říct o pomoc? Věříte doktorům?

Tuto aktivitu je vhodné zařadit až po aktivitě v metodickém listu „Krizová telefonní čísla“.

Orientace v možnostech lékařské pomoci v ČR.

Z (ve zjednodušené podobě – důležité téma), MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D2.5. Lékárna****Kupování léků v lékárně – na recept i bez receptu**

- lékárna – cedule „výdej na recept“ a „volný prodej“
- léky (krabičky, namalované...)
- peníze
- recepty
- Zlaté stránky
- počítač s internetem

- 1) V předchozí aktivitě účastníci obdrželi recepty na léky. Diskuse – klíčové otázky: „Máte zkušenost s lékárnou? Proč potřebujete recept? Potřebujete recept, abyste si v lékárně mohli něco koupit? Jak dlouho recept platí? Jsou léky na recept zdarma?“
- 2) Vyhledání nejbližší lékárny v okolí. (Skutečné, na internetu, v mapě...)
- 3) Můžeme jít přímo do lékárny (pokud někdo potřebuje nějaké léky), anebo provést simulaci. Lektor si vytvoří lékárnu s dvěma pulty – výdej na recept a volný prodej. Účastníci postupně přicházejí do lékárny a kupují léky (na recept i bez něj).
- 4) Reflexe aktivity.

- Víte, jaké léky si koupit, když máte různé zdravotní problémy?
- Jaký lék potřebujete, když máte rýmu, kašel, průjem?
- Kdo vám může poradit?
- Máte svého lékaře?
- Kde je nejbližší lékárna?
- Co tam můžete kromě léků ještě koupit?

Používání léků.

Z (ve zjednodušené podobě – důležité téma), MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****D3. Policie****Setkání s policií**

- účastníci – doklad totožnosti
- velké papíry, fixy
- policejní čepice nebo jiný atribut policie, pokutové bločky
- peníze
- semaforey – pro každého účastníka zelená a červená kartička

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Máte nějakou osobní zkušenost s policií? Jakou? V jaké situaci vám může policie pomoci? Kdy policii sami voláme, kdy naopak může policie kontaktovat nás?“
- 2) Jak policii kontaktovat – vyhledávání telefonního čísla a nejbližší policejní stanice – 155, 158, 112. Zapsání tel. čísel na velký papír na zdi.
- 3) Připravíme si výroky (pravdivé, nepravdivé i kontroverzní) o tom, co dělá / může / musí policista. Např.: „Policista vyšetřuje krádeže. Policista hlídá zboží v supermarketu. Policista přijíždí vyšetřovat dopravní nehody. Policista v létě nenosí uniformu. Policista má právo na úplatek, pokud na případu pilně pracuje...“ Účastníci si připraví semafor – zelenou a červenou kartičku. Po každém výroku ukážou svůj názor – zelená ANO, červená NE. Po každém výroku též následuje krátká diskuse.
- 4) Simulace setkání s policistou při různých příležitostech, lektor hraje policistu, podle schopností účastníků může být korektní nebo konfliktní, snažit se získat úplatek apod.
- 5) Reflexe aktivity.

- Věříte policii?
- Když budete mít velký problém, budete volat policii?
- Kdy budete volat policii?
- Kdy půjdete na policii?
- Jak funguje policie u vás v zemi? Víte, jaký je rozdíl mezi městskou a státní policií?
- Co myslíte, jaký vztah mají k policii Češi?

Je důležité podpořit postoj, že policie nám může být pomoci, že bychom měli znát svá práva a povinnosti a nenechat sebou manipulovat.

Role policie.

MP, P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

D4. Vzdělávací systém, škola

Vzdělávací systém v ČR

- cedulky ANO a NE
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Lektor simuluje začátek hodiny jako na základní škole (ZŠ). Přichází, zdraví, chce, aby se žáci postavili / posadili, zapisuje do třídnice, píše na tabuli datum... Za chvíli vystoupí z role, ptá se účastníků na pocity. Vysvětlí, že takto vypadá klasický začátek hodiny na ZŠ a krátce představí celý systém vzdělávání v ČR – pavouka. Účastníci mohou také v krátkosti představit vzdělávací systémy svých zemí, porovnat, co je podobné a co je docela jiné.
- 2) Účastníci si v příručce „Jak žít česky v Česku“ přečtou informace o jednotlivých typech škol. Následuje mobilní diskuse. Na jednom konci místnosti umístíme cedulku ANO, na druhém NE. Lektor říká nahlas a srozumitelně výroky týkající se vzdělávacího systému, účastníci se pohybují po místnosti mezi ANO a NE podle toho, zda s výrokiem souhlasí, nebo ne. Když se všichni zastaví, následuje diskuse – měl by promluvit někdo z tábora ANO i někdo z tábora NE. Pokud někdo během diskuse změní názor, může se kdykoli přemístit. Odpovědi nemusí být vždy jednoznačné, záleží na tom, jak účastníci svůj postoj dokáží vysvětlit.

Příklady výroků:

- Dítě – žadatel o mezinárodní ochranu – musí platit za docházku na ZŠ.
 - Ve školce můžete vidět osmileté dítě.
 - Povinná školní docházka trvá 9 let.
 - Vysokou školu je možné studovat i v jiném jazyce než v češtině.
 - Školní rok máme od září do července.
 - ZŠ končí maturitou.
 - Na střední školu musí studenti složit přijímací zkoušky.
- 3) Reflexe aktivity.

- Chodíte v ČR do školy? Do jaké?
- Chodí vaše děti do školy? Jaké to je?
- Překvapilo vás něco z toho, o čem jsme dnes mluvili?

Orientace v textu. Vhodná znalost nějakého systému vzdělávání (např. ve své zemi).

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková znalost:****D4.2. Uznávání zahraničního vzdělání, nostrifikace**

Možnosti mého vzdělávání, uznání zahraničního vzdělání

- papíry, tužky
- počítač s internetem
- účastníci – vysvědčení z jiné země, pokud mají
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Lektor klade otázky k zamyšlení, účastníci si mohou odpovědi psát nebo jen promítat v hlavě: „Jakým vzděláním jste prošli ve své zemi? K čemu jste ho využili? Jak ho můžete využít v ČR? Chtěli byste v ČR pokračovat ve studiu nebo studovat něco jiného? Víte, jaký obor, na jaké škole? Jaké práci byste se chtěli v ČR věnovat? Máte na ni dostatečnou kvalifikaci? Baví vás učení?“
- 2) Kdo chce, může s ostatními sdílet své plány, sny.
- 3) Lektor upozorní na to, že kromě škol existuje i spousta kurzů – jazyky, řemesla, průvodce... Diskuse o různých možnostech. Cílem je ukázat účastníkům, že vzdělávat se člověk může celý život a k čemu to může být užitečné.
- 4) Každý z účastníků si nyní vybere věc, kterou by se rád naučil, ve které by se rád zdokonalil. Pokud někdo nechce, může se přidat na pomoc ke svému kolegovi. Účastníci na internetu vyhledávají, kde a jak se mohou danou věc naučit, za jakých podmínek apod. Prezентují výsledek hledání ostatním.
- 5) Jednou z věcí, kterou mohou k dalšímu studiu (či k práci) potřebovat, je nostrifikované vysvědčení z jiné země. Kdo si s sebou nějaké přivezl, přinese ho. Ti, kteří si žádné nepřivezli, budou spolupracovat. Úkolem je zjistit, jakým způsobem mohou nostrifikace dosáhnout (kde, co je k tomu potřeba, kolik to stojí...). Pokud má někdo skutečně zájem o nostrifikaci, postupujeme reálně.
- 6) Prezentace výsledků.
- 7) Reflexe aktivity.

- Chcete absolvovat vzdělávací akci, kterou jste si během aktivity našli? Jakou?
- Co musíte udělat?

Aktivita má za cíl motivovat, rozhodně ne zdůrazňovat, kdo dosáhl jakého vzdělání.

Ochota přemýšlet a mluvit o vlastním rozvoji.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D5. Sociální zabezpečení****Systém sociálního zabezpečení v ČR**

- velké papíry, fixy
- papíry, tužky
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Krátký výklad lektora o třech pilířích sociálního zabezpečení – sociální pojištění, státní sociální podpora, sociální pomoc.
- 2) Účastníci se rozdělí do 3 skupin a každá z nich dostane na starost jeden z pilířů. S pomocí příručky „Jak žít česky v Česku“ a informací z internetu připraví pro ostatní prezentaci tohoto pilíře s důrazem na informace použitelné pro cizince.
- 3) Skupiny představí ostatním své prezentace, po každé prezentaci následuje diskuse – porozumění tématu, doplnění informací, vlastní zkušenosti, využitelnost v budoucnu.
- 4) Reflexe aktivity.

- Jaký je sociální systém ve vaší zemi?
- V čem je jiný než sociální systém v ČR?
- Rozumíte českému sociálnímu systému?
- Které části systému sociálního zabezpečení jsou pro vás nejdůležitější?
- Myslíte, že můžete žít jen ze sociálních dávek bez práce?
- Líbilo by se vám to?
- A proč ano, proč ne?

Práce s textem, vyhledávání informací.

P (velmi náročné i pro lektora)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková znalost:****D5.2. Státní sociální podpora****Dávky státní sociální podpory**

- papíry, tužky
- obálky
- počítač s internetem
- formuláře žádostí o dávky, pokud nemáme tiskárnu a není možné je v dané době vyzvednout na úřadě
- příručka „Jak žít česky v Česku“

1) Z aktivity v metodickém listu „Systém sociálního zabezpečení v ČR“ vyplynulo, že cizinec (tedy i žadatel o mezinárodní ochranu), který žije na území ČR již alespoň 1 rok a žije v soukromí, má nárok na tyto dávky státní sociální podpory:

- rodičovský příspěvek
- dávky péčovské péče
- porodné
- pohřebné

Následující dávky jsou závislé na výši příjmu:

- příspěvek na dítě
- sociální příspěvek
- příspěvek na bydlení
- příspěvek na školní pomůcky

Účastníci si vyberou dávku, která je nejvíce zajímavá a kterou by mohli v budoucnu využít, příp. již jsou rozhodnutí, že o ni chtějí zažádat. Pracují na tom, aby vybranou dávkou dostali (podle zájmu sami či v malých skupinkách). Je vhodné podpořit účastníky, aby si vybrali různé dávky, ne všichni tu samou. S pomocí příručky „Jak žít česky v Česku“, internetu, pracovníků pobytového zařízení, úředníků apod. zjišťují na jaký úřad se obrátit, jaké podmínky musí splňovat a co vše musí jejich žádost obsahovat. Cílem je připravit obálku s nadepsanou adresou, žádostí a všemi nutnými přílohami (mohou být i fiktivní, např. lístek s nápisem „kolek 50 Kč“ apod.).

Skupiny si mohou vzájemně pomoci – zkontrolovat vyplněné formuláře apod.

2) Konzultace připravených žádostí. Skupinky či jednotlivci absolvují pohovor o své žádosti – jak postupovali, co je v pořádku, co není, proč zvolili ten a ten postup... Ideální je na konzultaci pozvat hosta – pracovníka sociálního odboru, který obvykle žádosti zpracovává. Může účastníkům říci, jakou šanci na schválení by jejich žádost měla.

3) Reflexe aktivity.

- Co bylo na procesu náročné, co snadné?
- Jak se vám pracuje s formuláři v češtině?
- Šli byste na úřady jednat sami, nebo s tlumočnickem?

Pokud je pracovník sociálního odboru ochoten spolupracovat, můžou být jeho konzultace pro účastníky velmi cennou zkušeností. Úředník může přijít za námi anebo si můžeme domluvit schůzku a navštívit ho na úřadě.

Samostatná práce s vyhledáváním informací, vyplňováním formulářů.
Pochopení systému dávek sociální podpory.

P (velmi náročné i pro lektora)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D5.5. Finanční příspěvek dle zákona o azylu**

Finanční příspěvek dle zákona o azylu

- papíry, tužky
- formuláře žádostí, pokud nejsou v danou dobu k dispozici v pobytovém zařízení nebo nemáme tiskárnu
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Lektor představí účastníkům možnost finančního příspěvku podle zákona o azylu. Účastníci se rozdělí na dvě skupiny. Každá si zvolí svého zástupce, ten jediný má k dispozici příručku „Jak žít česky v Česku“ s informacemi o tomto finančním příspěvku. Ostatní se od něj snaží získat co nejvíce informací v daném časovém limitu (5 min., 10 min. apod.). „Vyvolený“ s příručkou smí odpovídat jen ano a ne, záleží hodně na tom, jak šikovně se ho ostatní ptají.
- 2) Skupiny si vzájemně prezentují, co zjistily, společně informace doplníme, diskuse o tématu, vlastní zkušenosti...
- 3) Následuje samostatná práce – sehnání příslušného formuláře a jeho vyplnění. Když jsou účastníci hotovi, vzájemně si zkontrolují, zda porozuměli formulářům stejně a zda je mají správně vyplněné.
- 4) Diskuse – klíčové otázky: „V jaké situaci byste tento příspěvek využili? Je snadné tento příspěvek dostat? Víte, jaké je nyní v ČR životní minimum?“ (případně vyhledání informace.)
„Znáte někoho, kdo tento příspěvek dostal?“
- 5) Reflexe aktivity.

- Bylo pro vás v úvodní aktivitě těžké vymýšlet otázky?
- Bylo těžké odpovídat jen ano/ne?
- Pracujete s formuláři v češtině? Je to pro vás lehké, nebo komplikované?
- Jaké už v této oblasti máte úspěchy?

Práce s formulářem.

P (velmi náročné i pro lektora)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D6. Úřady a instituce a B2. Komunikace na úřadě**

Na které úřady se mohu obrátit a jak?

- výstupy z aktivity v metodickém listu „Jak jednat na úřadech“
- počítač s internetem, příp. tiskárna
- formuláře z různých úřadů, pokud nemáme k dispozici internet s tiskárnou
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- velké papíry, fixy

- 1) Navazuje na aktivitu v metodickém listu „Jak jednat na úřadech“. Účastníci ve dvojicích dostanou úkol, při jehož řešení je třeba navštívit některý úřad. Pokud v blízké době některý úřad skutečně potřebují navštívit, budou pracovat na tomto svém „úkolů“. Příklady úkolů:
 - Chcete se vdát / oženit.
 - Chcete se přestěhovat do soukromí, už máte sehnány byt.
 - Máte vízum na 3 měsíce, potřebujete vízum prodloužit.
 - Rádi byste se vrátili domů, do rodné země.
 - Chcete si založit vlastní živnost.
- 2) Dvojice zpracuje na papír celý svůj postup řešení úkolu, pomůckou je materiál „Co vše udělat před návštěvou úřadu“ z aktivity v metodickém listu „Jak jednat na úřadech“. Prezentuje svůj postup ostatním účastníkům a dostává zpětnou vazbu, otázky... Společně dořešíme sporná místa apod. tak, aby byli všichni dobře připraveni na jednání s úřadem ve své věci.
- 3) Následuje buď cesta na úřad a jednání, anebo simulace – lektor hraje úředníka. Dle pokročilosti účastníků může být lektor pohodovým či konfliktním úředníkem. Zpětná vazba od účastníků, možno odkázat na tipy pro dobrou komunikaci s úřady.
- 4) Reflexe aktivity.

- Co byste příště při podobné proceduře udělali jinak?
- Co je pro vás na úřadě nejtěžší?
- A jak to můžete překonat?
- Jakého úspěchu jste v jednání s úřady dosáhli?
- Co se vám na úřadě podařilo? Jak jste se za úspěch odměnili?

Aktivitu je možno zařadit ke konci kurzu jako opakování setkání s různými institucemi a úřady.

Orientace v příručce „Jak žít česky v Česku“, v úřadech a institucích v ČR.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****D6. Úřady a instituce****Úřady od A do Z**

- hrací plocha na AZ kvíz (na velkém papíru, na tabuli apod.)
- barevné fixy

- 1) AZ kvíz – účastníci se rozdělí na dvě skupiny, ty budou mezi sebou soutěžit ve znalostech a dovednostech týkajících se úřadů a komunikace s nimi.
- 2) Vysvětlíme princip AZ kvízu – na hrací ploše si skupiny „na střídačku“ vybírají pole s otázkami, která získají správnou odpověď. Cílem je získat pole, která spolu vzájemně sousedí tak, aby propojila všechny tři strany hrací plochy. Pro dobré pochopení systému se můžeme společně podívat na jeden díl AZ kvízu v televizi.
- 3) Lektor zadává otázky a barevně označuje získaná pole. Otázky volíme dle pokročilosti skupiny a dle toho, jaká témata jsme řešili v předešlém bloku o úřadech. Je dobré zařadit věci, které na začátku nebyly jasné a na kterých jsme pracovali.
Příklady otázek:
 - V které dny obvykle mají úřady otevřeno pro veřejnost?
 - Jaký je jednacím jazyk na úřadech v ČR?
 - Na který úřad jdete, když chcete pomoci najít zaměstnání?
 - Co je to matrika?
 - Který úřad vám může prodloužit vízum?
 - Které dva doklady vám slouží jako průkaz totožnosti?
 - Vyjmenujte jména tří neziskových organizací, které vám mohou pomoci s vašimi problémy.

V případě souboje o špatně zodpovězené pole můžeme použít úkol, např.:

 - Kdo rychleji vyhledá určitou informaci.
 - Kdo za 1 minutu napíše jména více úřadů.
- 4) Lektor může v průběhu hry informace doplňovat, odpovídat na nezodpovězené otázky apod. Cílem je zopakovat si znalosti, ne co nejrychleji postupovat kupředu.
- 5) Oceníme obě skupiny.
- 6) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Jaké pro vás bylo soutěžit?
- Mělo to nějaký vliv na vaše odpovědi (pomalejší nebo naopak rychlejší reakce apod.)?
- Bylo pro vás těžké se zorientovat v otázkách z různých oblastí?
- Jaké pocity ve vás obvykle vyvolává výhra / prohra?

Komentář:

Tato aktivita je vhodná na závěr bloku o úřadech a jednání s nimi.

Nutné znalosti, předpoklady:

Znalosti o různých úřadech v ČR. Ochota účastnit se soutěže.

Jazyková znalost:

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D6. Úřady a instituce a B2. Komunikace na úřadě****Jak jednat na úřadech**

- velké papíry, fixy
- papíry, tužky
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké máte vlastní zkušenosti s úřady v ČR? Které úřady znáte? Které úřady potřebujete?“ Lze specifikovat: „Který úřad potřebujete, když hledáte práci, potřebujete prodloužit vízum...? K čemu vám mohou být užitečné? Jak vám můžou pomoci? Co je podobné s úřady ve vaší zemi? Co je naopak jiné? Co vás překvapilo?“
- 2) Otázky: „Se kterými problémy jste se setkali? Zažili jste nějaký konflikt? Bojíte se úřadů / jednání na úřadech?“ Jako podklady k aktivitě lze případně využít výstupů z aktivit v metodickém listu „Jednání v konfliktech“. Každý účastník na papír stručně popíše situaci, která je pro něj těžká, má z ní obavy... a rád by od ostatních dostal tipy, jak si s ní dobře poradit.
- 3) Účastníci sedí v kruhu (může být i více kruhů, max. 7 lidí v jednom kruhu) a pošlou papír se svým problémem sousedovi vpravo. Soused si přečte problém a napíše pod něj svůj tip, návrh řešení, povzbuzení, vlastní zkušenost..., poté pošle papír dalšímu sousedovi vpravo, ten napíše svůj tip... Papíry takto oběhnou celý kruh, a když se dostanou k původnímu pisateli, má na nich od každého návrh na řešení svého problému.
- 4) Papíry s návrhy a tipy si účastníci nechají, mohou je použít pro inspiraci, až je bude čekat situace, kterou na papíru popsali. Nyní si přečtou návrhy a tipy, které se jim na papíru sešly.
- 5) Inspirování nápady svými i ostatních sepíšeme na dva velké papíry „Tipy pro úspěšnou komunikaci na úřadech“ a „Co vše udělat před návštěvou úřadu“. Účastníci říkají své nápady, lektor přehledně zapisuje.
- 6) Až dojdou nápady, účastníci si mohou v příručce „Jak žít česky v Česku“ přečíst kapitolu C.3.2. „Jak komunikovat na úřadě.“ Tipy, které je zaujaly a ještě nezazněly, připišou na velký papír.
Následuje diskuse nad nimi.
- 7) Reflexe aktivity.

- Chystáte se v blízké době na nějaký úřad?
- Cítíte se být připraveni?
- Co ještě potřebujete udělat, než se na úřad vydáte?
- Kdo vás může podpořit?

Cílem je podpořit účastníky k jednání s úřady, zmírnit jejich obavy z úřadů, připravit je!

Vlastní zkušenost s úřady (z ČR či jiné země).

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****D6.2. Adresář neziskových organizací****Kdo vám může pomoci?**

- velké papíry, fixy, barvy
- propagační materiály NNO
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Co je to nevládní nezisková organizace (NNO)? Setkali jste se někdy s pracovníky nevládní neziskové organizace – ve své zemi nebo v ČR? Pomohla vám nějaká NNO? V čem? Napadá vás, co může být motivací založit a pracovat v neziskové organizaci? Co takové organizace dělají? Jaké mají úkoly? Komu pomáhají?“
- 2) Práce ve trojicích: „V příručce si vyberte některou neziskovou organizaci, která se zabývá prací s cizinci, žadateli o mezinárodní ochranu, azylanty. Domluvte se, aby každá skupina měla jinou organizaci. S pomocí internetu, příp. tištěných propagačních materiálů získejte o vaší organizaci co nejvíce informací a vytvořte jí reklamní plakát – jak se jmenuje, kontakt, jaké služby nabízí... Zaměřte se na služby a aktivity, které by mohly být užitečné konkrétně pro vás.“
- 3) Skupiny prezentují své plakáty.
- 4) Reflexe aktivity.

- Dozvěděli jste se dnes o nějaké službě neziskových organizací, kterou byste rádi využili?
- Chtěli byste se sami v nějaké neziskové organizaci angažovat – jako zaměstnanec nebo dobrovolník?
- Máte již takovou zkušenost?

Možno také pozvat hosta z NNO na diskusi. Prezentovat Step by Step.

Orientace v textu.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****E1. Měna v České republice a E3.2. Obchody, nákupní střediska****Nakupování, seznámení s penězi**

- peníze
- krabičky a obaly od různého zboží (cokoliv, co jde nakoupit ve smíšeném obchodě – materiál mohou přinést i účastníci), případně obrázky zboží
- dětská pokladna (není nutné)
- cenovky
- pokladní bloky
- papíry, tužky

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jakou máte zkušenost s nakupováním v ČR? Jaký je rozdíl mezi obchody a způsobem nakupování v Česku a ve vaší zemi?“
- 2) Krátký výklad: Typy obchodů v Česku (samoobsluha, pultový obchod, supermarkety), jaké jsou mezi nimi rozdíly.
- 3) Příprava na nakupování. Každý účastník nebo dvojice se domluví, co chtějí nakoupit. Mohou si udělat seznam věcí (max. 3–5).
- 4) Účastníci si vyberou z peněz předem určenou částku – např. 100 nebo 500 Kč.
- 5) Lektor – ve spolupráci s účastníky – připraví z židlí, stolů, obalů zboží a případně nakreslených věcí jednu z variant obchodu:
 - a) pultový obchod (např. smíšené zboží, potraviny, drogerii apod.)
 - b) samoobsluhu
 - c) supermarket
- 6) Simulace nakupování: Účastníci postupně nakupují, lektor hraje prodavače nebo pokladního. Dbá na vydání pokladního lístku. U zkušenějších účastníků může vytvořit nějaký konflikt (předražit zboží, nutit zákazníka k nákupu zboží, které nechce, osočit zákazníka např. z krádeže atp.). Reflexe, následuje další skupina.
- 7) Hromadné nakupování: Účastníci vystoupí z rolí, vrátí zboží do obchodu a připraví si další nakupování a jdou nakupovat tehdy, když jsou připraveni (hromadná simulace).
- 8) Reflexe.
- 9) Možnost vybrat další variantu obchodu a provést celou aktivitu znovu.

- Jak se vám nakupovalo, co bylo pro vás těžké?
- Čemu nerozumíte, když platíte?
- Který druh obchodu vám vyhovuje nejvíce a v čem?
- Který nejméně a v čem?

Tuto aktivitu navrhuji zařadit poměrně brzo, před dalšími aktivitami, kde se užívá peněz, aby sloužila mj. k seznámení s penězi a k větší jistotě při zacházení s nimi. V případě potřeby je možné věnovat samotným penězům více času. Je také samozřejmě možná varianta jít do skutečného obchodu a zkusit si reálné nakupování.

Umět počítat a odečítat v řádu stovek.
Dokázat rozeznat alespoň některé zboží (nebo najít odvahu se zeptat).

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****E1.2. Účet v bance****Účet v bance – orientace v nabídkách a zřizování účtu**

- žádosti o zřízení účtu z různých bank
- nabídky k vedení účtů od různých bank
- počítač s internetem
- tužky
- příručka „Jak žít česky v Česku“, slovníky
- peníze
- obrázky nebo ukázky platebních karet

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Máte zkušenosti s bankami, účty, platebními kartami? Má někdo z vás účet v bance? Jaké jsou výhody mít peníze na účtu a jaké nevýhody? (Informovat, že mnozí zaměstnavatelé vyžadují, aby měl zaměstnanec účet v bance.) Uvažuje někdo z vás o zřízení účtu v bance?“
- 2) Práce ve skupinách. Každá skupina si přečte nabídku (papírovou verzi nebo na internetu) jedné banky k vedení účtu, vybere z ní nejdůležitější fakta a připraví jednoduchou prezentaci (včetně ukázek platebních karet).
- 3) Prezentace nabídek různých bank. Cílem skupin je přesvědčit lektora simulujícího klienta, který si chce založit účet, že ta jejich nabídka je nejlepší. Pokud si někdo chce skutečně založit účet, slouží prezentace k jeho rozhodování.
- 4) Reflexe každé skupiny.
- 5) Lektor nebo „rozhodující se“ účastník sdělí, nabídka které banky mu připadá nejvýhodnější a proč.
- 6) Vyplňování žádosti o zřízení účtu (ve skupinách).
- 7) Řešení otázky: „Co všechno potřebuji pro zřízení účtu?“ (viz informace v příručce – doklad totožnosti, průkaz o pobytu, minimální vklad)
- 8) Simulovaná situace „zakládání účtu v bance“. Lektor hraje bankovního úředníka, skupiny si postupně zkouší založit svůj účet.
- 9) Reflexe aktivity.

- Je pro vás důležité mít účet v bance? Proč?
- Co je pro vás nejkomplicovanější, když si chcete otevřít účet v bance?
- Jaké je vaše hlavní / důležité kritérium při výběru banky?

Tato aktivita může být pro účastníky hodně složitá, proto volíme zvladatelnou míru složitosti. Např. Žádost vyplňujeme společně nebo se může vyplňovat až s „úředníkem“ v bance.

Zvládání práce s počítačem a/nebo orientace v reklamním textu.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****E1.3. Měsíční rozpočet**

Vytváření předpokládaného měsíčního rozpočtu

- papíry, tužky
- počítač (není nezbytně nutný)
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Evokační námět: „Představte si, že jste dostali azyl a budete žít v České republice. Za co všechno musíte platit, když tady budete bydlet?“
- 2) Práce ve skupinách. Úkol: „Napište všechny základní oblasti, ve kterých byste v tomto případě museli platit nutné výdaje.“ Účastníci mohou psát na papír nebo na počítači.
- 3) Presentace výsledků práce skupin, doplňování lektorem.
- 4) Po prezentaci všech skupin si skupiny dopíší seznam „nutných výdajů“. Kdo chce, může doplnit do seznamu i další předpokládané výdaje.
Další úkol: „Napište ke každému výdaji částku, kterou odhadujete, že budete na jeho zaplacení každý měsíc potřebovat.“
- 5) Presentace předpokládaných výdajů, diskuse ke každé položce.
- 6) Práce ve skupinách. Otázka: „Jaké příjmy byste tedy museli mít (buď jako jednotlivci nebo rodina), abyste mohli všechny výdaje zaplatit? A jak tyto peníze můžete získat?“
- 7) Diskuse k částkám a návrhům, jak získat peníze. Lektor v případě potřeby – i s pomocí příručky – dovysvětlí pojem vyrovnaného měsíčního rozpočtu, způsob jeho vytváření, možnosti spoření, koupě na půjčku atd.
- 8) Reflexe aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Jak vám byla tato aktivita užitečná pro současnou situaci?
- A jak z ní můžete těžit v budoucnosti?
- Co jste se dozvěděli?
- Můžete si plánovat rozpočet, jak jste se naučili?
- Jaké jsou výhody / nevýhody měsíčního rozpočtu?

Komentář:

Toto téma mohou někteří účastníci považovat za příliš zasahující do soukromí, proto buďme citliví k jejich případné neochotě o těchto věcech mluvit. Ideální by bylo, aby si účastníci mohli své zápisky a tabulky s výdaji a příjmy vzít s sebou, a dále s nimi pracovali. Tabulky s příjmy a výdaji mohou účastníci také vytvářet pomocí Excelu nebo tabulky ve Wordu.

Nutné znalosti, předpoklady:

Mít alespoň základní představu o principu „příjmy – výdaje“. Účastníci kurzu by se měli orientovat v cenách v ČR.

Jazyková úroveň:

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****E2.2. Chování v restauraci****Návštěva restaurace**

- peníze
- různé kopie jídelních a nápojových lístků
- tužky
- papíry (na lístky pro číšníka nebo servírku) nebo přímo prázdné lístky z restaurace
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- cizojazyčné slovníky (podle potřeb účastníků)
- nápisy na čtvrtkách: restaurace, hospoda, pivnice, vinárna, kavárna, čajovna, cukrárna, jídelna, nonstop, bar, herna...

- 1) Diskuse – klíčové otázky:
„Už jste byli v české restauraci / hospodě / kavárně / čajovně? Jak jste se tam cítili? Líbilo se vám tam? Jaká byla obsluha?“
- 2) Práce ve dvojicích: Každá dvojice dostane 1–3 cedulky s názvy restauračních zařízení. Skupiny se snaží dané místo popsat a určit, co je pro něj typické. Je možné pracovat s příručkou.
- 3) Prezentace zjištění, doplňování lektorem.
- 4) Otázky: „Je blízko nějaká restaurace / kavárna / čajovna / hospoda? Jaké tam mají jídlo a pití? Mají velký nebo malý výběr? (Práce s kopií jídelního a nápojového lístku.)“
- 5) Příprava na návštěvu tohoto zařízení.
- 6) Návštěva „místní“ restaurace. Varianta: Simulace, při které si připravíme společně vybraný typ zařízení (např. čajovnu, restauraci), a pak si „na něj zahrajeme“ (nejlépe včetně práce s jídelním a nápojovým lístkem, alespoň s ochutnávkou některého pití či jídla, placením, konverzací s obsluhou atd).
- 7) Reflexe aktivity.
- 8) V případě simulace je možnost vybrat si další typ restaurace a provést celou aktivitu znovu.

- Proč chcete / nechcete jít do restaurace / kavárny / čajovny?
- Chodíte tam rádi / neradi?
- Jak často tam chodíte?
- Které jídlo / pití máte rádi / nemáte rádi?
- Jak se liší pravidla a chování v restauracích v ČR od pravidel a chování v restauracích ve vaší zemi?
- Čemu v jídelním či nápojovém lístku nerozumíte, co potřebujete ještě vědět?

Restaurace je též jednou z forem služeb – viz metodický list „Využití vybrané služby“.

Umět zacházet s penězi.
Orientovat se v českém textu.

Z, MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****E3.4. Služby**

Využití vybrané služby – kadeřnictví, opravy, čistírna, kopírka...

- peníze
- názvy služeb napsané na čtvrtkách nebo kartonech: kadeřnictví, opravy, čistírna, kopírování, překladatel, směnárna...
- příručka „Jak žít česky v Česku“
- cizojazyčné slovníky (podle potřeb účastníků) – nejsou nutné

- 1) Krátký výklad termínu „služby“.
- 2) Diskuse k řečenému, další otázka: „Jaké služby fungují ve vaší zemi?“
- 3) Práce ve dvojicích: Každá dvojice dostane 1–3 cedulky s názvy služeb. Skupiny se snaží napsat, co daná služba poskytuje. Je možné pracovat s příručkou a cizojazyčnými slovníky.
- 4) Prezentace zjištění, doplňování lektorem.
- 5) Otázky: „Které služby potřebujete? Kterou ze služeb můžete sami poskytnout? Co pro to musíte udělat?“
- 6) Příprava etud ve dvojicích. Úkol: „Každá skupina si vylosuje jednu kartičku s názvem služby a připraví si krátkou scénku, kdy jeden bude hrát poskytovatele služby a druhý klienta. Nezapomeňte na zaplacení služby. My ostatní budeme hádat, o jakou službu se jedná.“
- 7) Prezentace etud, odhadování služeb.
- 8) Reflexe aktivity.

- Jak se vám líbilo hraní?
- Co na něm bylo těžké?
- Kterou ze služeb chcete někdy využít a kterou určitě ne?
- Je nějaká služba, o které jsme nemluvili, a vy ji potřebujete?
- Zkuste každou službu jednoduše popsat (co nabízí).

Pokud se objeví reálná potřeba některé služby, proberme s účastníky možnost, jak si danou službu zajistit, případně zkusme zprostředkovat kontakt. Pokud někteří účastníci nebudou chtít hrát, pokusme se je podpořit v překonání ostychu nebo obav, ale netlačme je.

Zacházení s penězi.
Orientace v textu.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****F1.1. Zaměstnávání cizinců**

Chci pracovat? Za jakých podmínek je to možné?

- příručka „Jak žít česky v Česku“
- ukázka povolení k zaměstnání
- formulář k získání povolení k zaměstnání
- papíry, tužky

- 1) Krátký výklad lektora na téma „rozdíly mezi legální a nelegální prací“.
- 2) Diskuse – klíčové otázky: „Jaký je rozdíl mezi legální a nelegální prací ve vaší zemi? Co potřebujete, když chcete pracovat v ČR? Chcete v ČR pracovat? Proč ano, a případně proč ne? Co potřebujete pro svou motivaci k práci?“
- 3) Diskuse – základní témata: „Jaký je váš status v Česku? Jaké jsou vaše pracovní možnosti v ČR (s ohledem na tento status)?“
- 4) Účastníci se rozdělí na skupiny a zjistí z příručky, jaké jsou podmínky pro práci v jejich situaci.
- 5) Prezentace zjištěných faktů, doplňováno lektorem. Klíčové pojmy: cizinec, úřad práce, povolení k zaměstnání, ohlášené volné pracovní místo, žadatel o mezinárodní ochranu a azylant – rozdíl mezi těmito dvěma statusy.
- 6) Diskuse na téma: „Co pro vás zjištěná fakta znamenají? Co musíte udělat jako první, abyste mohli v Česku pracovat?“
- 7) Reflexe aktivity.

- Jsou vaše pracovní podmínky dobré / špatné?
- Co vám vadí? Můžete vy sami něco udělat, abyste to změnili? (Pozn. Pokud není možné změnit realitu „venku“, je možné změnit alespoň svůj vnitřní prožitek.)
- Proč chcete pracovat? Proč nechcete pracovat?

Aktivita je mj. zaměřena na mapování, zkoumání a sdílení motivací účastníků k získání práce.

Pro tuto aktivitu je důležité sehnat a ukázat potřebné formuláře a další ukázky „dokumentů“ – povolení k zaměstnání atp. Cílem je mj. umožnit základní orientaci v možnostech legální práce v Česku.

Na tuto aktivitu může velmi dobře navázat práce s akčním plánem.

Schopnost pracovat s příručkou „Jak žít česky v Česku“.
Základní ochota pracovat.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****F1.3. Druhy pracovních smluv****Uzavírání pracovních smluv**

- různé druhy pracovních smluv ve větším množství – dohoda o pracovní činnosti, dohoda o provedení práce, pracovní smlouva, smlouva o dílo
- tužky
- počítač (pokud máme k dispozici některé formuláře smluv přímo v počítači)

- 1) Popis fiktivní modelové situace: „Představte si, že vaše jednání o práci bylo úspěšné, že vás zaměstnavatel chce přijmout. Co vše je nutné udělat, aby vaše práce byla legální? Co proto musíte udělat?“
- 2) Diskuse k modelové situaci.
- 3) Práce ve dvojicích: Každá dvojice dostane kopii listu s informacemi k jednomu druhu pracovní smlouvy a kopii formuláře pracovní smlouvy. Cílem je pročíst si všechny informace a představit stručně tuto smlouvu ostatním.
- 4) Prezentace skupin, diskuse na téma „Jaký druh smlouvy by byl pro vás výhodný na práci, kterou byste chtěli dělat?“
- 5) Samostatná práce. Úkol: „Vezměte si prázdný formulář vybraného druhu pracovní smlouvy a vyplňte všechny údaje, které se vás týkají. V případě, že nebudete rozumět, se zkuste poradit s kolegy. Pak svou smlouvu ukažte dalším účastníkům kurzu a vyplněné údaje si vzájemně zkontrolujte.“
- 6) Modelová situace: Lektor hraje zaměstnavatele a vyjednává pracovní smlouvu s některým z účastníků.
- 7) Reflexe modelové situace, zpětné vazby účastníků navzájem, možnost zlepšení, pokud se účastníkovi něco nedařilo.
- 8) Opakování modelové situace s dalšími účastníky.
- 9) Celková reflexe aktivity.

- Čemu ve smlouvě nerozumíte, co potřebujete vysvětlit?
- Jaké máte pocity při podpisu smlouvy? Chtěli byste to zažít i doopravdy?
- Jaké jsou rozdíly mezi smlouvami? Který druh smlouvy je možné uzavřít i ústně?

Aktivita může být spojena s metodickým listem „Pohovor, schůzka, konkurz“ nebo ji můžeme realizovat samostatně.

Uvědomění, že v Česku je možné legálně pracovat pouze při uzavření pracovní smlouvy.
Schopnost orientace v českém textu.

P (velmi náročné i pro lektora)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****F2. Nelegální práce****Lákání na „práci načerno“ – obrana proti manipulaci**

- znak pro lektora v roli (čepice, kabát)
- papíry, tužky
- pasy účastníků (nebo dokumenty, které je nahrazují)

- 1) Diskuse o možnostech legální práce v Česku, reflexe z minulých aktivit na téma „práce“.
- 2) Lektor vstoupí do role zprostředkovatele práce. Láká potenciální zájemce na různé druhy práce (možná i dle toho, o jakou práci mají zájem) a zároveň může nabízet sehnat povolení k pobytu. V tomto případě může zkusit i získat od někoho z účastníků pas (s odůvodněním, že díky tomu zajistí povolení k pobytu). Není nejprve jasné, že jde o práci načerno, snaží se to vylíčit co nejlépe.
Varianta: Místo zprostředkovatele práce může lektor nejprve nabídnout různé „podezřelé inzeráty“ a zprostředkovatele hrát až při schůzce.
- 3) Druhá schůzka „po týdně“: Lektor–zprostředkovatel se zájemci domlouvá podmínky práce, odmítne však nabídnout nějakou smlouvu nebo nabídne podepsat pouze jakýsi „cár papíru“. Pokud někdo chtěl povolení k pobytu, říká, že ho má, ale odmítá ho ukázat. Taky odmítá vrátit pasy (pokud ho někdo z účastníků zprostředkovateli poskytl).
- 4) Reflexe pocitů: „Jak jste prožívali toto nabízení? Přišlo vám v něčem podezřelé? Věřili jste zprostředkovateli práce?“
- 5) Práce ve skupinách. Úkol: „Napište, jak je možné poznat, že nabídka práce nebo dalších služeb není legální.“
- 6) Prezentace skupin, diskuse.
- 7) Reflexe celé aktivity, možnost znovu si vyzkoušet aktivitu (třeba i s dalšími náměty).

- Jak těžké je pro vás odmítat?
- Jde o manipulaci?
- Co je to manipulace?
- Jak ji poznáte?
- Co můžete dělat proti manipulaci?
- Co by se vám mohlo stát, pokud přijmete možnost pracovat nelegálně? (témata: vydírání a zneužívání, okrádání, vyhoštění...)
- Jak poznáte „podezřelé pracovní inzeráty“?

Aktivita je zaměřena na manipulaci, odhalování této manipulace a bránění se manipulaci. Je možné ji variovat včetně změny toho, co manipulátor nabízí. Tuto aktivitu je možné „včlenit“ do aktivity z metodického listu „Uzavírání pracovních smluv“.

Znalost pracovních smluv (viz metodický list „Uzavírání pracovních smluv“) a základních pracovních podmínek platných v ČR.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****F3.1. Aktivní hledání práce****Hledání (možností) práce**

- noviny s inzeráty
- počítač s internetem
- případně kopie nabídek z úřadu práce
- Zlaté stránky
- prospekty o firmách ve městě a okolí
- nějaký „nevěrohodný inzerát“ (kopie z příručky „Jak žít česky v Česku“)
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy

- 1) Samostatné psaní nebo práce ve dvojicích. Úkol: „Napište (případně nakreslete), co umíte, co dokážete a jakou práci se chcete naučit a potom dělat?“
- 2) Prezentace napsaných pracovních možností či preferencí, diskuse o možnostech v Česku, psaní těchto pracovních preferencí na velký papír.
- 3) Diskuse nad otázkou: „Kde všude můžete získat informace o pracovních nabídkách / o práci?“ Možnosti píšeme na druhý velký papír.
- 4) Práce ve dvojicích: „Najděte pracovní nabídky (v novinách, na internetu...)“. Skupiny pracují s inzeráty, novinami, Zlatými stránkami, internetem. Jedna skupina může vyrazit po domě a blízkém okolí a zjistit, jaké tu jsou firmy, obchody. Úkol této skupiny: „Ptejte se lidí, co dělají, jakou mají práci. Zjistěte co nejvíce informací o profesích, které tady lidé dělají. Případně zjistěte, jestli tady nejsou někde v okolí nabídky na práci, kde se dají koupit noviny s inzeráty atp. Zjistěte pracovní nabídky v městě, kde žijete.“
- 5) Prezentace zjištěných možností, kontaktů, nabídek.
- 6) Samostatná práce na téma: „Která nabídka se vám líbí?“ Reagujte na nabídku. „Kam se půjdete na práci zeptat?“ Vyberte si alespoň dvě možnosti a napište, co uděláte jako první věc, když se o práci zajímáte.
- 7) Prezentace vybraných možností a „prvních kroků“, diskuse.
- 8) Reflexe celé aktivity.

- Jak jste spokojeni se svým hledáním?
- Jaký způsob hledání práce vám vyhovuje?
- A jaký je pro vás nejtěžší?
- Co musíte udělat, abyste při hledání práce byli úspěšní?

Tato aktivita může navazovat (nebo naopak může být dále využita) na osobní akční plán rozvoje každého účastníka.

Práce s počítačem, orientace v českém textu.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****F3.2. Životopis****Psaní životopisu**

- počítače, případně tiskárna
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Když chce potenciální zaměstnavatel životopis nebo CV, co to vlastně chce? Co musí takový životopis obsahovat a k čemu slouží? Máte někdo se psaním životopisu zkušenost?“
- 2) Samostatná práce, při které si mohou účastníci pomáhat.
Úkol: „Napište svůj životopis. Postupujte podle pokynů v příručce „Jak žít česky v Česku“, část F3.1. Při tvorbě můžete spolupracovat, ale každý si vytvářejte svůj životopis.“
Varianty tvorby:
 - a) doplňování do příručky
 - b) na počítači ve Wordu
 - c) ručně na papír
- 3) Úkol: „Udělejte dvojici s někým, s kým jste nespolečně psali životopis. Ukažte kolegovi svůj životopis, společně si ho přečtěte a pokuste se objevit případné nejasnosti.“
- 4) Společné čtení životopisů, oceňování se navzájem (= pozitivní zpětná vazba), diskuse k tvorbě. Cílem této fáze je mj. podpořit sebevědomí účastníků, podpořit pocit „něco umím a mohu něco nabídnout“, „mám svou cenu“ atd.
- 5) Reflexe aktivity.

- Co všechno musí být v životopise?
- Na co nesmíte při psaní zapomenout? (Odpovědi píšeme na velký papír.)
- Co ještě umíte a nenapsali jste to do životopisu?
- Co byste se rádi dál naučili, jakou pracovní dovednost byste chtěli získat?

Aktivitu navrhuji „vložit“ doprostřed aktivity z metodického listu „Reakce na pracovní nabídku – písemně“. Může se však dělat nezávisle na této aktivitě. Životopisy doporučuji vytisknout všem účastníkům a přiložit je k jejich akčním plánům.

Pokud už tato aktivita byla provedena v kurzu českého jazyka, doporučuji pracovat s připravenými životopisy tak, aby je účastníci doplňovali či udělali životopis nový, podrobnější.

Dovednost práce s příručkou „Jak žít česky v Česku“, schopnost práce na počítači.

Z, MP

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz****Pohovor, schůzka, konkurz**

- Každý z účastníků si připraví takové oblečení, ve kterém by chtěl jít na schůzku.
- sklenky, čaj, káva, voda, cukr..
- pozvánky na pohovor
- životopisy a motivační dopisy od „žadatelů“

- 1) Lektor si pro každého účastníka, který v minulých aktivitách oslovil potenciálního zaměstnavatele, připraví pozvánku na pohovor (s uvedením času, místa konání atd.). Lektor a ostatní členové skupiny vytvoří „konkurzní komisi“, která bude jednotlivé uchazeče hodnotit.
- 2) Nastolení fiktivní situace, při které lektor mluví k těm, kteří o nějaké místo projeví zájem: „Představte si, že vás zaměstnavatel pozval na pohovor (konkurz). To znamená, že splňujete základní předpoklady pro dané pracovní místo. Teď máte příležitost přesvědčit zaměstnavatele, že jste vhodným pracovníkem pro nabízenou pozici. Tady vám posílají dopis.“ Každému oslovenému dá lektor dopis s pozváním. Varianta: Lektor sdělí, že účastníkům „jako“ přišly dopisy a rozdává jim je.
- 3) Účastníci čtou pozvánky, které obdrželi. Pokud někteří účastníci nežádali o žádné místo, domluví se s nimi lektor, že spolu s ním budou zastupovat zaměstnavatele.
- 4) Příprava na pohovor. Diskuse – klíčové otázky: „Co si vezmete s sebou? Co si vezmete na sebe? Jaké čekáte otázky?“
- 5) Vlastní příprava akce. Účastníci konkurzu mají úkol: „Oblékněte se k pohovoru co nejlépe. Ostatní připravují „konkurzní místnost“: židle, stoly, občerstvení, papíry na poznámky, psací potřeby. Mohou si domluvit, kdo se bude na co ptát, případně jestli si budou zapisovat.“
- 6) Postupně (dle časů uvedených na pozvánkách) přicházejí jednotliví uchazeči o zaměstnání na pohovor či konkurz. Jednání vede lektor v roli potenciálního zaměstnavatele, který se pokouší maximálně zapojit ostatní účastníky v rolích zástupců zaměstnavatele. Obsah pohovoru je vždy vztažen k pracovní pozici, o kterou se žadatel uchází.
- 7) Reflexe a vyhodnocení vystoupení každého účastníka. Kritéria hodnocení: zda má účastník všechny potřebné materiály, oblečení, vystupování a komunikace, zájem o práci, dovednosti, zájem o další vzdělávání atd.
- 8) Pokračování aktivity až do vystřídání všech uchazečů.
- 9) Celková reflexe aktivity.

- Jak jste se během pohovoru cítili?
- Která chvíle byla pro vás nejtěžší?
- Zkuste říct jednu věc, kterou považujete při pohovoru za úplně nejdůležitější.
- Jaké to bylo pro vás, kteří jste hráli zaměstnavatele?
- Co vám tato zkušenost dala?
- Pomůže vám při skutečném pohovoru a jak?

Jedná se o velmi komplexní aktivitu, která může zabrat i několik hodin. Je na lektorovi, aby ji vedl a zároveň dal maximální prostor i všem dalším zúčastněným.

Ochota a odvaha jít žádat o pracovní místo, případně ochota hrát roli „zástupce zaměstnavatele“.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz****Reakce na pracovní nabídku – telefonicky**

- inzeráty a telefonické kontakty
- telefony (mobilní, pevná linka)
- papíry, tužky
- velké papíry, fixy

- 1) Navázání na aktivitu z metodického listu „Hledání (možností) práce“.
Základní otázka: „Kdo z vás umí zareagovat na pracovní nabídku telefonicky? Kdo měl toto telefonování jako svůj první krok?“
 - 2) Práce ve skupinách. Tyto skupiny se vytvoří tak, že je v nich alespoň jeden účastník, který má:
 - jako prioritu prvního kontaktu s potenciálním zaměstnavatelem telefonování
 - zkušenosti s telefonickým prvním kontaktem s potenciálním zaměstnavatelem
 Úkol: „Vypracujte základní body, které při zavolání musíte projednat. Tyto body pak napište na velký papír.“
 - 3) Prezentace skupin, diskuse, porovnání se zásadami správného telefonování z příručky (kap. F3.3.), tvorba „ideálního a úplného plánu“ hovoru.
 - 4) Modelová situace. Lektor hraje potenciálního zaměstnavatele, dobrovolník z řad účastníků mu volá. Realizace telefonátu na základě domluveného plánu.
 - 5) Reflexe hovoru, zpětné vazby od posluchačů.
 - 6) Opakování modelového telefonátu s dalšími účastníky, reflexe, zpětné vazby.
Další hovory může lektor ztěžovat: např. může vyjadřovat, že nemá moc času, nebo může dokonce říct, ať uchazeč zavolá později. Také může být „nepříjemný“ atp.
 - 7) Reflexe celé aktivity.
- Pozn.: Pokud by někdo z účastníků chtěl práci shánět reálně (a v rámci svého statusu se o tuto práci mohl ucházet), můžeme ho v tom podpořit a nechat ho zavolat v rámci této aktivity.

Specifické otázky k reflexi:

- Jak jste spokojeni se svým „telefonickým výkonem“?
- Jak se vám dařilo dodržet plán hovoru?
- Navrhujete nějaké změny?
- Dozvěděli jste se vše, co jste chtěli?
- Co uděláte potom?
- Překvapil vás v něčem člověk, se kterým jste telefonovali?

Komentář:

Tato aktivita může navazovat na (nebo naopak může být dále využita pro) osobní akční plán rozvoje každého účastníka.
Aktivita přímo navazuje na aktivitu „Hledání možností práce“.

Nutné znalosti, předpoklady:

Dovednost telefonovat.

Jazyková úroveň:

P (náročné, vyžaduje komunikativní dovednosti)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****F3.3. Nabídka, pohovor, schůzka, konkurz****Reakce na pracovní nabídku – písemně**

- inzeráty a kontakty
- papíry, tužky
- počítač s internetem a tiskárnou
- obálky, případně známky
- velké papíry, fixy

- 1) Navázání na metodický list F3.2 „Hledání možností práce“. Základní otázka: „Kdo z vás umí zareagovat na pracovní nabídku písemně? Kdo z vás by zvolil písemnou odpověď na pracovní nabídku jako první (případně druhý) krok?“
- 2) Krátký výklad lektora. Klíčové pojmy: Životopis, motivační dopis. (Pozn. lektora pro účastníky: Psaní životopisu je věnována aktivita v metodickém listu F3.1.)
- 3) Práce ve skupinách: V každé skupině je alespoň jeden účastník, který má písemně reagovat na nabídku pracovního místa. Úkol: „Nejprve si společně přečtěte, co má obsahovat průvodní dopis (viz příručka „Jak žít česky v Česku“, F3.3.). Pak společně pomozte napsat motivační dopis účastníkovi, který ho chce poslat. Dopis napište na počítači. Pokud máte motivační dopis poslat poštou, vytiskněte ho. Pokud ho máte poslat e-mailovou poštou, text pouze dobře uložte. Vytisknutý dopis vložte do obálky.“
- 4) K dopisu přiložte životopis, napište adresu a obálku zalepte. Pokud máte dopis poslat e-mailem, pošlete průvodní dopis a životopis na e-mailovou adresu lektora.
- 5) Skupiny si vezmou dopis od jiného účastníka, případně ho otevřou v e-mailové poště lektora. Úkol: „Přečtěte si dopis a označte v něm, je-li tam něco nejasného, neúplného, jestli něco chybí.“
- 6) Diskuse nad dopisy, analýza nedostatků, jejich opravování.
- 7) Reflexe, vzájemné oceňování.
Pozn.: Pokud by někdo z účastníků chtěl práci shánět reálně (a v rámci svého statusu se o tuto práci mohl ucházet), můžeme ho v tom podpořit a nechat ho dopis skutečně poslat.

- Jak jste spolupracovali při psaní dopisu?
- Jak se vám spolupráce dařila?
- Na co si při příštím psaní určitě dáte pozor?

Tato aktivita může navazovat na (nebo naopak může být dále využita pro) osobní akční plán rozvoje každého účastníka.

Aktivita přímo navazuje na metodický list „Hledání možností práce“.

Je na uvážení lektora, jestli psaní životopisu zařadí před tuto aktivitu nebo až za ni. Pokud jej zařadí později, tuto aktivitu před bodem 4 přeruší a využije vypracovaného životopisu při jejím dokončení.

Dovednost práce s počítačem – Word, tisk textu, případně Outlook Express.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****F4. V práci****Vykonávání práce**

- velké papíry, fixy
- papíry, tužky

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Představte si, že jste získali práci, máte pracovní smlouvu. Zítra vás čeká první pracovní den. Jak se cítíte? Na co se těšíte a čeho se bojíte? Co si musíte vzít s sebou?“
- 2) Hromadná narativní improvizace vedená lektorem: Účastníci si „jako“ lehnou a představí si, že je noc. Pak je lektor provází prvním pracovním dnem tak, že sděluje, co dělají, a účastníci začnou (pantomimicky) improvizovat. Základní sdělení: „Teď si představte, že se budíte. Vstáváte. Je to váš první pracovní den. Vstaňte a dělejte to, co chcete udělat: Snídáte? Připravujete si věci? A teď: Jdete do práce. Jak? Pěšky, autobusem, či jinak? Teď přicházíte do práce: Co uděláte? (Dělejte to). A teď pracujete. Teď máte (možná) přestávku na jídlo. A v tuto chvíli končí váš první pracovní den. Uvědomte si, jaké to bylo. A jdete domů. Možná se s někým sejdete, možná jdete jíst, možná si jdete lehnout.“
Během improvizace lektor může zastavit její „běh“ a může se ptát jednotlivých hráčů, co právě dělají, jak se cítí, může na chvíli vstoupit i do nějaké role a do interakce s některým z účastníků – vše závisí na průběhu improvizace a dovednostech lektora.
- 3) Reflexe improvizace.
- 4) Diskuse na téma: „Jaké problémy, konflikty vás mohou v práci potkat?“
Sepisování možných problémů či konfliktů na velký papír.
- 5) Hraní situací s náměty, které účastníci nabídli. Jde vlastně o obavy, které účastníci vyjadřují, a o možnost připravit se na možné či očekávané konflikty. Lektor vstupuje do různých rolí lidí, se kterými mohou účastníci na pracovišti přijít do konfliktu.
- 6) Reflexe (ke každé situaci). Pokud se účastníkovi nedaří situaci řešit, můžeme ji zastavit, společně analyzovat, proč se to nedaří, a pak znovu vstoupit do situace tak, aby účastník mohl své jednání zlepšovat.
- 7) Reflexe celé aktivity, oceňování zlepšení jednotlivých účastníků, podpora a zvyšování sebevědomí.
- 8) Samostatná práce: „Napište, v čem byste se potřebovali zlepšit (z hlediska možné práce) a v čem jste dobří.“
- 9) Prezentace, diskuse.

Specifické otázky k reflexi:**Komentář:**

- Co jste si v této aktivitě vyzkoušeli, co se vám dařilo?
- Čeho se v práci bojíte? Co potřebujete zlepšit?

Výsledky samostatné práce doporučuji přiložit k akčnímu plánu každého účastníka a dál s nimi pracovat.

Jedná se o komplexní aktivitu, která se může vyvíjet velmi různě.

Podporujeme účastníky k hraní, ale nenuťme je příliš.

Nutné znalosti, předpoklady:

Vědět, jakou práci by chtěl účastník v České republice dělat.

Jazyková úroveň:

MP, P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

F5. Úřad práce

Získání orientace ve službách úřadu práce (ÚP)

- velké papíry, fixy, papíry, tužky
- počítače s internetem
- mít možnost navštívit ÚP nebo mít k dispozici tiskopisy a další materiály z ÚP

- 1) Práce ve dvojicích či trojicích: „Co si pamatujete o úřadu práce z minulých lekcí? S čím vám může ÚP pomoci? Jaké informace dostanete na ÚP?“
- 2) Prezentace, diskuse, doplňování informací z příručky.
Důležitá témata: nabídka pracovních míst, evidence uchazečů o zaměstnání, povolení k zaměstnání.
- 3) Prohlídka internetových stránek ÚP, vyhledávání formulářů (na www stránkách ÚP je odkaz na „zaměstnávání cizinců“), prohlídka nabídky volných pracovních míst atp.
- 4) Práce ve dvojicích. Otázka: „Jaké informace chcete zjistit na ÚP?“
- 5) Prezentace a zapisování otázek a cílů na velký papír.
- 6) Seznámení s ÚP. Máme dvě možnosti – domluvená návštěva nejbližšího úřadu práce nebo modelová situace. Základní cíle aktivity jsou:
 - a) zjistit, kde ÚP je a jak to tam vypadá, získat základní znalosti a orientaci
 - b) umožnit přímý kontakt s úředníky ÚP, snížit obavy z jednání na ÚP, podpořit motivaci účastníků pro získání práce
 - c) orientovat se v systému nabídky pracovních míst
 - d) zjistit na místě informace o povolení k zaměstnání, seznámit se s podmínkami získání povolení, s formuláři atd.
 - e) seznámit se se systémem evidence uchazečů o zaměstnání, nutnými doklady, možnostmi a výhodami evidence (včetně možnosti získat podporu v nezaměstnanosti)
- 7) Reflektivní diskuse na téma: „Co jste se o Úřadu práce dozvěděli, v čem vám osobně může pomoci? Jak vám může ÚP pomoci při hledání i zaměstnání? Co musíte udělat, abyste mohli získat práci nebo být v evidenci uchazečů o zaměstnání?“
- 8) Reflexe aktivity.

- Víte, co ÚP nabízí?
- Co potřebujete k získání pracovního povolení?
- Jakou práci z nabídky byste chtěli vykonávat, kdybyste měli status azyllanta?
- Nebo jakou práci chcete získat, pokud status azyllanta máte?

Zařazení této aktivity v bloku „Práce“ závisí na vývoji a potřebách členů skupiny. Pokud toto téma není aktuální, můžeme ho zařadit později. Ale v každém případě bychom měli směřovat účastníky k tomu, že pokud v Česku zůstanou, určitě budou služby ÚP potřebovat (minimálně k získání povolení k zaměstnání).

Pozn.: Na stránkách ÚP jsou informace pro cizince podrobně uvedeny i v ruském, ukrajinském a vietnamském jazyce; a to nejen o práci, ale i o dalších oblastech života: zdravotní zajištění, policie atd.

Práce s počítačem a internetem.

Ochota zajímat se o možnosti a podmínky práce v Česku.

MP, P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

F6. Podnikání

Jak se stát podnikatelem nebo živnostníkem?

- papíry, tužky
- kartičky s různými „řemesly“ nebo jinými činnostmi
- počítače s internetem nebo vytištěné seznamy živností
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Když chcete pracovat, musíte být jen zaměstnaný v nějaké firmě? Nebo můžete pracovat sami pro sebe? Co to znamená „mít firmu“? Měli byste zájem se stát živnostníkem nebo podnikatelem? Pokud ne, proč? Pokud ano, proč a v jaké oblasti? Jaká jsou vaše přání, sny, představy?“
- 2) Hra „na řemesla“. Každý z účastníků (případně dvojice) si vylosuje kartičku s názvem nějakého řemesla nebo činnosti a připraví si, jak tuto činnost předvede.
- 3) Prezentace ukázek činností, ostatní se snaží danou činnost poznat.
- 4) Reflexe hraní.
- 5) Každý si sám napíše 1–3 možnosti, jakou práci by chtěl nebo mohl vykonávat jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ), tedy jako živnostník či podnikatel.
- 6) Práce ve dvojicích. Úkol: „Pročtěte si nabídku ohlašovacích, případně koncesovaných, živností, a zjistěte, jestli je tam činnost, kterou byste chtěli dělat, nebo činnost jí podobná.“ Hledání probíhá buď na internetu, nebo v okopírovaných seznamech (kde může být pouze výběr z živností).
- 7) Prezentace výsledků zjištění.
- 8) Práce ve dvojicích. Úkol: „Najděte v příručce „Jak žít česky v Česku“ (případně na internetu) co potřebujete, abyste mohli získat živnostenské oprávnění.“
- 9) Prezentace, diskuse.
- 10) Reflexe celé aktivity.

- Chcete být živnostníkem nebo podnikatelem? Proč?
- Jaké jsou výhody této práce?
- A jaké jsou nevýhody?

Práce s názvy živností může být jazykově hodně obtížná.

Můžeme ji zjednodušit zúžením výběru živností dle zaměření účastníků, případně společným procházením seznamu a vysvětlováním či hraním daných činností.

Orientace v českém textu a v práci s počítačem.

P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

G1. Možnosti bydlení a G2. Hledání bydlení

Hledání bydlení v inzerátech

- papíry, tužky
- noviny s inzeráty, příp. počítače s internetem

- 1) Diskuse o bydlení – klíčové otázky: „Jak se bydlí ve vaší zemi? Co se vám líbí a nelíbí na bydlení v azylovém zařízení (popř. tam, kde bydlíte teď)? Jaké jsou další možnosti bydlení v Čechách? (viz příručka – pronájem bytu, koupě, ubytovna...) Jaké jsou výhody a nevýhody různých typů bydlení?
- 2) Práce ve dvojicích. Otázka: „Jak byste si představovali své bydlení v budoucnu, až odejdete z azylového zařízení?“ Dvojice sepiší požadavky na bydlení podle svých představ (velikost, cena, místo, vybavení...)
- 3) Dvojice prezentují svou představu ostatním.
- 4) Diskuse o tom, jak mohou bydlení sehnat – inzeráty v novinách a na internetu, realitní kancelář...
- 5) Poté se dvojice snaží najít v inzerátech (Annonce, internet) 3 nabídky, které vyhovují jejich požadavkům.
- 6) Dvojice postupně prezentují výsledky svého hledání ostatním.
- 7) Po každé prezentaci následuje zpětná vazba od skupiny na to, které inzeráty si dvojice vybrala, diskuse o tom, co je na inzerátech zaujalo, jaká mohou být rizika.
- 8) Reflexe aktivity.

- Jaká jsou rizika při pronájmu bytu?
- Čemu v inzerátech nerozumíte?
- Co potřebujete ještě vědět?
- Uvažujete o odchodu z azylového zařízení před sdělením rozhodnutí o udělení azylu?
- Co byste potřebovali k tomu, abyste si mohli najít své bydlení mimo azylové zařízení?

Doporučuji zařadit až po kapitole o tvorbě rozpočtu (metodický list „Vytváření předpokládaného měsíčního rozpočtu“) – pro reálnou představu o tom, jaké bydlení si mohou dovolit za jakých podmínek.

Pokud si účastníci nemohou zatím své bydlení mimo azylový dům dovolit, může být pro ně toto téma obtížné. Ten, kdo nebude chtít prezentovat svou představu, může pracovat ve dvojici s někým, kdo si chce hledání bydlení zkusit.

Práce s počítačem, orientace v textu, dovednost tvorby rozpočtu.

MP, P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

G2. Hledání bydlení

Hledání bydlení – psaní inzerátu, telefonické sjednání schůzky

- papíry, tužky
- „inzerční plocha“

- 1) Navazujeme na předchozí aktivitu „Hledání bydlení v inzerátech“, na základě této zkušenosti společně sepíšeme, jaké údaje je třeba v inzerátu uvést.
- 2) Účastníci se ve dvojicích vrací ke své původní představě o dobrém bydlení, formulují ji sami do inzerátu a inzerát vyvěsí na „inzerční plochu“. Pokud chce někdo z účastníků inzerát skutečně podat, vybereme vhodné médium a pracujeme na skutečném podání. I v tomto případě umístíme inzerát též na „inzerční plochu“.
- 3) Lektor v roli pronajímatele bytu či domu si vybere z inzerční plochy jeden inzerát, na který bude reagovat – ten, který ho zaujme.
- 4) Kontaktuje telefonicky dvojici, která ho napsala, ujasňují si, jaká je nabídka a poptávka, a pokud chtějí v jednání pokračovat, domlouvají si schůzku.
- 5) Následuje zpětná vazba od skupiny – co se jim v rozhovoru líbilo, co ne, co chybělo...
- 6) Lektor postupně reaguje na další inzeráty, celý proces se opakuje, lektor může střídat role pronajímatele milého, korektního, zmateného, nefér...
- 7) Může se stát, že některé inzeráty zůstanou bez reakce, např. proto, že na nich není telefonní číslo, a pronajímatel tedy nemůže inzerenta kontaktovat, nebo je v nich něco, co ho odradilo, neúplné informace... Skupina si čte inzeráty, které zůstaly, diskutuje o tom, proč a jak je změnit, aby se na ně někdo ozval.
- 8) Reflexe aktivity.

- Co potřebujete vědět, když si domlouváte schůzku?
- Co je pro vás lepší – napsat svůj inzerát, nebo hledat v nabídce? Proč?

Tato aktivita navazuje na aktivitu z metodického listu „Hledání bydlení v inzerátech“. Doporučuji zařadit až po kapitole o tvorbě rozpočtu (metodický list „Vytváření předpokládaného měsíčního rozpočtu“) – pro reálnou představu o tom, jaké bydlení si mohou dovolit za jakých podmínek, dále po kapitole o zásadách telefonování (metodický list „Volání pevnou linkou včetně automatu“).

Pokud si účastníci nemohou zatím své bydlení dovolit, může pro ně být toto téma obtížné. Ten, kdo nebude chtít prezentovat svou představu, může pracovat ve dvojici s někým, kdo si chce hledání bydlení zkusit.

Zásady telefonování, dovednost tvorby rozpočtu, práce s textem.

MP, P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****G2. Hledání bydlení**

Realitní kancelář

- letáky realitních kanceláří
- inzeráty s nabídkami bydlení
- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Pronájem či prodej bytů / domů často zprostředkovávají realitní kanceláře a jejich realitní makléři. Co mohou zařídit a co za to požadují? Účastníci se rozdělí do skupin po 3–4. Každá skupina se stane realitní kanceláří, její členové realitními makléři – lektor přidělí každé skupině jméno jedné skutečně existující realitní kanceláře, která se prezentuje na internetu vlastními www stránkami. Na internetu, příp. z přinesených letáků si o své kanceláři zjistí co nejvíce informací – jaké služby nabízejí a za jakých podmínek.
- 2) Lektor zadá svou zakázku na bydlení (všem stejnou). Realitní kanceláře pro něj vyhledávají v inzerátech vhodné řešení.
- 3) Každá realitní kancelář se mu pak představí, nabídne své řešení (vybrané ze skutečných inzerátů) a snaží se ho přesvědčit, že oni nabízejí nejlepší řešení.
- 4) Diskuse – klíčové otázky: „Jaký je rozdíl, když jednáte s makléřem nebo přímo s pronajímatelem? Jaké jsou výhody a nevýhody obou variant? Kterou z variant byste využili raději?“
- 5) Reflexe aktivity.

- Jak vám bylo v roli makléře?
- Jaké přesvědčovací prostředky jste použili?

Pokud je v okolí realitní kancelář, je možno aktivitu spojit s „exkurzí“, debatou s opravdovým makléřem.

Komunikace, argumentace. Orientace v textu.

P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

G3. Žadatel o mezinárodní ochranu – odchod do soukromí

Jak postupovat, pokud se chci stěhovat (tábor – soukromí, soukromí – soukromí, soukromí – tábor)

- papíry s úkoly – pro každého účastníka
- řešení úkolů – pro lektora
- formuláře „stop tábor“, pokud nejsou v tu dobu v táboře k sehnání
- pokud možno domluvená spolupráce pracovníků tábora
- počítač s internetem je vhodným doplňkem

- 1) Diskuse – klíčové otázky: „Jaké mohou být důvody, že se žadatel o mezinárodní ochranu chce odstěhovat z tábora do soukromí? Chcete se odstěhovat vy? Jaké máte důvody? Co k tomu potřebujete? Máte s tím už zkušenost? Znáte někoho, kdo z tábora odešel?“
- 2) Simulace procesu odchodu do soukromí: Účastníci pracují samostatně nebo ve dvojicích. Čeká na ně pět úkolů, které postupně dostávají od lektora. Účastník řeší první úkol, když ho má hotov, jde konzultovat s lektorem. Pokud je úkol v pořádku, dostane další v pořadí, pokud ne, nejasnost vyřeší s lektorem na místě či má další čas na dořešení úkolu. Každý tak prochází úkoly svým tempem.

Jednotlivé úkoly:

 - a) Při odchodu z tábora do soukromí je třeba nejprve podat žádost o odchod (tzv. stop tábor) = vyplnit příslušný formulář. Na to je čas právě teď. Sežeňte si příslušný formulář a vyplňte ho. Až budete hotovi, jděte na konzultaci za lektorem.
 - b) Další krok má na starosti cizinecká policie (CP) v táboře. Tam zjistíte, jak cizinecká policie postupuje a co k tomu potřebuje od vás. Až tyto dvě věci zjistíte, jděte za lektorem. (Viz příručka: Žadatel o mezinárodní ochranu potřebuje notářsky ověřené čestné prohlášení majitele bytu / ubytovny a výpis z katastru nemovitostí. Kontaktuje pobočku cizinecké policie v místě nového bydliště. Ta adresu prověří, vydá rozhodnutí a zašle ho na Odbor azylové a migrační politiky MVČR (OAMP). OAMP vydá další rozhodnutí, a pokud je kladné, na stop tábor žadatele o azyl odepíší a může se přestěhovat.)
 - c) Už máte nové bydlení, byli jste odepsáni z tábora. „Čeká vás ještě další jednání s cizineckou policií, případně jaké, kdy, kde?“ Až to zjistíte, jděte za lektorem. (Viz příručka: V místě nového bydliště do 3 dnů zapíší žadateli novou adresu do průkazu, budou tam prodlužovat vízum.)
 - d) Může se stát, že se za nějaký čas budete chtít přestěhovat na jiné místo. Jaké jednání s cizineckou policií vás v tom případě čeká, co musíte zařídit? Až to zjistíte, jděte za lektorem. (Viz příručka: Na CP požádá žadatel o mezinárodní ochranu o možnost přestěhování. CP potřebuje notářsky ověřené čestné prohlášení majitele bytu / ubytovny a výpis z katastru nemovitostí. Žadatel kontaktuje pobočku cizinecké policie v místě nového bydliště. Ta adresu prověří a vydá rozhodnutí. Opět je třeba nechat si zapsat novou adresu do průkazu a oznámit ji na OAMP.)
 - e) Může se také stát, že se budete chtít vrátit zpět do tábora. Je to možné? Se správnou odpovědí jděte za lektorem.
- 3) Reflexe aktivity.

**Specifické otázky
k reflexi:**

- Jaké zdroje informací jste pro svou práci využili?
- Jaké další informační zdroje znáte?
- Přemýšlíte o tom, že byste se z tábora odstěhovali dříve, než dostanete rozhodnutí o azylu?
- Jak se vám jedná s úředníky na CP?
- Co vám ještě není jasné, o čem byste chtěli vědět více?

Komentář:

Je třeba zjistit, zda je v danou dobu možné v azylovém zařízení sehnat formulář na stop tábor, případně se s příslušným pracovníkem domluvit, že budeme tyto formuláře potřebovat a na co, dále zda je někdo na cizinecké policii přítomen, a také domluvit spolupráci.

V této aktivitě je možné hodně spolupracovat s azylovým zařízením, lektor si například může pozvat dalšího konzultanta z řad zaměstnanců azylového domu apod.

**Nutné znalosti,
předpoklady:**

Orientace v azylovém zařízení.

Jazyková úroveň:

P (+ dobré komunikační dovednosti)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti, předpoklady:****Jazyková úroveň:****G4. Azylant – Státní integrační program a D1. Postavení cizince a žadatele o mezinárodní ochranu**

Státní integrační program

- počítač s internetem
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Diskuse – návaznost na aktivity o hledání bydlení, klíčové otázky: „Jaké bydlení si představujete v budoucnu? Víte, kdo vám může pomoci zajistit dobré bydlení? Chtěli byste dostat podporu pro bydlení? Jaké můžete mít problémy při hledání bytu?“
- 2) Krátký výklad – co je to „Státní integrační program“ (SIP) a komu je určen.
- 3) Úkol: „Vyhledejte informace (příručka, internet) o tom, jakými způsoby může Státní integrační program azylantům pomoci a jak se ho mohou zúčastnit.“
- 4) Beseda s hostem – obyvatelem integračního azylového střediska. (Jak se mu žije, co se daří, co je těžké, jakou zkušenost má za sebou, co ho podporuje...)
- 5) Reflexe aktivity.

- Může vám Státní integrační program pomoci řešit problémy spojené s bydlením?

Pro účastníky je důležité o možnostech SIP vědět. Host může být velmi motivujícím prvkem – je v pozici, která může být pro účastníky velmi vzdáleným cílem, a může je podpořit v důvěře, že to není nemožné.

Práce s počítačem, orientace v textu.

P

Kapitola

Název aktivity:

Potřebný materiál:

Popis aktivity:

Specifické otázky k reflexi:

Komentář:

Nutné znalosti, předpoklady:

Jazyková úroveň:

G5. Podmínky pronájmu

Domlouvání pronájmu bytu, nájemní smlouva

- nájemní smlouvy s chybami a s volným místem pro doplnění osobních údajů a konkrétních podmínek + na ukázkou evidenční list a protokol o předání bytu
- účastníci – průkazy totožnosti
- klíče
- příručka „Jak žít česky v Česku“

- 1) Ve fiktivních bytech probíhají postupně schůzky, které si účastníci s pronajímatelem domluví po telefonu. Cílem schůzek je domluvit se, zda dojde k pronájmu, nebo ne. Dle pokročilosti účastníků může lektor hrát pohodového či konfliktního pronajímatele (je nejasný, chce příliš mnoho peněz...).
- 2) Po každé schůzce následuje zpětná vazba od skupiny. Při každé nové schůzce by z ní měli účastníci vycházet, snažit se použít tipy a vyvarovat se opakování stejných chyb.
- 3) Ti, kteří se domluví na spolupráci, dostanou nájemní smlouvu, evidenční list a protokol o předání bytu. Ti, kteří ne, se přidají na pomoc někomu, kdo se na pronájem domluvil. Smlouvy a ostatní dokumenty jsou připravené dopředu, lektor doplní údaje, které byly domluveny na jednotlivých schůzkách. Ve smlouvách jsou chyby, nevýhodné položky (vyšší nájem, než bylo domluveno, nájem na dobu určitou, velmi krátkou...). Účastníci doplní své osobní údaje a snaží se nesrovnalosti v textu odhalit a přepsat. Jako pomůcku mohou používat příručku.
- 4) Ti, kteří jsou hotovi, jdou za lektorem k podpisu smlouvy, s sebou mají doklad totožnosti. Diskutují o změnách, které chtějí ve smlouvě provést, dokud nedojde k podpisu nebo k rozhodnutí, že o pronájem jedna strana přece jen nemá zájem. Ti, kteří smlouvu podepsali, dostanou své klíče od bytu. Lektor poté dává zpětnou vazbu – čeho si účastníci ve smlouvách všimli dobře, co jim uniklo.
- 6) Reflexe aktivity.

- Na co je třeba si dát pozor při domlouvání pronájmu?
- Na co je třeba si dát pozor při podpisu smlouvy?
- S kým můžete konzultovat smlouvu, kterou vám dá pronajímatel?

Navazuje na metodický list „Hledání bydlení – psaní inzerátu, telefonické sjednání schůzky“.

Orientace v textu, porozumění pojmu smlouva.

P (náročná i pro lektora – orientace ve smlouvách)

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****G5. Podmínky pronájmu a G6. Bydlíme**

Co je třeba udělat, když se nastěhuji do nového bytu?

- papíry, tužky
- sada kartiček s právy a povinnostmi nájemce a pronajímatele (případně více sad, dle počtu účastníků)
- označení pro nájemce a pronajímatele – může být vytvořeno účastníky během aktivity

- 1) Práce ve skupinách – „Sepište, co vše je dobré nebo nutné udělat, když je smlouva o pronájmu podepsaná (poštovní schránka, kopie klíčů, představit se sousedům, přihlášení na cizinecké policii... viz příručka).“
- 2) Skupiny postupně své výstupy prezentují ostatním, ti mají možnost se ptát, co je jak myšleno, proč je to zařazeno. Lektor může doplňovat, uvádět na pravou míru omyly apod.
- 3) Účastníci se rozdělí na dvě skupiny, jedna skupina je pronajímatelem, jedna nájemcem. Dostanou sadu kartiček s různými právy a povinnostmi (viz příručka), jejich úkolem je domluvit se, komu která práva a povinnosti náleží. Některé povinnosti mohou být sporné, záleží u nich na domluvě. Necháme skupiny, ať si s tím poradí samy. Pokud by byl proces příliš dlouhý a nedynamický, můžeme ho pomoci moderovat.
- 4) Nájemce a pronajímatel prezentují svá práva a povinnosti.
- 5) Poté mohou účastníci svůj výsledek porovnat s informacemi v příručce a případně ještě domluvit změny. V případě, že v rozdělení zůstane nějaká nesrovnalost, lektor ji uvede na pravou míru, vysvětlí, odpovídá na otázky.
- 6) Reflexe aktivity.

- Můžete podobné domlouvání o tom, co je čí povinnost či právo, zažít ve skutečnosti?
- Co můžete dělat, pokud jsou vaše práva v souvislosti s bydlením porušována?
- Už jste to někdy zažili?

Navazuje na metodický list „Domlouvání pronájmu bytu, nájemní smlouva“. V případě, že je skupina větší než 8 lidí, může aktivita probíhat paralelně ve dvou skupinách, závěrečné prezentace pak již v celé skupině.

Porozumění pojmům pronajímatel, nájemce, právo, povinnost.

P

Kapitola**Název aktivity:****Potřebný materiál:****Popis aktivity:****Specifické otázky
k reflexi:****Komentář:****Nutné znalosti,
předpoklady:****Jazyková úroveň:****G5. Podmínky pronájmu**

Ukončení nájmu, sousedské vztahy

- papíry, tužky

- 1) Práce ve skupinách – brainstorming – „Co dělat, aby můj pronajímatel zaručeně chtěl ukončit smlouvu, aby už dále nechtěl, abych žil v jeho bytě?“
- 2) Skupiny zpracují své nápady do krátkých scének, které přehrávají, ostatní se snaží uhodnout, o čem scénka je.
- 3) Diskuse – klíčové otázky: „Jak bych chtěl, aby se chovali mí sousedé? Jaké chcete mít sousedy? Co myslíte, jaké vztahy jsou obvyklé mezi Čechy na vesnici / v malém městě / ve velkém městě? Je to jiné než ve vaší zemi? Jaký může být důvod, že chcete vy ukončit svůj nájem, odejít jinam? Jak je třeba postupovat, když chce jedna strana smlouvu ukončit?“
- 4) Reflexe aktivity.

- Byli jste někdy na návštěvě v bytě u Čecha?
- Překvapilo vás tam něco?
- Měli jste někdy konflikt se svými sousedy nebo s nájemcem / pronajímatelem?
- Jak jste ho řešili?

Sousedské vztahy u nás a v zemích účastníků mohou být velmi různé, je třeba dát pozor, abychom v diskusích nepodporovali předsudky. Tuto aktivitu je dobré zařadit až po aktivitách o kulturním šoku, předsudcích a stereotypch (metodický list „Jak rozumím kultuře a chování v ČR, jak se vyrovnávám s kulturním šokem?“).

Porozumění pojmu nájemní smlouva.

MP, P

